

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felolós szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Furcsa ...

Budapest, március 1.

(v.) Furcsa, hogy a kormány tőle telhető módon siettetni az összeférhetlenségi törvény revízióját, ellenben az ellenzék vet közbe halasztó indítványt. Furcsa, hogy amikor az egész közvélemény ideges türelmenséggel lesi e kínos kérdés rendezését, akkor a bizottság érdemleges tárgyalását ismét ki kell tolni nyolc nappal, a kisebbség kívánságára. Furcsa, hogy amikor az előadói tervezet már napok óta közkézen forog, az ellenzék még egy albizottsági retortán akarja azt keresztül bocsátani, mielőtt hozzá merne látni a tárgyalásához. Miért mondjuk mindezt furcsának? Azért, mert természetesen épp az ellenzéköt találná mindenki. Az ellenzék a maga vívmányául hirdette az összeférhetlenségi revíziót. Nagyra volt vele, hogy kicsikarta ezt az engedményt a Bánffy bukásakor létrejött paktumban. S fogadkozott ország-világ színe előtt, hogy a kérdést nemcsak a napirendről levenni nem hagyja, hanem semmiféle taktikai halogatást sem fog eltűrni. És ugyancsak az ellenzék volt az, amely a parlamenti erkölcsök megtisztítását s az erre vonatkozó határozott és becsületes szándékot maga magának akarta következetesen lefoglalni, a kormányt és a többséget azzal gyanúsítva, hogy hatalmi érdekből szívesen kitérne a kényes kérdés elől. A dolgok természetesen rendje tehát az volna, hogy a kormány és pártja halogatná, az ellenzék pedig sürgetné a kérdés rendezését. S ime előáll mégis az a meglepő fordulat, hogy a szerepek felcserélődnek. A kormány sürget, a kisebbség halogat. Mondja meg hát a közvélemény, nincs-e jogunk ezt az állapotot furcsának találni?

Furcsa az is, hogy az ellenzék ma már

mellékesnek mondja az összeférhetlenségi törvény anyagi részét s az eljárás mikéntjét állítja oda a legfontosabb kérdésül. Sőt utonutófélen még azt a furcsánál is furcsább ellenzéki felfogást is hallani, hogy hiszen elég jó volt az anyagi rész az 1875-iki törvényben is, hasznavehetetlenné azt csupán az elhibázott fórum tette. Őt álló esztendeig azt a boldogtalan 1875. I. törvénycíkkel az ellenzék úgy szidta, mint a bokrot. Ha jókedvében volt, ostobának és homályosnak mondta csupán, haragjában pedig becstelennek. S most egyszerre felfedezi a rejtett bajait ennek az agyonócsárolt törvénynek! Ni-ni, hiszen nem is volt az olyan rossz, be lehetne vele érni még ma is, egyedül az itélkező fórumban volt a hiba. Hát lehetséges-e az, hogy a világ legjelesebb fóruma is igazságot tudjon tenni egy olyan törvény alapján, amely a jobbik esetben buta és ködös, a rosszabbikban pedig éppenséggel becstelen? Hm, ki érti meg ezt a furcsa nézetváltozást?

Szó esvén a revizionális javaslatról, hadd mondjuk el róla amugy nagyjában véleményünket. A javaslat jó, mert világos, mert őszinte, mert józanul szigorú és mert becsületes. Némelyek azt mondják, hogy nem elég rigorózus; mások viszont tulenyhének találják. Hát ez nem az értéknek, hanem a mértéknek a kérdése. Aki több szigort kíván, okolja meg ezt az óhaját. Kijelentem, hogy engem például könnyen és hamar fog ilyen irányban kapacitálni. Aki viszont egy vagy más pontban enyhíteni akar a javaslaton, azt sem tiltja el senki okainak kifejtésétől; s hiszem is, hogy könnyen fognak olyanok akadni, akik a szelidebbtételt buzgón togják támogatni. Nosza, keljünk vitára egymással, egyfelől mind rigoristák, másfelől a lazább felfogás emberei. Akinék erősebb az igazsága,

az le fogja birni ellenfelét, s ha egyikünk sem tud győzni, hát megalkusunk majd okosan. Olyat is hallottam, hogy a javaslat nem elég szabatos. Ebben a kifogásban csakugyan van is valami. De ez csak arra szolgáltat okot, hogy szabatosítsuk hát a szerkezetet, semmiesetre sem arra, hogy visszadobjuk az egészre.

A multhoz képest a javaslat már ebben az első alakjában is mindenesetre lényeges haladás. Nemcsak azért, mert gyökeresen szabályozza valahára a közjogi inkompatibilitást, hanem azért is, mert kibővíti, többnyire elég jól meghatározta és világosan tagolja az érdekösszeférhetlenség fogalmkörét. Igen becses új elem benne a szállítók, az állami bérletek, a közvetítők és bizományosok, a szubvencionált közlekedési vállalatok összeférhetlensége és a közbenjárás tilalom. Mindezek nagyon gazdagon gyarapítják a jövődjő jogrendet; nélkülük valóban nevésségesen csonka és szomorúan hatálytalan volna a képviselők parlamenti függetlenségének jogi szabályozása. Csupa új dolog ez, ami egytől-egyig hiányzik a régi törvényből. S az ellenzék mégis azt mondja, hogy ha megtaláljuk a helyes új fórumot, akkor el lehetne tekinteni a régi törvény anyagi részének módosításától. Ejnye, de furcsa jelenség ez! Rossz néven ne vegye tőlünk az ellenzék, de nem győzzük eléggé csodálni rajta ezt a fordulatot.

Ha valaki azt kérdezné tőlem, tökéletesnek találok-e a javaslatot, kereken megmondanám, hogy nem. Minden emberi mű tökéletlen. De a legtökéletesebb összeférhetlenségi törvény is nyilván a legtökéletlenebb volna a gyarlandó ember gyarlandó művei között. Van szerencsém egy pályakérdést kitűzni a kodifikatori lángelmék számára. Aki erre megadja a kielégítő választ, az igenis

TÁRCA.

Gyerekség.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: Gabriel Mourey.

Aznap este, amikor vakációra La Vaudeuvebe érkeztem, — tizenöt éves voltam — unokahugom, Clémence félrehívott és így szólt hozzám: — Jean, nagy újságot mondok. Menyasszony vagyok.

Merően néztem rá, olyan merően, hogy ő is belesáppadt. És ezt kérdeztem:

— Ki a menyegényed?

— Nem ismered. A neve Jacques d'Herbigny.

A családjá itt a közelben nagy birtokot vásárolt... tudod, ott, annál a régi toronynál, ahol azelőtt játszottunk... és te féltél a kigyóktól...

Gépiesen ismételtem:

— A régi toronynál... féltém a kigyóktól...

Aztán erőt vettem magamon.

— Mikor határozottatok el?

— A minap.

— A minap! Mindössze egy hónapja vagytok itt. Mondhatom, nem vesztegettétek az időt!

A lány félénken szólt:

— Ne szidalmazz, Jean. Mindent megmagyarázok. Erről a házasságról már szó volt Párisban, s az anyámnak tetszett. Mult télen sokszor találkoztam d'Herbigny ural. Azt hiszem, boldog leszek.

Sírva fakadtam.

— Ah, Clémence — kiáltottam — milyen rosszul cselekedtél! Miért rejtogtetted eddig előttem ezt a dolgot? Miért nem beszéltél róla? Hisz mindig oly bizalommal voltál hozzám! S én erre oly büszke voltam... ismertem minden tervedet, ál-

modat, örömdöt, bánatodat, mindent... Hát most már nem vagyok a legjobb barátod?

— Dehogy nem! Esküszöm, Jean... no nyugodjál meg... ne légy ily izgatott...

En folytattam:

— Tudtam, előre láttam, hogy ez lesz a barátságunk vége... te nagyra nősz, s egy napon észreveszem, hogy te nagy lány vagy, én pedig gyerek maradtam...

Ebédre esőngettek. Visszaemlékeztem a régi alkonyatokra, amikor még együtt jártuk Clémence az erdő, a virágos kerteket, a mozdulatlan vizek partját, az aranyhomokot a parkban... Gyerekesen komoly volt a beszélgetésünk, amint elmondtuk egymásnak nyugtalan, naiv gondolatainkat. Olyan esőndések voltak az álmaink, mint a nagy medencékben nyugvó víz, amelynek csak a felszínét fodrozta halkan az esti szellő. És most mindennek vége! Egy pillanat alatt omlott össze az egész. Clémence már nem volt az enyém... másfelé szálltak a gondolatai... egy másik ember felé, akit már gyűlöltem, ismeretlenül is, nagy gyűlölettel... Clémence menyasszony volt. És én gyerek maradtam.

Vigasztalni próbált szelid szavakkal, de hangjának gyöngédségét újabb sértésnek vettem. Meg akarta fogni a kezemet, de én durván utasítottam vissza.

— Nem! Hagyj békén! — kiáltottam — nem bízol már bennem... vétetél a barátságunk ellen... most már ellenségek vagyunk! Ellenségek...

D'Herbigny ur még aznap megérkezett. Ebéd végeztével jelentették be.

A szalonajtót kinyitották s mi fölkelünk az asztaltól. Alig tudtam állni, úgy szédültem. Csak egy puha, finom kis kezet éreztem, amely megfogta az enyémet s Clémence hangját hallottam, amint mondta:

— Engedje meg, kedves Jacques, hogy bemutatassam önnek az unokacémet, Jeant, akiről annyit beszéltem. D'Herbigny ur...

Azt is mondhatta volna, hogy: „a vőlegényem”. De ettől a szenvedéstől megkímélt. Szerettem volna tédreborulni előtte, s megcsókolni a ruhája szegélyét. Aztán visszavonultam a szalon egy sarkába, teljesen átadva magamat fájdalomnak. S ebben a fájdalomban, amely idegeimet marcangolta, annyi minden volt: megsértett hiúság, féltékenység, megaláztatás, tudom is én még mi...

Kinos este volt. Láttam, amint Clémence ezzel a férfival bizalmasan beszélget, pillantásokat vált, halkan cseveg, mosolyog... Szenvedtem s mégis boldog voltam. Valami rejtelmes öröm vett rajtam erőt. Mily édes, isteni kinszenvedés volt ez! Valami ismeretlen, egészen újat éreztem, mintha valami csodás virág nyílnék a lelkemben. Ugy éreztem, hogy eddig a pillanatig nem is életem, s hogy olyan vagyok, mint a lepke, amely most szabadult ki gubójából, s elröpül, ittasan a fénytől... Tenni kell valamit! — ezzel a gondolattal tértem aludni.

— Valamit mondok neked — szóltam Clémencehoz, amint egyedül maradtunk másnap. — Várni foglak a tennisenél, tizenegy órakor.

Egyszerűen felelt:

— Ott leszek.

Egy kicsit várattott magára. De aztán hallottam a ruhája suhogását. Jött. Ha négy évvel idősebb lettem volna, ha tudtam volna, hogy mily fontos dolgokat szeretnék mondani, elszaladtam volna, vagy hallgattam volna. De most nagyon bátor voltam.

Clémence kérdőleg nézett rám.

— Szereted d'Herbigny urat? — kérdeztem tőle hirtelen.

megoldotta az összeférhetlenség problémáját. A pályakérdés ez:

— Van nekem egy gyáram vagy hajózási vállalat, amely szubvenciót huz a kormánytól. E szubvenció révén összeférhetetlen vagyok s tehát le kellene tennem a mandátumot; kapom hát magamat és pro forma részvénytársasággá alakítom át az üzletet. A részvények mind az én tulajdonomban vannak s én szépen megőrzöm őket a Wertheim-kaszámban. Igazgatókká megteszem három-négy hivatalnokomat vagy atyámfiam. Én magam semmi sem vagyok a részvénytársaságnál: sem igazgató, sem jogtanácsos, sem állandó fizetést huzó alkalmazott. Csupán részvényes vagyok. Még pedig a részvényes. Gazdára az egész részvénytőkének. Tessék már most olyan törvényt csinálni, amelynek erejénél fogva le kell a mandátumról mondanom.

Ime a pályakérdés. Ha akadna ember, aki a kodifikációban az volna, ami Shakespeare volt a költészetben és Beethoven volt a muzsikában, annak is beletörne a bicskója ebbe a feladatba. Az sem tudna megszövegezni olyan jogszabályt, amelynek fogantja utólnérné a részvényesi érdekeltiséget. Tökéletes törvényt tehát ne kívánjon és ne várjon senki. Nyugodt lélekkel, de egész határozottsággal mondjuk: arra se vállalkozzék senki, hogy ezt a revíziót a javaslat tökéletlensége címén, vagy bármi más címen akarja megakasztani. Semmiféle lánysz és semmiféle tekintély nem lehet eléggé hatalmas arra, hogy ezt a vállalkozást megkockáztassa. A közvélemény lázasan várja, szigorúan követeli, viharosan sürgeti e kínos ügy szabályozását. A szabályozásnak azt a módját kívánja, amely emberi módon lehetséges. Kívánja a becsületes szabályozást, de nem kívánja a tökéletest. Megjavítani, szabatosabbá tenni igenis lehet a javaslatot. De megakasztani a revízió munkáját nem lehet. A fórum kérdésével a legkevésbé. Akár parlament zsurí, akár a királyi Kuria, — ez a kérdés elég fontos arra, hogy alaposan megvitassák, de miatta a revízió megakadnia sem nem lehet, sem nem szabad. Megvitandó továbbá az is, kiterjesztendő-e a törvény a főrendiházra, vagy sem; de ezen a kérdésen sem mulhatik a törvény létrejövetele. Az

Nem felelt. Ujra kérdeztem.

— Szeretéd d'Herbigny urat?

Lesütötte a szemét és könnyezett.

— Igen — felelt, de ez alig volt hallható, inkább csak finom mozgása volt ajkainak. Aztán hozzátette:

— Miért kérdezted ezt?

— Miért? Miért? Hát semmit sem értettél meg? Mert nem akarom, hogy feleségül menj hozzá, mert nem tud boldoggá tenni, mert gyűlölöm, gyűlölöm... és mert... mert...
Közbevetéssel:

— Ne folytasd, könyörgöm! Ez örülsz! Csak ilyen régi barátomnak bocsátok meg érte. Ne kinozz tovább... hogy ne tépjem szét a magam kezével a te gyerekes álmaidat. Ha csak egy kicsit is szeretsz, tégy értem egy áldozatot: hallgass és felelj el...
Sokáig beszélt még, s nagyon zavart volt. Én hallgattam. Oly szelíd bölcseséggel, vigasztalva, gyógyítva beszélt, hogy szinte jól esett.

És vágy ébredt bennem, hogy szenvedhessek érte, hogy feláldozhassam magamat az ő boldogságáért. Még azt is elképzeltem, hogy énnekm fogja köszönhetni a boldogságát, mintha a kezemen lett volna mindkettőjük sorsa; mintha az életük is az én akaratomtól függött volna, az én jókedvemétől. Nagy áldozatot akartam hozni. Ünneppélyesen, komoly hangon, amely csöppet sem tünt fel előttem nevetségesnek, ezt mondtam:

— Menj feleségül d'Herbigny urhoz, Clémence... és légy boldog. Ez a te barátod legszentebb vágya... a barátodé, aki szenved és megbocsát neked.

Nem mosolygott. Ezt már merően nézett lángoló szemembe, s csak ezt mondta:

— Köszönöm.

*
Azóta soha nem éreztem az áldozatnak az édességét ily nagy gyönyörűséggel, ennyi közvetlenséggel.

egész nemzet egész közvéleménye ellene zudolna minden akadálnak. S az ilyen áradatnak ki mer, ki bír ellentállani?

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 1.

Egy különös közbeszólással kezdődött a mai ülés. A jegyző ugyanis felolvasta szavazás előtt Visontai Soma határozati javaslatát, de a csöndesen társalgó szélsőbal tudomást sem vett a felolvasásról. Csak a kérdés föltevésénél jutott eszébe azt kiáltani, hogy mért nem olvassák fel a határozati javaslatokat, amint az szokás. Az elnök konstata, hogy a felolvasás már megtörtént.

S ekkor Kubik Béla elkeseredetten kiáltott fel: — Az ember úgy figyel, hogy majd kiugrik a füle, még se hall semmit!

A figyelem ilyen szokatlan mértéke még a szélsőbalon is szenzációt csinált s gratuláltak Kubiknak megjegyzéséhez, mely sikerült uttörés a parlamenti szecesszió terén. De aztán annál komolyabban figyelte a szélsőbal a másik szenzációt, melyet a kormány kelte, mikor egy-egy nyilatkozattal Visontai Somának két határozati javaslatát fölbeszélte. Az egyik nyilatkozatban Plósz Sándor igazságügyminiszter jelezte, hogy maga is meg akarja szüntetni azt az embertelen szokást, hogy a börtönben született gyermekekről születésük belyegét az anyakönyvekben följegyzik. Erre aztán Visontai Soma visszavonta határozati javaslatát, melyet ebben a tárggyban benyújtott. A másik nyilatkozatban Széll Kálmán miniszterelnök fejtekte ki hajlandóságát, hogy a kihágások fölött való itélkezést a közigazgatási hatóság kezéből megnyugtatóbb fórumnak engedi át. Ez régi ohajtása a szaktestületeknek, melyek ezt ismételtlen sürgettek s Visontai Soma maga sem remélte, hogy a kormány ekkora hatalmat olyan könnyen kiadja a kezéből. Szívesen vonta tehát most vissza határozati javaslatát s künn a folyosón ő hirdette legbuzgóbban:

— Hát ilyet más kormánytól hiába reméltünk volna!

Jobbán örült annak a két határozati javaslatának, melyet vissza kellett vonnia, mint a másik kettőnek, melyet fenntartott, de elvetettek.

Aztán megindult a részletes vita nagy esomó felszólalással. Barta Ödön a bírák érdekében beszélt, gróf Esterházy Kálmán a gyalui járásnak sürgetett járásbírósgát, Páder Rezső a felvidéken tapasztalt hamis eskü-mánia következtében az ország egyes területeire a rituális eskü elrendelését hangoztatta, Rátkay László telexkönyvi mizériákra hívta fel a miniszter figyelmét, Thaly Ferenc pedig telexkönyvi hivatalt kért kiterletének.

Miután Plósz Sándor az összes felszólalásokra válaszolt, a miniszter életésével befejeződött az igazságügyi tárca költségvetésének tárgyalása.

De még hátramaradt Visontai Soma indítványa az ügyvédek nyugdíjintézetének megalkotása ügyében. Visontai nagyon szimpatikusan oltka meg indítványát s a humánus célt méltányosnak mondotta Plósz Sándor igazságügyminiszter is, aki azonban a kamarák egy részének állásfoglalása alapján kimutatta, hogy Visontai indítványa a nyugdíjintézet alapjául nem fogadható el. A többség aztán mellőzte is az indítványt.

(A miniszter beszéde alatt játszódott le az az incidens, melyről más helyütt emlékeztünk meg. Száz meg száz fehér papírlap szállodogált a levegőben. Két szocialista szórta le a karzatról.)

Az ülés végén még belefogtak a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalásába is. Szerb György előadó röviden elfogadásra is ajánlotta a költségvetést, de aztán Thaly Kálmán kérésére a vitát holnapra halasztották.

A képviselőház ülése március 1-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tullión Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Plósz Sándor igazságügyminiszter.

Az igazságügyi tárca.

Elnök: Következik a szavazás. A határozati javaslatok felett elrendelem a szavazást.

Visontai Soma: Kéri mind a négynek a felolvasását.

A 2. határozati javaslatnál

Plósz Sándor igazságügyminiszter: E határozati javaslat alapgondolata szerint a belügyminiszterrel egyetértve gondoskodni szándékozik arról, hogy az anyakönyvi bejegyzéseknél ezek a megszügyenyítő jelzések elő ne forduljanak.

Visontai Soma: A miniszter megnyugtató nyilatkozata után e határozati javaslatát visszavonja.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! (Zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbjelől.) En gondoltom, egészen házszabályszerűen járunk el — nem is szeretnék a házszabályok ellen véteni soba, egy percig se — és csak azért teszem

ezt a megjegyzést, mert a tuloldalról azt hallottam hogy most nem lehet szólni a kérdéshez, mert szavazás előtt vagyunk. Nem is lehet szólni, nem lehet vitakozni, nem lehet a kérdést tárgyalni, de gondolom, a minisztereknek mindig joguk van nyilatkozni, ha a közérdek szempontjából akarnak nyilatkozatot tenni, olyant, amelytől esetleg a szavazás sorsa függ, amely esetleg arra bírja az illető képviselőt, aki határozati javaslatát beadta, hogy azt ne tartsa fenn, vonja vissza. Ezt, gondolom, minden körülmények közt megengedtetnek kell tekinteni, éppen azon nagy célok szempontjából, amelyek minden tárgyalásnak kell, hogy motivumul szolgáljanak. (Helyeslés.)

Ezen javaslatot illetőleg az igazságügyminiszter ur már tegnap kijelentette, hogy a belügyminiszteriumban igenis foglalkoznak azzal, hogy a kontenciózus ügyek, kihágások felett való bíraskodás kérdését rendezzük. De minthogy ez a kérdés nemcsak a belügyminiszteriumot, hanem a többi miniszteriumokat is illeti és nagyon fontos, nagy és alapos megfontolást igénylő dolog, amint az indítványtevő képviselő ur maga is kifejtette s a javaslatában is letette, — mert pozitív indítványt ő maga nem tud hamarában tenni — az, hogy miképpen illesztessék be a bírósági szervezetbe, igazságügyi szervezetünkbe és eljárásunkba ennek a kérdésnek más módon való elődöntését, mint a mai uton. T. i. a közigazgatási uton való itélkezést. En azt a kijelentést vagyok bátor tenni, megerősítve az igazságügyminiszter kijelentését, hogy igenis, a kormány alapos vizsgálat és tanulmány tárggyává tette ezt a kérdést. Miután azonban itt igen sok törvénynek, a kompetenciális fórumoknak változtatásáról és új kompetenciális fórum megalkotásáról van szó, amire nézve igen nagy ügyelést, nagy előrelátást és igen szabatos és precíz formulázás szükséges, nem lehet a kérdésben elistieveléskedni. De igenis, foglalkozunk a kérdéssel és annak idején, ha ennek a tanulmányoknak eredménye meglesz, előterjesztést teszünk a Háznak; ezért kérem a t. képviselő urat, vonja vissza határozati javaslatát, mert nem tartanám helyesnek, ha a Ház ebben a kérdésben már ma állást foglalna. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Visontai Soma: Teljes megnyugvást találván a miniszterelnök igen fontos nyilatkozatában, e határozati javaslatát is visszavonja.

A katonai büntetőtörvény reformálására vonatkozó határozati javaslatot a Ház elfogadja.

(Részletek.)

Barta Ödön: a törvényszékek tételénél a bírák helyzetéről beszél. Kéri, mentse fel a bírákat a pénzkezeléstől. Feleslegesnek tartja a bírák esküjét újból való kinevezésük alkalmával.

Gróf Esterházy Kálmán: Kolozsvár megye kérte, hogy a vidéki járás, melynek területe 204 négyzetkilométeren túl van, két részre osztassék és egyik részéből a gyalui járás létesítessék. Ezt az ottani vidék kulturális és nemzeti viszonyai és kívánják. Ily irányú kérésemet intéz az igazságügyminiszterhez. (Zajos helyeslés jobbjelől.)

Páder Rezső: A ruthén akció jelentésében megdöbbentő adatokat találunk a felvidéki igazságszolgáltatás helyzetéről. Egan Ede kormánybiztos jelentésében kimutatta, hogy ott a hamis eskűnek taksája van. Igen sok esetben a bírót is megintyegetik, ha nem a zsidók javára akar dönteni. Ezeket megerősíti a beregmejei alispán jelentése is. A tételt nem fogadja el.

Rátkay László a telexkönyvek rendezését sürgette. Szóba hozza Duna-Földvár helyzetét, melynek telexkönyvi viszonyai rendezetlenség.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Barta Ödön azt mondotta, hogy ki van adva a rendelet, hogy egy bírónak a törvényszéknél legalább 120 ítéletet kell szerkesztenie évente, ha előléptetésre akar számítani.

Barta Ödön: Azt nem mondtam!

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Erre nézve semmiféle rendelet nem létezik, nem is készítenek általában 120 ítéletet a törvényszéki bírák, nem is jut egyre annyi, hanem csak 40—50—70 ítéletet dolgoznak ki, van olyan, aki többet is dolgozik a járásbírósgánál, a dolog természete szerint a 120 nem is valami sok, mert 200, 300 on felül, sőt 300 ítéletet is hozhat egy bíró, ami nem is valami tulságosan sok.

Felhozta, hogy az időszerű vizsgálatoknál a tábla élnöke klasszifikál. Hát valami módnak csak kell lenni, amelyen a bírák ellenőriztetnek és amelyen a bírák munkássága megítéltetik. Ami a bíróképzést illeti, erről a szóbeliség teljes behozatala után kell gondoskodni. (Helyeslés.) Éppen azért felelte sürögő a polgári perrendtartásnak megalkotása, mert csak akkor építhetjük ki egész jogrendszerünket és csak akkor gondoskodhatunk különbözően arról, hogy a bíróképzés miként történjék. Azon a bajon, hogy a bíráknak a fizetése az eskü letételétől számítatik, törvényhozáson kívül nem segíthet, mert hiszen ez az 1869: IV. t.-cikkben van megállapítva, amelynek e részbeni rendelkezéseit, eltérőleg más köztisztviselőktől, az 1893: IV. t.-c. véglegesen tartották. De lehet erről is beszélni a perrendtartás életbe léptetése alkalmával.

Ami a nyugtábelég levonását illeti, erre vonatkozólag ki kell jelentenie, hogy ez a kérdés nem tartozik hozzá. A törvényszéki élnököknek és az ügyészeknek vezetőinek a pénzkezeléstől való lehető mentesítése olyan eszme, amelyet pártol. (Élénk helyeslés.) Gondoskodni is szándékozik arról, hogy ez megtörténjék. Majd ha a perrendtartás életbe lép, akkor gondoskodni fog arról, hogy általában az ügykezelés újból szabályozassék és egyszerűsítettessék és ekkor lehet majd arról is beszélni, hogy a lajstrom-rendszer újra átalakíttassék.

Ami a telexkönyvi betétszerkesztést illeti, a telexkönyvek rendezését általában sürögő feladatnak tekintti és már készült is az erre vonatkozó tervezet. Addig azonban kénytelen a betétszerkesztést, amelyet törvény szab meg, folytatni.

Rátka László kívánságára megjegyzi, hogy ez ügyet majd figyelemmel fogja kísérni.

Ami gróf Esterházy Kálmán óhaját illeti, hogy Gyalun járásbírószék telexkönyvi hatósággal felruházva állítsák fel, ezt majd megfontolás tárgyává kívánja tenni, fel van jegyezve ez a kérelem sok más kérelemmel együtt.

Páder Rezsővel egyetért abban, hogy felette óhajtanak tartja azt, hogy különösen a végvidékeken, a nemzetiségi vidékeken, az igazságszolgáltatás a lehető legjobb működjék és ezért különös gondoskodás tárgyát képezi az, hogy a mennyire lehetséges, oda a legjobb erőkert nyerve meg.

A hamis eskü ellen a fennálló törvények tartalmaznak intézkedéseket és ezek végrehajtását kötelesek tartja részéről, amennyire lehetséges, előmozdítani. Arról, hogy hamis tanúk is akadnak, természetesen nem tehetünk; azonban ennek nem is oka a nyugati szellemmel szaturált törvényhozás, ellenkezőleg, a nyugati szellemmel szaturált törvényhozás lehetővé teszi a bírónak, hogy szabadon mérlegelje a bizonyítékokat, hogy nevezetesen ott, ahol hamis eskü gyanúja van, vagy azt látja, hogy az illető fél hamisan esküszik, hogy ott ezen tanuvalomlásnak, eskünek hitelt ne nyújtsunk. Eppen itt más nem segíthet mint a bizonyítékok szabad mérlegelése.

A formulázott eskü, mely a bizonyítékok szabad mérlegelését kizárta, a sommás eljárás körében már is el van törölve. A fél tanuként hallgatgatott ki eskü alatt és itt a bírónak aztán módjában áll a íelet minden irányban kikérdezni tudomásának oka stb. iránt; módjában áll tehát megítélni azt, hogy mennyiben érdemel az illető hitelt. Eskü alatti kihalgatása a teleknek a polgári perrendtartás tervezetében a rendes eljárásra nézve, a törvényes eljárásra nézve is kontemplálva van. A rituális esküre nézve mondották a polgári perrendtartás tervezete alkalmával lesznek tulajdonképpen megfontolandók. Részéről nem tartja szükségesnek ezt a megkülönböztetést az egyes válsátelekezetek között megtenni, abban látja az orvosollást, hogy a bíróság szabadon mérlegelheti a tanuvalomlásokat, a felek nyilatkozatait.

A csalás hivatalból való üldözése alig lesz minden esetben keresztülvihető; mert hiszen a hivatalból való üldözésnek nagy akadályát képezi már az, hogy a bíróság nem is képes azt a csalást igen sok esetben bebizonyítani, ha maga a sértett fél nem nyújt arra segítséget. Azonban igenis szándékozik a csaláslnál az indítvány visszavonhatóságát korlátozni és ez elejét fogja venni annak, hogy az alkudozás a büntető igazságszolgáltatás fölött lenető legyen, amelylyel ma oly gyakran találkozunk.

Thaly Ferenc: A telexkönyv tételénél, az 1871: VII. törvényeikk elrendeli, hogy a közigazgatási hatósággal bíró járásbírószék telexkönyvi hatósággal láttassanak el. Felhozza például Nagy-Igmándot, melynek még mindig nincs telexkönyvvezető hivata. Ily irányban szólal fel.

Ploss Sándor igazságügyminiszter: Röviden bátorodok megnyugtanni a t. képviselő urat. Nagy-Igmándot illetőleg a tárgyalások folyamában vannak és remélem, hogy kedvező eredményre fognak vezetni. Egy község van. Ó-Szőny, amely közelebb fekszik Komáromhoz és nem kívánja a kérelem teljesítését. Annak dolgában talán valamely más módon lehet majd segíteni. (Hejleslés.)

Elnök: Az igazságügyi tárcá költségvetése le lévén tárgyalva (Zajos éljenzés a jobboldalon), az ülést öt percre félfiggesztem.

(Szünet után.)

Visontai Soma megokolja benyújtott indítványát, mely az ügyvédi nyugdíjalap megteremtéséről szól. A budapesti ügyvédi kamara már 15 éve sürgeti ennek létesítését. A miniszter haszalan mondia, hogy ez az ügyvédi kamarák kötelessége. Mert a kormány kötelessége egy oly törvényjavaslato beterveztetni, mely annyi diplomás ember nyugdíjkapességet biztosítja. A kamara kifejtette, hogy anyagi előzeteket hozni hajlandó. A védelem tisztasága erkölcsileg integer ügyvédosztályt igényel s ezek az ügyvédek nagyon sokszor hasznára vannak az államnak, mely igénybe veszi az ő működésüket. Mégis azt tapasztaljuk, hogy az állam nem rokonszenvez az ügyvédekkel. Kérdi, mi az oka ennek? Bizik az igazságügyminiszter jóindulatában, hogy az ügyvédi kar nyugdíjalapját törvény útján létesíttetni fogja.

Ploss Sándor igazságügyminiszter: Méltányolja azt a humanitárius célt, amelyet Visontai törvényjavaslattal elő akar mozdítani és hogy mégis ellenzi ennek a törvényjavaslato a bizottsághoz való utasítását, azt nem az ügyvédség intézménye iránti ellen-szenvből teszi. Az ügyvédi hivatás nagy nemes hivatás, amely fontos szolgálatokat tesz az államnak, de éppen azért nagyon megfontolandónak véli, hogy egy törvényjavaslato fogadjunk el, amely azokat a nagy elveket, azokat a nagy eszméket érinti, amelyekre a mi ügyvédségünk bázisra van. A mi törvényünk azon az állásponton van, hogy az ügyvédség szabad foglalkozás. Tulajdonképpen minden honpolgárnak meg van az a joga, hogy odaállhasson és a jogot megvédhesse. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Közérdek szempontjából azonban ez a jog korlátozható, bizonyos kvalifikációhoz van kötve és bizonyos testületi szervezethez illesztetnek az ügyvédek a végből, hogy kellő ellenőrzés alatt álljanak. Ez a főelője az ügyvédi kamaráknak; az azután, hogy saját érdekeiket is előmozdítják, járulék (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Már most, hogy mennyiben egyezik meg ezzel az alapfelteggással az, hogy csak az lehessen ügyvéd, aki a nyugdíjintézetnek tagja, vagy enyhébb alakban, hogy az ügyvéd megadóztatásáért, — akár akarja, akár nem — hogy ő a jog védelmére — beállítanak az mindenesetre nagyon kérdéses. (A karzatról nagy

csomag papírosat dobak le a tárgyalási terembe. Zaj. Elnök a terembiztoszt szólítja. Felkiáltások a jobboldalon: *El kell fogni!* Felkiáltások a baloldalon: *Nem bomba!* Halljuk a minisztert! Zaj.)

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek, t. Ház. Képviseelő urak, méltóztatassanak helyeiket elfoglalni.

Ploss Sándor igazságügyminiszter: ... Ez az országos nyugdíj- és gyámintézet nagyon különféle-képpen szervezhető. Szervezhető úgy, hogy ügyvédi kvalifikációhoz köttetik a nyugdíjintézetbe való belépés, szervezhető úgy, hogy a megadóztatás egyformán történjék, szervezhető úgy, hogy a megadóztatás progresszív rendszer alapján történjék, szóval nagyon különféleképpen. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Mozgás és zaj. Helyeslés jobbtól. Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.) És én nem vállallatom magamra a felelősséget a tekintetben, hogy én azt a nyugdíjszabályzatot, amely ezen törvénytervezet alapján esetleg elem fog terjesztetni, jóvá hagyjam. Az nem az én feladatam. Ha nyugdíjintézetet egyáltalában létesíteni szándékoznak, akkor azon elveket, amelyek az alapulni fog, a törvényhozásnak kell megállapítania, mert ez mélyen belenyúl az ügyvédi szervezetbe és az egyéni jogokba, (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Különben én, amint tavaly szóba hozta ezt a kérdést a t. képviselő ur, akkor megígértem, hogy a kamarákat meg fogom hallgatni ebben a kérdésben. Bocsánatot kérek, meg kell jegyezmem, hogy én csak a kamarákkal érintkezhetem, nekem az ügyvédi gyűlés nem fórum. Ez indíthat arra, hogy valamely kérdést megfontolás tárgyává tegyek, de az nem törvényes fórum; törvényes fórum csak a kamara. Huszonhat kamara meghallgatván, ezek közül három egyáltalában ellenzi; így az egri, a miskolci és a nagyszabeni kamarák; a 23 többi kamara közül a beterveztett törvényjavaslato előtér vagy azt kiegészítő törvényhozási intézkedéseket kíván 20; a budapesti kamara által kidolgozott tervezetét egyetlen egy pártolja. Tünnülki a kecskeméti és talán meg a szegedi lenne hajlandó a javasatba hozott csekélybű módosításokkal elfogadni az alapszabályokat. 17 vidéki kamara nagyobbobbszt lényeges és az alapelveket érintő módosításokkal fogadja el; kilenc meg módosítással sem. De mik legyenek ezek a módosítások? Ezt a kérdést ki fogja eldönteni? Én fogom eldönteni, vagy az egyes kamarák fogják ezen az egyéni jogokba ilyen mélyen belenyúló intézkedéseket megtenni? Ez lehetetlen.

Azért a javaslatot még bizottsági tárgyalásra sem ajánlom, (Helyeslés.) mert nincs is úgy megszövegeve, hogy a tárgyalás egyáltalán eredményre vezethetne. A bizottságnak akkor az egész nyugdíjintézet kérdését, a nyugdíjintézet alapszabályait is meg kellene alkotnia; így ez a szabályzat nem fogadható el. Kérem tehát a t. Házat, méltóztatassék a javaslatot tárgyalás nélkül félretenni. (Helyeslés.)

Visontai Soma furesának találja, hogy a miniszter nem fogadta el az ügyvédi kar tervezetét. Ajánlja ismét indítványát elfogadásra.

Ploss Sándor igazságügyminiszter: Csak azt jegyzem meg, hogy köszönettel fogadom a t. képviselő ur kijelentését, hogy módomban lesz az, hogy az alapszabályokat elfogadjam vagy el ne fogadjam. Annál inkább köszönettel fogadom ezt, mert az előbb azt mondotta, hogy megszerítem a törvényt és az ügyvédi kar autonómiáját azzal, hogy az ügyvédi nyugdíj-szabályzatot nem fogadtam el. Ezzel a jogommal azonban nem akarok élni s egyik igazságügyminiszter sem élhet vele. Mert a dolgok oly mélyen belenyulnak az ügyvédi kar szervezetébe és oly mélyen nyulnak bele az egyéni szabadságba, (Igaz! a szélső baloldalon.) hogy ezt sem a miniszter (Helyeslés a jobb és baloldalon.) sem a kamara többségére, nem lehet bízni.

Az indítványt nem tűzték napirendre.

(A honvédelmi költségvetés.)

Szerb György előadó tekintettel az idő előrehaladására, csak röviden, néhány szóval előadása ajánlja a költségvetést.

Thaly Kálmán kéri, hogy beszédét hol'nap mondassa el. (Helyeslés.)

Elnök az ülést bezárja.

BELFÖLD.

„A magyarok Fiumében.“ Ilyen címmel a zágáribi *Obzor* cikket irt a fumei ügyek rendezéséről, melyet a *magyarok nagy győzelmének* mond. Egyebek közt így szól *Strossmayerék* lapja:

Maylűnder még el sem foglalta podesztai székét, s máris meg van serte Fiume városának statutu. A *Szelli* miniszterelnök által előterjesztett törvényjavaslato Fiume város statutuarius jogainak semmit sem enged, a gondosan kidolgozott indokolásból ez világosan kitűnik. A Fiumében szervezendő középökü közizgatási hatóságról szóló ezen javaslat sem materialiter, sem formaliter nem tesz eleget a fumei autonómiának; anyagilag annyiban nem, mert teljesen állami organumokból lesz az szerveze, (a közizgatási bizottságban voltak legalább városi közegek is!) alakilag pedig azért nem felel meg, mert előzőleg a városi képviselőtestület nem lett aziránt meghallgatva. A fumeiek határozott vereséget szenvedtek; de azért sietnek kézesókra felmenni *Szellihez!* Bátran konstatalhatni, hogy *ma kisérőlag a magyarok walkodnak Fiumében*: ez tény, ha mindjárt a joggal s a horvát kiegyezéssel ellenkezik is. Ez új törvényjavaslato által maga a kiegyezés is sérelmet szenved.

Az *Obzort* ugyan közjogi tekintélynek bajos elfogadni, de egyben mégis egyetérthetünk vele, — és ez is ritka dolog — hogy a fumei ügyből Magyarország győztesen került ki. Egyebet senki sem akart a horvátok tulzón kívül; maguk a fumeiak sem akartak győzelmet a hazájuk fölött. A statutuaria miatt pedig, ugy hiszzük, ók sokkal nyugodtabbak, semhogy az *Obzorok* közjogi lelkiismeretétől kellene tanácsot kérniök.

Emmer Kornél és választói. Nagyszombatból telegrafálják: *Emmer Kornél* képviselő a képviselőházban tartott nagyszabású előadói beszéde alkalmából választói a mai pártgyűlésből melegen üdvözölték és tántoríthatatlan bizalmukról biztosították.

Szell Kálmán a szabadelvűségről.

Budapest, március 1.

Beszámoltunk már arról az emelkedett hangulatu banketról, amelyet a belvárosi szabadelvű demokrata kör *Podmaniczky* Frigyes tiszteletére rendezett. Ki kell egészítenünk ezt a tudósítást *Szell* Kálmán miniszterelnök nagyhatalmas beszédével, amely költői származással gyönyörű aposztrotálása volt a liberális eszméknek. A hatalmas szónoklat egész terjedelmében így hangzik:

T. uraim! (Halljuk! Halljuk!) Az a szívélyes, az a meleg és melegítő fogadtatás, amelyben részem volt, mely hálaóra kötelez. Felelte megízteltetek azok az engem érdemen túll méltató szavak, amelyeket az a tisztelt barátom intézett hozzám, akit, mikor a pénzügyi kormányzat élén állottam, annak munkái közt találtam, akinek tehetségét és hivatottságát már akkor felismertem, aki azután elvtársam volt a politikai pályán, akivel együtt dolgoztam, aki később vezérem volt és a kinek ma én vagyok a vezére (Derűltetés, tetszés és taps), akivel tehát politikai és egyéni szoros kötelek fűznek össze. Az ő eszmenete bennem nagy visszhangot keltett; ennek a visszhangnak akarok kifejezést adni. (Halljuk! Halljuk!)

Tisztelt barátom azt mondotta, hogy ez a kör, amely a demokrácia és a szabadelvűség propagálására alakult, örül annak, hogy én és miniszterársaim és elvtársaim előtűntek az önkör körébe, akik a szabadelvűség zászlajára esküsznek. Igen. Én a szabadelvűség ügyének és azon eszméknek szolgálatában állok, amelyeket önkör zászlajukra irtak. Ezeket szolgálom, amióta politikailag gondolkodni tudok, mert ezekhez az eszmékhez köt iljuszagomnak és egész multannak minden emléke, minden lelkesedése; ez volt politikai pályafutásomnak legelső beunyomása. (Tetszés.)

A *liberalizmust szolgálom* és annak elveit vallom a magaméink nemcsak azért, mert tételei, amelyek oly nagyok, oly tündöklő mezben jelennek meg, az önkör igazság elvein alapulnak, mert előjai eszményiek és lelkesedést fakasztók, hanem főleg azért, mert meg vagyok győződve arról, hogy ha van ország, amelynek konszolidációja, jövője, erőgyarapodása, szellemi és anyagi haladása a szabadelvűségről függ: Magyarország ez. (Elnök tetszés, helyeslés és éljenzés.)

Magyarországnak politikája csak a liberalizmus lehet (Igaz! Ugy van!) nemcsak azért, mert századokon át ezen irtásu önkör tanainak szolgálatában állott, ezeknek hitása alatt fejlődött és izmosodott kiállamisága, hanem azért, mert Magyarországnak erre szüksége van, mint egy falat kenyérré, (Elnök tetszés.) mert hogy az ország azon nehéz viszonyok közt, amelyekkel küzdenie kell, megállhasson és hogy nagy és nehéz feladatait megoldhassa, összes erőinek koncentrállására és tokozására és arra van szüksége, hogy iokozott erőt ki is fejtse, amit *csak a liberális politika segítségével tehet meg.* (Elnök tetszés.) Valamint az élő szervezetenek szüksége van mozgásra és életető levegőre, ugy az országnak is szüksége van a szabad mozgásra, a szabadelvűség termékenyítő, tisztító, acéoló légtörőre. (Igaz, Ugy van! Tetszés.)

De végre is az állam csak forma, csak keret: a nemzeti élet szervezett és rendszert öitött kialakulása.

A tartalmat a nemzeti társadalom adja. Az igazi nemzeti élet maga a társadalomban van. (Tetszés.) Csak az a politika érhet el sikereket, csak az a bir hatályos és állandósággal, amely a nemzeti társadalom közérzűletébe megy át; mert a társadalomban van az életnek és minden erőnek forrása, (Igaz! Ugy van!) a társadalomba magába kell tehát a liberalizmust bevinni; a társadalomnak magának kell áthatva lennie a liberalizmus szükségétől; és ha erre épül tel a mi liberális politikánk, akkor bir az állandóságnak és a sikernek feltételeivel. (Elnök tetszés és éljenzés.)

Nem elég, hogy a pártvezér valjón liberális eszméket; nem elég, hogy programja hirdesse és a párt e programot magának valja; nem elég a liberalizmust az intézményekbe bevinni; nem elég az állami élet külső megnyilvánulásában érvényre juttatni. Ez is szükséges, de ez nem minden. A fa csak akkor fejlődik törzsében és ágaiban, csak akkor hoz gyümölcsöt, ha levézetét harmat, napfény és levegő éri; e nélkül elhal. De erős törzset, terebélyes ágakat csak akkor hajt, ha szivgyökerei termékenyítő talajban terjednek el; sudara csak akkor tör ég felé, ha gyökereit a föld termékenyítő televényébe bocsáthatja és minél mélyebbre eresztiheti bele, annál hatalmasabban fejlődik. (Igaz! Ugy van! Tetszés.)

A mi a fának a levézet: az az államra nézve minden egyes liberális intézmény; és ami a fának a gyökézet: az az államra nézve a társadalom életető ereje.

Igy a liberalizmus szellemétől áthatott egységes magyar nemzeti állam is csak ugy lesz erős, csak

egy fejlődhetik azzá, amivé fejleszteni akarjuk, ha a nemzeti társadalomnak termékenyítő talajába bocsátja be gyökereit és azon épül fel. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.)

A társadalom különböző osztályokból áll. (Halljuk! Halljuk!) Csak a nomád népek idejében nem léteztek foglalkozás, kereset, hivatal, rendeltetés. Életmód által képződött külön tagozatok. A modern élet sok külön társadalmi ágazatot jelezett ki. Mint rétegek teküsznek ezek egymás felett. Csak az a társadalom egészséges, amelyben e rétegek harmonikus egyensúlyban helyezkednek el (Tetszés.); és minél erősebb és minél hatalmasabb a társadalomnak nagy középrétege, annál zavartalanabb és eredményesebb lesz a társadalom élete és munkája. (Élénk helyeslés.) Azt a középréteget kell erősíteni, hogy felszívja és asszimilálja magába mindazt, ami a legalsóbb rétegekből értelmi és gazdasági erőben és értékben beléje felnyúl (Tetszés.) és hatalmában és erejében gyarapodva és kiszélesedve odavonza a felette álló rétegeket, hogy megteremtse a társadalomnak elválaszthatatlan egységét, kohézióját és összhangját. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.)

Társadalomnak is, államnak is ez a gerince. Ebbe kell belebocsátani a liberális politika gyökereit, mint ahogy a hajó bocsátja a tenger fenekére a biztosító horgonyt, hogy ellentálljon az idők mostoha jársának és minden veszélynek. (Élénk tetszés és éljenzés.)

E társadalmi rétegek közti választásokat be kell, ni. Összetűggesőket lazítani és kiszélesíteni, bárhonnét jöjjön és bárkitől jöjjön, nagy hiba, nagy vétek. (Igaz! Úgy van!) Védje az érdekét mindenki, de ne keresse a különválást külön és tagozatok szerint mert lélek töle, hogy ha minden érdekesoport külön, elváltan és szervezettel akarja magát védeni, az önvédelemre való tulságos törekvés mellett védtelenül marad az, ami egyedül véd meg mindent, az ország egyetemes, nagy érdeke. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Igy fogom én fel a liberális politika tanait és úgy érzem, hogy ez a fellogas az igazi (Élénk helyeslés), nemcsak mert itt szimpatikus visszhangra talál, hanem azért, mert azt tartom, hogy az egyedüli helyes ismérve az igazi magyar politikának, amely taníthatatlannal ragaszkodik ezekhez a szabadelvű eszmékhez azoktól el nem tér, de azokat okosan, óvatosan bölcsen akarja alkalmazni, amint tanította ennek a Pest-belvárosi kerületnek, amelynek választói egy részét szerencsénk van itt üdvözölni. első képviselője, a hamisítatlan magyar liberalizmus atyamestere: Deák Ferenc. (Élénk tetszés, helyeslés és taps.)

Ezekért a nagy elvekről és nagy eszmékről írtek poharat, amelyekhez ez a kerület hagyományos hűségrel ragaszkodott; poharat emelek e körnek, mint e kerület egyik társadalmi tényezőjének felvirágzására és tagjainak jólétére. Eljenek! (Szünni nem akaró, meg-megülő élénk tetszés, helyeslés, éljenzés és taps.)

Az összeférhetlenség reformja.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 1.

Mára volt kitzúve az összeférhetlenségi törvény revíziójára hivatott bizottságnak az az ülése, amelyen az előadói tervezet tárgyalását meg kellett volna kezdenie. Azonban váratlanul fordulat történt; a bizottságnak összes ellenzéki tagjai, *Rakovszky* István kivételével, a tárgyalás elhalasztását kívánta és a bizottság többsége engedett ennek a kívánságnak. Az ülés lefolyása a következő volt:

Fest Lajos elnök megnyitván az ülést, *Justh* Gyula emlékeztette a bizottságot arra, hogy albizottságot bízott meg a revízió tervezetének megszövegezésével, most pedig előadói tervezet kerül a bizottság elé. Már ez is elég ok volna arra, hogy a bizottság plénuma ne tárgyalja érdemlegesen a tervezetet, hanem utasítsa albizottsághoz. De a tervezet ezenfelül csonka is, mert hiányzik belőle az eljárásra vonatkozó rész; már pedig nem az anyagi rész a fontos, hanem az eljárás. Hajlandó volna még az 1875. évi törvényt is megtartani, ha az itélkezés fóruma helyesen választatnék meg. Javasolja, hogy öt-hat tagból álló albizottságot küldjenek ki, amely vegye tárgyalás alá az előadói tervezetben meglévő anyagi rendelkezéseket, dolgozza ki az alaki részt is és nyolc napon belül terjessze javaslatát a bizottság elé. *Fest* Lajos elnök konstatálja, hogy a bizottság legutóbbi ülésében nem tartotta szükségesnek, hogy az albizottság terjesszen be javaslatot, hanem csak az előadói tervet kívánta be; mindamellett nincs kifogása az albizottság kiküldése ellen, mert több szem többet lát és nagyobb megnyugvással lehet fogadni egy többtagu albizottság által megvitatott tervezetet. *Olay* Lajos szerint az eljárás nélkül az anyagi rész nem is tárgyalható, a tervezet tehát csonka. Ezért hozzájárul *Justh* javaslatához.

Fest Lajos ismételve kijelenti, hogy nincs kifogása az ellen, hogy a kiküldendő albizottság az alaki részt is megszerkeszse. *Justh* Gyula kiemeli, hogy eddig is nem az 1875. évi I. törvények anyagi rendelkezéseiben volt a hiba, hanem az alaki részben; ott kell tehát orvosolni a bajt, ahol fészkel. Csak ez nyújthat garanciát arra, hogy az inkompatibilitásról alkotandó új tör-

vényt nem fogják kijátszani. Ragaszkodik indítványához.

György Elek szintén együtt kívánja tárgyalni az anyagi részt az eljárással.

Rakovszky Istvánnak nincs kifogása az ellen, hogy egy albizottság záros határidőben tárgyalja az alaki részt, de kívánja, hogy a bizottság mindjárt menjen bele az anyagi rész érdemleges tárgyalásába. A halogatás azt a benyomást teszi, mintha az egész dolog nem volna komoly. Kívánatos, hogy véget vessenek valahára ennek a tengeri kigyóhoz hasonlatos ügynek.

Justh és *Olay* újabb felszólalásai után elfogadták *Justh* indítványát. Az albizottság tagjai lettek *Fest* Lajos elnök, *Rohonyi* Gyula előadó, *Kabos* Ferenc, *Szivák* Imre, *Justh* Gyula és *Rakovszky* István. Az albizottságot felkérték, hogy csütörtöki terjeszse be munkálátát. A plénum ülése után az albizottság mindjárt együtt is maradt és megkezdte az anyagi rész tárgyalását.

KÜLFÖLD.

A javíthatatlan Reichsrath.

Budapest, március 1.

Az osztrák Reichsrath már odaérkezett szakadatlan botránnyainak során, hogy most már az uralkodóházat kezdik sértegetni a zabolátlan osztrák honatyák. A mai ülésen történt ilyesmi. Eleinte, mintegy egy óra hosszat a beérkezett irományokat olvasták fel, azután *Brzozad*, *Hruby*, *Sehnal*, *Fressl* cseh nyelven bírálgatták a jegyzőkönyveket. Ez a része az ülésnek teljesen eredménytelenül folyt le. Mindössze a házalásról szóló törvényjavaslatot utalták a bizottsághoz. A botránny ott kezdődött, amidőn *Cingr* sürgősségi indítványt nyújtott be ahhoz az indítványhoz, amely a bányamunkások számára a kilenc óras munkanapot követeli. Ennél az indítványnál *Eldersch* hevesen megtámadta a kormányt, mint amely ebben az ügyben gyalázatos gyöngöszéggel viselkedik. Rámutat arra, hogy a bányatulajdonosok közt főherceg is van.

Rieger: Az is szénuszorás!

Az elnök *Rieger*t és *Eldersch*t rendreutasítja.

Eldersch: A főherceg mégis szénuszorás! Ez botránny!

Daszynski: Ez szverilizmus!

Ellenbogen: Hisz nem vagyunk császári királyi parlament!

Wolf: Micsoda főhercegi gazdálkodás!

Malik: Még a személyes jövedelmi adó alól is kivonják magukat!

Mintán *Cingr* indítványának sürgősségét elvetették, *Wolf* kérdést intézett az elnökhöz a katolikus papokra vonatkozó indítványa ügyében. *Pastor* erre az elnökhöz sietett és azt kívánta, hogy utasítsa rendre *Wolft*, mivel meggyalázta a katolikus egyházat.

Wolf: *Pastor* hallgasson! Maga született zsidó! *Pastornak* hívják és pap!

Néhány jelentékélen felszólalás után az elnök az ülést berekesztette. Ami a parlament további munkarendjét illeti, arról a ig lehet valamit sejtteni. *Bécsi* tudósítónk táviratai szerint eddig még nem közeledett megoldásához az a kérdés, hogy a kormány által sürgősséggel deklarált javaslatok, köztük az újonckontingensre vonatkozó, — mikor kerüljenek a képviselőház napirendjére. A kormány eziránt tárgyalást folytat a csehekkel és a cseh lapok nagy diadalal konstatálják, hogy a cseh képviselők feje fölött az állami szükségleteket nem lehet elintézni. A tárgyalások szombaton, vagy jövő kedden előreláthatóan befejeződnek.

A mai ülés előtt a cseh klub értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy az összes cseh képviselőket, a klubon kívül állókat is, közös eljárás megbeszélése végett, értekezletre hívja egybe. Ezután *Pacak* elnök néhány bizalmas jellegű közlést tett. A cseh klub parlamenti bizottsága tegnap és ma több órán át tanácskozott az aktuális kérdésekről és a klubnak a mostani helyzettel szemben való állásfoglalásáról.

Bécs, március 1.

Koerber miniszterelnök ma folytatta az ifjűsekekkel a tárgyalásokat, amelyek a következő eredményre vezettek. Kijelentették a csehek, hogyha a kormány felállítja *Brannben* a cseh egyetemet és *Prága* városa pénzügyi viszonyainak rendezésére bizonyos financiális koncessziókat kapnak, akkor készek megszavazni az újonc-jutalékról és a szeszdóról szóló törvényjavaslatokat s hajlandók sürgősségi indítványukat visszavonni.

A miniszterelnök közölte ezt a német pártok vezérével, de azok nem fogadták el ezt a kompromisszumot s hangsúlyozták, hogy a saját napirendjükhöz ragaszkodnak.

A tárgyalásokat e részben folytatni fogják. Hétfőn valamennyi német párt konferenciát fog tartani. Ha a megegyezés létre jön, akkor a hétfőn délután

öt órakor tartandó ülésen az ifjűsehek már vissza fogják vonni két legutolsó sürgősségi indítványukat s a Reichsrath nyomban áttér az újoncjutalék-javaslat első olvasására.

Politikai körökben a helyzetet nem tartják biztatónak s azt tartják, hogy az alkudozások meg fognak hiúsulni.

Bécs, március 1.

Hír szerint a kormány a beruházási kölcsönről szóló törvényjavaslatot ki akarja egészíteni azval, hogy a galíciai, cseh- és morvaországi terbe vett helyi-érdekű vasutaknak költségeit beállítja a beruházási kölcsönről szóló törvényjavaslatba.

HIREK.

A Nyomor pátosza.

A nyomor ma leadta a névjegyét a magyar képviselőház asztalára. Késsz szokatlan módon és lehetetlen formák között. El is vitte a rendőrség azt a két szocialistát, aki a karzatról nyomtatványokat dobott le a terembe; mert vannak olyan illenhibák, amelyek a rendőrszabályzatba is ütköznek. Miért vágja a nyomor a képviselők fejéhez a névjegyét, amikor a parlament előtt mindegyiknek szépen a kezébe nyomhatja?! Vajjon turnék-e a szocialisták, hogy amikor ők üléseznek, a karzatról egy esomó nyomtatványt zudítanak valamelyik pártvezér szeme közé?

Érdekes egy nyomtatvány a nyomor névjegye. Megdöbbenéssel olvassa mindenki, aki tudja, hogy már nagy a baj, amikor a nyomornak természetes a pátosza. Semmit se lehet nehezebben hazudni, mint az inséget. Szerelemnek, lelkesedésnek, haragnak, gyűlöletnek, áhitatnak van olyan hazug lírája, amely megtéveszthet, de az éhségnek nincsen. Mintha a gyomor becsületesebb szerv volna a szívvel, mert állatiasabb; nincs szabad akarata. Vagy éhes, vagy nem éhes.

Ebben a fekete betűvel fehér papirostra nyomtatott jankiáltásban nincs hamisság, úgy érzem. Mert először is nincs benne túlzás, sőt mérséklet, amely a guny ventilációján bocsátja ki a fölzugó indulatot. A hazugság túloz. Másodszor meg nem böbeszedű, sőt klaszszikusan tömör. Erre a művészetre pedig csak a meggyőződés taníthat.

Es ez irtóztató jele az időknek.

Amikor a nyomor még csak szervezetlenül lappang, hébe-hóba felbődülhet tagolatlan hangokon, — de öntudatos egyéniséggé vált a társadalom keretében, mihelyes művészi a dikciója. A kasirozott kétségbeesés, ha még oly óvatos, egy-egy szóvirággal árulja el magát, de föltétlenül megrendíti az igazi szenevedés természetes kitzérése.

Minden általános elégtelenségnek, minden közérzésnek, minden forradalomnak megvolt és megvan a saját külön pátosza, amelynek elemi ereje nem a tanult formákból, hanem a szükségérzetből származik.

Mintha nálunk már kifejlődött volna a nyomornak pátosza, nekem úgy rémlik.

Meglehet, hogy a penna, amely a nyomornak ezt a művészi jankiáltását leírta, konkrétul botorkálna a papiroson, ha valami egyszerű hirt kellene odavetnie. De nem jön zavarba, amikor neki a kitorrott közérzés diktál.

Van nálunk nyomor, és a nyomornak, imhol, már megvan a pátosza. Nem dadog, mint csecsemő, de beszél, mert nagyra nőtt: férfi.

Egyébiránt szégyellem, hogy még az ilyen társadalmi kérdést is csak esztétikai szempontból tudom meglátni. A formák emberét a nyomornál első sorban a stílusa érdekli. De mikor a stílus olyan sokat jelent!

G.

Budapest, március 1.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 28-án

új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról

idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Kállay audienőán.** Egy bécsi táviratunk jelenti, hogy Kállay Benjámin közös pénzügyminiszter ma hosszabb kihallgatáson volt a királynál.

— **Uj egyetemi tanár.** A király dr. Iszlay József egyetemi magántanárnak, az ismert fogorvosnak egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet és jelleget adományozott. Az erről szóló legfelső kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg.

— **Miniszteri elismerés.** Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter megleghangú átiratot intézett a Budapesti Onkentes Mentőegyesület elnökségéhez, amelyben teljes elismerését fejezte ki a Mentőegyesületnek a párisi világiállításon való részvételéről.

— **Umberto legjobb barátja.** Római lapokban olvassuk, hogy a költők által megénekelte Campagnában, Castelponzianóban meghalt egy Odvardo Giovannarunini nevű ember, aki Umberto királynak legjobb barátja volt. Maga a szerencsétlen uralkodó mondotta annak, bár egyszerű kereskedő volt. Barátságuk onnan keletkezett, hogy a campagnai kis helység mellett volt a király vadászterülete s ha a király ott vadászgatott, sohasem hiányzott környezetéből a kereskedő sem, aki ritka rajongással csüngött uralkodóján. A derék embert annyira megindította Umberto tragikus halála, hogy a gyászir hallatára összeesett s azóta föl se kelt az ágyból. Most ő is elment felesége barátja után.

— **Uzselác penzióba ment.** Egy osztrák katonai nyugalomba ment. A közös hadsereg tiszte volt, de annyira osztrák, mintha Windischgrätz hagyta volna itt mutatónak abból az időből, amikor még nem közösen harcoltunk, hanem egymás ellen. Uzselác Mihály nem valami sokat adott a hatvanhetedik kiegyezésre. Olyan semmibe vette Magyarországot törvényhozását, hogy Ugron Gábor provokálta egy interpellációja miatt s megeseit az a páratlan eset, hogy egy magyar képviselőt a parlamentben elmondott kritikájáért — kérdőre vonta az osztrák kapitány. — Most penzióba ment mint címzetes őrnagy s megkapta a szokásos nyilatkozatot, amiben az volt, hogy a császár — és király — meg van elégedve hosszú és hű szolgálataival.

— **Március tizenötödike.** A szabad sajtó kivívásának emlékűnnepet a főváros összes iskoláiban megünnepelik egy a tanárok, mint a vendékek. Az egyes tanintézetekben nagyban készülnek az ünnepre és az ifjúsági énekkarok javában tanulják az előadásra kerülő hazafias dalokat. A ferencvárosi felső kereskedelmi iskolában dr. Vadas József tanár, a polgári iskolában pedig Gyibák Endre tanár tartja az ünnepi beszédet. Az ifjúsági énekkarokat Waldbauer József tanár tanítja be.

— **Mourey Gabriel elutazása.** Mourey Gabriel, a kiváló francia műkritikus, akit tegnap este felolvasása alkalmából nagy lelkesedéssel ünnepeltek a magyar művészek a tiszteletére rendezett lakomán, ma déliben feleségével Párisba utazott. A vasutnál megjelentek tisztelői és barátai, hogy elbucsuazzanak tőle s nejét elhalmozták virágokrakkal. Mourey Gabriel a legkedvesebb emlékekkel vált meg a magyar fővárostól, ahol öt hetet töltött.

Itt említjük meg, hogy a tegnapi lakomán Vészi József, a Budapesti Újságírók Egyesületének elnöke, a következő levelet vette:

„Mélyen tisztelt elnök ur! Nagyon sajnálom, hogy nem jöhöttem el arra a társas vacsorára, amelyre megísztele meghívott; pedig szívből óhajtottam volna részt venni Mourey Gabriel urnak, a hervei francia kritikusnak és írónak ünnepelésében, akivel szerencsém volt együtt dolgozni egy nagy és nehéz kulturális munkában. De az ő ünnepeltetésének összközlésére a legkisebb disszonanciát sem akarom vegyíteni. Boldog vagyok, hogy hazánk művészeit együtt ünnepelnek... Én lélekben szeretettel vagyok jelen e nemes békés tüntetésnél, mely használni fog az országnak, használni a magyar művészetnek. De közelmúlt harcok tüzeben ott küzdöttem egy zászlótartó mellett és nem szeretném, ha jelenlétem békében is oly emlékeket idézhetne föl, amelyek az ünnepesség örömeit esetleg csökkenthetnék. Nagyon kérem a mélyen tisztelt elnök urat, sziveskedjen e nyílt őszinte sorokat az ön genialitásával egybehozott művészársaságban fölolvadni, nehogy pályatársaim váltoélem okát oly magyarázatokban keressék, amelyek úgy önéretmetől, valamint gyűlölettel nem ismerő lelkektől egytől-tól távol állanak. Maradtam a mélyen tisztelt elnök urnak kiváló tisztelettel

Székely Ferenc.”

— **Csongrád város emlékirata.** Pár nap múlva jelenik meg az az emlékirat, amelyet Csongrád város közönsége ad ki a város képviselőtestületének közgyűlési határozata alapján az állam és egyház tekintélyének védelme tárgyában. Az emlékiratot Csongrád városa megküldi a kormánynak, a püspöki karnak, sőt az ország valamennyi városának. Az emlékirat keserű hangon ad kifejezést a csongrádiak elkeseredésének a felett, hogy városuk jó hírnevét s nyugalomát évek hosszú sora óta büntetlenül teszi tönkre a csongrádi plébános, Hegyi Antal. Az emlékiratnak az

a célja, hogy az illetékes körök figyelmét a csongrádi parochia felé terelje, mert immár mindennapi dolog ottan, sőt a templomban, a hívek inzultálása és pofozása. Szó van arról is, hogy az emlékiratot egy monstre-küldöttség nyujta át a miniszterelnöknek és a váci püspöknek.

— **Szülők és tanítók együttes munkája.** Régi panasz az már azok részéről is, akik törődnek a gyermekeik iskolai nevelésével, meg a tanítók részéről is, hogy az iskola és az otthon között nincs sommi káposcs, ami a kettőnek a munkáját a gyermek érdekében harmónikusá, egyöntetűvé tege: a tanító, különösen az, aki meg nőtlen, nem ismeri a gyerekek azt az életét, amit otthon él. Csak az iskolában találkozik egyáltalában a gyerekekkel fejletlen tehát az ekonómiaja abban a tekintetben, hogy mit követelhet a gyerektől otthon. Nem ismeri a gyermek lelkét abban a szabadságban, amiben az otthon megnyilatkozik, nincs tisztában tehát és nem is lehet tisztában a gyerek képességeivel se. — Ezen a természetes tájékozatlanságon a leghelyesebben úgy lehet segíteni, ha az iskola és az otthon összefogózkodik annak a nagy feladatnak a teljesítésében, hogy emberré válják a gyerekek. Voltaképpen arról van szó, hogy a szülő segítségével siessen a tanítónak s megmutassa neki a gyermekét másik világításban is. Annak a reflektornak a fényében, amit az otthon sugároz rá a kis ábécés polgárra. Mindezt ideig azonban ez nem történt meg, Budapestben legalább nem. Készültek rá folytonosan, de mindig elmaradt az összejövetel. Egy kicsit elhanyagolták a dolgot és pedig az iskolák, mert amint az eredmény mutatja, a szülőkben, különösen a kevésbé elfoglalt anyákban, megvan a szíves hajlandóság arra, hogy felvilágosító szóval s a saját tapasztalataikból merített jó tanácsal segítségére legyenek az iskola munkájának. Ez természetes is, mert olyan tanító — sajnos — akad, aki nem sokat törődik azzal, hogy mennyire képes földolgozni az iskola tanulási anyagát a gyerekek, de igen-igen ritka az olyan szülő, aki ne venné a szívére a gyermeke sorsát. Megtörtént végre a közös értekezés és pedig a felső-erdősi iskola derék tanítótestületének az összehívására s minden túlzás nélkül konstataálni lehet, hogy fényes az eredménye. A tanítók az egyszerűséget, az apák, anyák közvetlenségét vitték bele a konferenciába. A komoly pedagógus nagyot okuilhatott belőle s ennek az az indító oka, hogy két olyan érdekes kérdést beszéltek meg, ami az iskola mindennapi életében folytonosan viták tárgya s amivel a szülők véleménye nélkül tisztába jönni nem is lehet. Az volt a kérdés, hogy adjanak-e a gyerekek egyáltalában olyan feladatot, amit otthon kell elkészítenie s ha adnak, hát segítsen-e a gyerekek a munkában az apja vagy az anyja. — A szülők között egy se akadt, aki barátja lenne az otthon elkészítendő feladatnak. Ugy-e, hogy érdekes eredmény... S miért ellenzik annyira? Azért, mert a gyerekeknek elég a négy órai munka. Kis agya már unja a dolgot, ha a játék-idejéből kell elvennie egy-két órát, vagy mondjuk, csak félórát a feladata megírására. S a pesti gyerekek különben is rab. Rab az iskolában, rab otthon, sehol egy kis gyp, egy kis mező, valami csekély zöldség, ahol bele is lehet taposni a fűbe... Ez a kérdés tehát körülbelül eldőlt. Annál is inkább eldőlt, mert az is kiderült némely ószinte édesanya vallomása nyomán, hogy a feladatokat a bányák, népek szokták elkészíteni, tehát a gyereket direkt hazugságra, csalásra esbítja az otthonra kiadott munka.

— **Az Egyetemi Kör autonómiája.** Az egyetemi ifjúságnak nagy örömet okozott az egyetemi tanács. Visszaállította az Egyetemi Kör autonómiáját amelytől még tavaly november 26-ikán megfosztották. Hogy miért, az eléggé ismeretes. Ma délután 6 órakor gyűlt össze először az Egyetemi Kör választmánya, hogy tudomásul vegye a tanács határozatát. Megjelentek a kör tagjai közül is igen sokan, majd Kisfaludy A. Béla rektor és Bókai Árpád orvoskari dékán, a tanács megbízottjai, akiket az ifjúság lelkes éljenzéssel fogadott. A rektor elfoglalta helyét, óva intette a fiataloságot oly viselkedéstől, aminek a multban a kör feloszlását vonta maga után és azután Margittay tanácsjegyzővel felolvastatta a tanács határozatát. E határozat három pontjából az első hatályon kívül helyezi a feloszlato rendszabályt, de avval a figyelem-tetéssel, hogy a legelső újabb visszaélés a kör teljes feloszlását fogja maga után vonni. A határozat második pontja kötelességévé teszi az ifjúságnak, hogy a kör alapszabályait módosítsa s szabatos határozatokat hozzon arra nézve, hogy a bizottságok és a tisztikar megválasztásánál ezental botrán ok ne történjenek, hogy a bizottságok száma apasztassék s hogy a kör tagjai csakis az egyetem hatósága alá tartozó egyének lehetnek. A harmadik pont a kártyajátékok szabályozza s megtiltja, hogy a kör tagjai szorga mi napokon délutáni hat óra előtt, szünnapokon három óra előtt kártyázzanak. A határozat kihirdetése után a rektor az ifjak közé vegyült s barátságosan elbeszélgetett velük.

— **PéNZ és bélyeg.** Anglia új pénzt és bélyeget kap, hogy most már VII. Edvárd a király. Csak az lesz a változás, hogy az új pénzre és bélyegre a király arcképe kerül. Ez azonban nem megy olyan hamarosan, mert a pénz és a bélyeg úgy jó, ha szép is, s a királyoknak nem kedves, ha annyi millió és millió példányban valami rossz fotográfiajuk forog a hü alattvalók kezén. Az ilyen arcképnél mindenekelőtt az a fő, hogy a felség a lehető legfényesebben sugározzék le róla. Ez okozta, hogy az elhunyt Viktória királynő csak profil arcképét tűrte meg a pénzein s ez lesz az oka annak, hogy Edvárd király minden valószínűség szerint en face kerül a pénzekre és bélyegekre. Németországba való utazása előtt tárgyal is már udvari vésőjével, de Saullel, s ha haza kerül, újra tárgyal vele. Hanem így is csak karácsonyra remélhető az új pénznek a pénzpiacra való megjelenése. Az új bélyegekre kerülő arcképpel körülbelül tisztában vannak már. Két évvel ezelőtt New-Fundland gyarmat postaigazgatósága ugyanis bélyegeket csináltatott a királyi család tagjainak tiszteletére, s egy-egy bélyegfajta más és más arckép került. A két centes bélyegre Edvárdnak, akkor még valesi heregnek az arcképét nyomták. Ez a kép nagyon jól ábrázolja a királyt és pedig elülről, éppen csak egy kissé oldalt. De mindenképpen úgy, ahogy Edvárd királynak a legjobban fog tetszeni. Beszéliik egyébként, hogy Edvárd azért nem szereti a profil arcképet, mert nagyon hasonlít a hannoverai ház tagjaihoz, azok pedig nem igen tűnnek ki fejedelmi arc dolgában.

— **Merénylet egy miniszter ellen.** Újabb pétervári távirat szerint egy papnak a fia az a Karpovics Péter, aki Bogolekov közoktatásügyi miniszter ellen merényletet követett el. A merénylet után hidegvérrel azt mondta:

— Nem igyekszem elmenekülni, mert csak kötelességem teljesítenem.

A miniszter állapota nem veszedelmes. Karpovics a múlt héten érkezett Svájból Pétervárra.

Az orosz hivatalos lap jelenti, hogy Karpovics azelőtt a természettudományok hallgatója volt a moszkvai egyetemen, de 1896-ban a diákzavargásokban való részesség miatt kizárták az egyetemről. 1898-ban megengedték neki, hogy a dorpati egyetemen az orvostudományokat hallgassa, de 1899-ben megint kizárták diákzavargásokban való részvétel miatt. A múlt évben a berlini egyetemet látogatta.

— **Egy miniszter a siralomházban.** Érdekes epizódot mond el egy pekingi távirat a tegnapiótt kivégzett Csisiu miniszter utolsó óráiról. Csisiut meglátogatta a siralomházban a japán követség katonai attaséja éppen akkor, midőn szintén halálraítelt minisztertársával, Hsüsenghiuval szomorúan üritgették a pezsővel töltött poharakat. Az attasé velük együtt iddoggalt és e közben Csisiu ezeket mondta:

— Nem tudom, mivel szolgáltam rá a halálra, de ha lefejeztetésemnek az lesz a következménye, hogy Pekinget kiüritik az idegen csapatok és császárom visszatér székvarosába, ugy szivesen halok meg. A hazáért halok meg.

— **Lukács Béláné köszönete.** Özevgy Lukács Béláné Thék Endréhez a következő levelet intézte:

A párisi világiállításon résztvevő magyar kiállítóknak névben Nagyságodnak és Gelléri Mór urnak aláírásával f. é. január hó 10-ikén, felejtethetem íjérem megrendítő halála alkalmából hoztam intézett részvét-íratot a legmélyebb megatottással olvastam.

Evtizedekre terjedő, önfeláldozó munkásságának utolsó színtere a párisi világiállítást volt. Ebben a hazafias tevékenységben tört meg életejére a dicsőültnek; innen ugyszólván majdnem közvetlenül ragadta őt magával tragikus végzete, hogy mérhellen gyászba borítsa elárvult családját: Etemnek e nagy megpróbáltatásban nagyon sokan osztoztak szíves részvétükkel. Alig hiszem azonban, hogy volna ezek között a résztvevők mélyebb forrása mint a párisi világiállításon résztvevő magyar kiállítóké, kik élükön Nagyságoddal, a hü munkatársal, közvetlen tanui voltak ennek a tragédiával végződött nemes élet utolsó tevékenységének. Nagyon, iorron köszönöm a megható szavakban nyilvánított részvétet és kérem Nagyságodat, sziveskedjék ezt a párisi világiállításon résztvevő magyar kiállítókkal is tudatni.

— **Nagy tűz Békéscsabán.** Mint levelezőnk táviratozza, az éjjel egy óraker óriási tűz pusztított Békéscsabán. A Reisz és Porjesz-cég butorgyártelepe gyuladt ki és minden porrá égett. A kár 100.000 korona, de a telep biztosítva volt. Hogy a gyár biztonsága a kenyeret munkásainak, a városban pótműhelyeket állított fel s így az üzemben fennakadás nincs.

— **A polgármesternél.** A magyar tanítók kaszinójának új igazgatósága ma déiben mutatkozott be Halmas János polgármesternek. Bánó József vezette a küldöttséget és üdvözli beszédére a polgármester megígérte, hogy mindenkor kész támogatja lesz a fővárosi tanítók e fontos társadalmi intézményének. Amennyire a főváros körülményei megengedik, szívesen gyámolítja a kaszinó szamaritanus-alapját is, mely a beteg munkaképtelen tanítók segélyezésére szolgál. A küldöttség ezután Falter Ferenc tanügyi tanácsnoknál tiszteletet.

— **Milán koporsója.** El akarják lopni Krusedolból sötét éjszaka Milán koporsóját, át akarják vinni Szerbországba, hogy megnyugodjék a szerb nép és ne bántsa a lelkiismeret Sándor királyt. A sok visszászkörülmenyből, ami e körül a halál körül történt, ilyen rémregénybe való híresztelés fakadt ki. Mi igaz belőle, mi nem, az most még nagyon bizonytalan, a dolgot a *Szegedi Híradó* adja elő kétkedve, de jó szándékkal. Mégis hátha van a történetben valami való magvacska, aminek utána is érdemes járni. Így mondja el az esetet a szegedi újság:

Az éjtel az egyik mulatóhelyen három sötét alak ivott és dohányzott egy sarokasztalnál. Szerbek voltak és heves kézmozdulatokkal vitakoztak anyanyelvükön és úgy látszott, hogy az ital mellett valami nagyon fontos tüköt tárgyalnak. A heves vita közben többször ökölkel erősen csaptak az asztalra.

Egy fákkeser, aki közelből hallotta a szerbek beszédét, az egyiknél egy térképet látott, amelyen vörös ceruzával volt megjelölve egy pont, ezt mutogatta a szerb atyafi és suttogó beszédéből többször kihallgatózott ez a két szó:

— Krusedol! Milán!

A társai kigyúlt szemekkel hallgatták az igaztolt magyarait és heves fejbőlúntásokkal helyeselték a tervet. Mert, amint később a hallgatózó fákkeseről (aki szerb származású bácskai ember) kitudódott, nagy tervet törték a fejüket az itálzó szerbek. Nem kisebb dologban járnak, minthogy felkeressék az imént eltemetett Milán király sírhelyét a krusedoli zárdában és éjnek idején elrabolják a halott királyt és szénás szekéren elszállítják szerb földre. Ugy beszélgettek, ez esetben Sándor királytól nagy jutalom várna rájuk. És a szerb nép is könnyebben lélekzene föl, ha Milán király holttétét az ottani földben tudná. Még a Takova-rendjelet is kilátásba helyezték egymásnak.

A bérkocsis azt beszélte, hogy a szerbek bőven el voltak látva pénzzel. Akkor látta ezt, mikor az egyik százassal fizetett. Később többen is körülveték a szerbeket, akik erre hirtelen elhagyták és nagy lútkukkal meghuzdókát a boros üvegek mellett. Nemsokára fölcihelődött a három atyafi, ott hagyták a mulatót, az ajtó előtt nagy titokzatra három felé indultak. A vezetőjük azonban még egyszer utánuk kiáltotta:

— Szubotica! (Rókus) Ami annyit jelent, hogy a rókusai állomásról Szabadkára utaznak.

— **Az angolok dél-afrikai veszteségei.** Szomorú statisztikát állított össze Evelyn Wood angol tábornok azokról a veszteségekről, amelyek Angliát ez év január végeig Dél-Afrikában érték. Február elsejéig az angol kormány 280.000 katonát küldött a csataterre. Ezek közül január 31-ig elesett 3680 ember, megsebesült 16.056. Seibeik vagy betegség következtében meghaltak 9390 és mint rokkant visszakerült Angliába 40.798. A kórházakban az 1900. év végén volt 14.131 ember. Azonkívül 12.323 embert Angliába, 5700-at a gyarmatokba küldtek vissza és 5530-at Dél-Afrikában bocsátottak el. Az összes veszteség, melyet az angol sereg halottakban, sebesültekben és rokkantakban szenvedett, több mint 77.000 ember. Oly óriás ez a pusztulás és kár, hogy még a hatalmas Anglia is emberöltőkön át fogja megsínyleni.

— **A gennai koldus.** Aki valaha Genuában járt, bizonyára ismerte a Piazza Magdalenán kéregető vén koldust. Jooffi Antonio volt az agastyán neve s a lakosság annyira hozzá szokott, hogy a piazzai posztján álldogál, hogy a minap, midőn nem lették helyén, mindenkinek feltűnt távolléte. Midőn vasárnap sem jelentkezett, feltörték szobája ajtaját, ahol rongyaiba burkolódva holtan fektűt a vén koldus s kezében egy rohadó piszkos bőrcsacsót szorongatott. A zacskóban nagy csomó olasz déli vasúti részvény volt, 30.000 líra értékben.

— **Negyven év.** Ma ünnepelte König Géza dunagőzhajózási felügyelő 40 éves szolgálati jubileumát. Ebből az alkalomból a budapesti torgalmi igazgatóság tisztikara Radányi Dezső igazgató-helyettes felügyelő vezetés alatt az ünnepet testületileg üdvözölte. A jubiliás meghatóan mondott köszönetet.

— **Végezet játék.** Fuchs János 14 éves iskolás fiu ma délután szüleinek a Fűzér-utca 23-ik szám alatt lévő lakásán egy kétesüví, ellőtűlt vadászfegyvert talált. A puská nagyon megtetszett a gyereknél s szülei nem lévén otthon, vállára vette a fegyvert és kiment vele az udvarra, ahol katonásdít kezdett játszani. Kint játszott az udvaron egy Rinke Ilona nevű hét esztendő kis leány is s erre kiáltott rá a kis katona, amint meglátta:

— Halt, wer da? Egy lépést se tégy, mert lövök!

Am a kis Rinke Ilona nem ismerte még a katonai regulát s egyre közeledett Fuchs János felé, aki erre elsütötte a fegyvert. Maga is megijedt a hatásról, mert a kis Rinke Ilona eszméletlenül terült el a földön, a golyó a vállába lúródott. A súlyosan sebesült kis leányt a Rókus kórházba vitték.

— **Almádi-fürdő.** Az almádi fürdő-részvénytársaság tegnapelőtt tartotta évi rendes közgyűlést dr. Öváry Ferenc országgyűlési képviselő elnökelete alatt. Az igazgatóság jelentése beszámoló arról, hogy a fürdő-vendégek száma 1411-re emelkedett. Igazgatóvá Józ Jánost, a Balatonpart vidék felvirágoztatásának buzgó apostolát, vörös-berényi plébánost választották meg. A gőzhajó járatok az idén is éppen úgy, mint az előző években naponként kétszer érintik Almádit, s hetenként négyszer egészen végig lehet a Balatonon egy napon hajózázni és visszajutni.

— **Epilógus a nagyszabeni tragédiához.** A Kurian ma véglegessé lett egy válópörben hozott ítélet, amelynek előzményei annak idején erősen felrúzták a lelkeket az egész országban. A tragédia szereplőiről már rég nem szólt semmi-féle hír, most a Kuria döntése fölleveníti az egész véres eset emlékeit. A nagyszabeni család drámáról van szó, amelynek legjobban sajnált szereplője Wasserthal Sándor százados megölte Garibaldi Adolf dragonyos főhadnagyot, aki egy esztendő házaséletét dulfa fel lelkeltetül. A főhadnagy a leghevesebben ostromolta Wasserthalné, akit a szerelmi ostrom aztán le is győzött, s mikor férje egy lakomáról, tanítványi társaságából egy este haza jött, ott találta felesége hálószobájában a legkétségtelebnek körülmények között eszbitóját. Az asszony hidegvérrel lépett elébe s így fogadta:

— Jó hogy jössz. Nagyon fáj a fejem, szeretném, ha szódavizet hoznál.

Wasserthal kapitány elment a kívánt italt, de gyanut foghatott lelke, mert lezárta az ajtót. Mikor aztán a földszinten lévő vendéglőből visszajött, szokása szerint gyertyával járta be a lakását. A hálószobában a kályha mögött aztán megpillantotta a főhadnagyot és leszurta. A hadbíró-ság tudvalevőleg fölmentette. A Kuria ma válópörében döntött: végképp elválasztotta Wasserthal kapitányt hűtlen feleségétől.

— **Üngylikos főhadnagy.** Sopronból táviratozzák, hogy Lonsár Alfréd, a negyvennyolcadik gyalogezred főhadnagya ott agyonlőtte magát. Az üngylikos tiszt apja kadétskolai tanár. Hogy mi az oka az üngylikosságnak, azt nem tudják.

— **Halálhíres.** Dr. Lechner Ágost egyetemi jogtanárt, főrendiház tagot ma délután negyedél órakor temették a tudományegyetem aulájából, a részvétnék impozáns nyilvánulása mellett. A temetésen megjelentek: Szell Kálmán kormányelnök, Wassics Gyula, Darányi Ignác és Ploz Sándor miniszterekkel, gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke, Gyulai Pál, báró Nyáry Jenő, a főrendiház házagnya, Czorda Bódog, Szász Károly református püspök, Máriássy János altábornagy, dr. Wekerle Sándor, Szilágyi Dezső országgyűlési képviselő, Márkus József főpolgármester, Nagy Ferenc államtitkár, a főrendiház több tagja, az egyetemi tanárok Kisfaludy Béla rektor, a Műegyetem tanári kara Illosvay Lajos rektor vezetésével, az Egyetemi Kör gyászlobogóval, az egyetem női hallgatói, a papnevelő intézet növendékei. A beszentelt dr. Bitta Dezső apát, az egyetemet volt rektora vezérte fényes papi segédlettel. Ezután a dalárda Sandtner Károly karnagy vezetésével gyászadalokat énekelt. Végül dr. Concha Győző egyetemi tanár az elhunytat az egyetemi tanári kar nevében melegen elbucszattatta. Erre az érekeposztót a halottas díszkocsira emelték és a gyászmenet hosszú sorban elindult a Kerepesi-út temetőbe, ahol az elhunyt tudóst a fővaros által felszántott díszsírhelyen örök nyugalomra helyezték.

Özv. Hamvay Sándorné, szül. Hamvay Zsófia, földbirtokos, életének 54-ik évében Felpécen elhunyt. A jótékonyágáról ismert urnót nagyszámu előkelő rokonság gyászolja.

Tegnap halt meg Stern Lipót, volt kereskedő, 74 éves korában. A megboldogultban a „Szőnyegház” és a „Szőnyeg-Ötthon” tulajdonosai apjukat, Fischer József hirdetésű iroda tulajdonos pedig apósát gyászolja; a temetés vasárnap 10 órakor a Károlyi-kört 26. sz. házból lesz.

Özv. westerheimbi Wettstein Jánosné szül. Vértessy Mária tegnap 60 éves korában meghalt. A boldogult hűlt temeték holnapután, március 3-án fogják Kápolnás-Nyéken (Fehérmegye) beszentesi és az ottani temetőben eltemetni. A szent miseáldozat 4-én délelőtt 10 órakor a velencei és 5-én délelőtt 9 órakor a budavári Mátyás-templomban lesz.

— **Művészet Csoorvason.** A békéscsaba Csoorvason a minap művészt meg. Erre a mulatságra a következő plakát hívta meg a nagyérdemű közönséget:

MAGYAR HAGMŰVÉSZ

Van szerencsém a N. ér. közönségnek becses Duto-mására adni, hogy a most ide érkezett Koncertista

FARKAS KÁROLY

Kegyes Bartfogás Kerek a Tiszelt urak és Hölgyektől. Jácsm késél és borotválás és szalmazsálal üveghang Jegyel Ma este az az 16-on Nagyvendégio Termibe.

maradok Teljes

tiszteletel

Farkas Kár

művész

A hangművész, mint értesülünk, magyarul magyarázta meg a mutatványokat.

— **A Pénzüntezeti Tisztviselők Egyesületé**ben holnap este rendezendő hölgyestély iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A hölgyestélyt Herczeg Ferenc felolvasása előzi meg. A rendezőség kéri az egyesület tagjait, hogy lehetőleg már 8 órakor gyülekezzenek.

— **A becsapott kincstár.** Nagy feltűnést keltett ezeltől pár hónappal, amikor a *Budapesti Napló* leleplezte azoknak a külföldi dohányzállító cégeknek üzelmét, amelyek csaknem háromnegyede millió forint erejéig megkárosították a magyar államkincstárt. Ugy történt ez a nagyméretű család, hogy az illető cégek összejátszhattak magyar dohánygyári tisztviselőkkel s így éveken keresztül olcsóbb minőségű dohányt szállítottak a kikötött minőségű dohányynál. Névtelen följelentés adta a fonalat a budapesti rendőrség kezébe. Így derült ki, hogy egy Löwentritt Henrik nevű ügynök közvetítette a csalást a dohánygyári tisztviselők és a külföldi cégek között. Ez a Löwentritt Henrik szegény ember volt, egyszerre azonban nagy lábon kezdett élni és feltűnést keltett pazar költségeivel. Amikor azután megérezte, hogy baj van s a rendőrség szemmel tartja, kivette pengét — mintegy százezer forintot — a takarékpénztárból és megugrott. A rendőrség tovább folytatta a vizsgálatot, de nem sikerült kinyomozni a hűtlen dohánygyári tisztviselőket, akik részeseek voltak a csalásban. Azt kiderítette a vizsgálat, hogy egy stuttgari cég 1898 óta összekötötésben állott Löwentrittrel s ez a cég, amikor rájöttek, hogy része volt a csalásban, ki is fizetett a magyar államkincstárnak kárpótólásul mintegy százezer forintot. Azóta a rendőrség állandóan nyomozott ebben az ügyben és megtudta, hogy Löwentritt India felé Ausztráliába szökött, ahol Melbourneban telepedett meg. Levelet íratott neki a rendőrség, hogy salvus conductust küldenek neki, csak jöjjön haza és tegyen bűnbánó vallomást a dologban. Löwentritt azt felelte, hogy fél a rendőrségtől és nem jön haza. Erre a rendőrség azt azt ajánlatot tette neki, hogy jöjjön Fiuméba és ott egy semleges hajó fedélzetén fogják kihallgatni, ahol semmi bántódása nem eshetik. Erre Löwentritt értesítette a rendőrséget, hogy egy francia hajón Fiuméba érkezik és hajlandó vallomást tenni. A hajó tegnapelőtt érkezett Fiuméba és a budapesti államrendőrség Arányi Taksony kapitányt küldte ki Fiuméba. Arányi kapitány tegnap hallgatta ki Löwentrittet a hajó fedélzetén és vallomásáról jegyzőkönyvet vett fel. Így most már valószínű, hogy sikerül a rendőrségnek világosságot deríteni az érdekes családi ügyre.

— **Lakodalmi dráma.** Falu-Szelatinán február 26-ikán oláh lakodalmat tartottak, amelyen Bélyá Anuca, a falu legszebb leánya volt a nyoszolóleány és a vőfélye Nucsú Grigor, aki régóta reménytelenül szerette a szép 17 éves Anucát. Az egyházi esküvő után a lakodalmas menet ősi szokás szerint durrogó pisztolylövések között indult haza felé. A lakodalmas ház előtt újból lövés hallatszott s ebben a pillanatban halva rogyott össze a falu szép virágszála, a szerencsétlen Anuca. Roppant zavar támadt. A legények mind azt hangoztatták, hogy pisztolyt csak fojtásra volt töltve. A gyanu mindjárt Nucsú Grigorra esett, akiről kitűnt, hogy éppen előtte való napon kérte meg az Anuca kezét, de ez kikoszarata és kinevelte. A legény ekkor azt mondta a leánynak:

— Majd megbánod!

A vizsgálatot megindították és ennek során Nucsú Grigor bevallotta, hogy ő volt a gyilkos.

— **Városépítés egy félesztendő alatt.** Félve annak, hogy Amerikából, Texasból irtózatoss ciklon hirtelen érkezett. A valószággal amerikai arányokban romboló vihar tönkretette Galveston városát. Több mint háromezer ember pusztult el benne s romba dűlt a város. Az állam föl is szólította a lakosságot, hogy hagyja itt a régi helyet s telepedjék le benne. A galvestoniak azonban egyebet eslekedtek. Fél esztendő alatt felépítették a városukat. Újra kövezték az utcákat s már eddig is több, mint tizenöt millió dollárt építettek bele a régieknél sokkal modernebbül épített házakba. Ha most jön a ciklon, nehezebb lesz a dolga.

— **Gyújtogató plébános.** Strassburgból híhetetlenül hangzó hírt hoz a táviró. Az ottani esküdtésék párját ritkító bünpört tárgyalt. A vádlott Buhr Lajos katolikus plébános volt, aki egy Horter Elza nevű leánnyal bizalmas barátságot tartott. A leány nem titkolta a viszonyt s ez módolett felbőszítette a plébánost. Minden áron szabadulni szeretett volna kedvesétől s azért pokoli tervet eszelt ki. Felgyújtotta a plébánia mellett lévő félszert, hogy aztán a gyanut a leányra terelje. A terv nem sikerült egészen. A tüzet eloltották, Horter Elza pedig, akit a plébános börtönbe juttatott, könnyen bebizonyította alibiét. Kitudódott a plébános cselekedése. Buhr Lajos konokul tagadta tettet, de rábizonyították egy levéllel, amelyet a strassburgi püspök írt a plébánosnak, figyelmeztetvén őt, hogy jobbbalvalói tudnak a botrányos viszonyról s nem maradhat meg plébánosnak. De ha kolostorba megy, akkor nem fogják egyházi bíróság elé állítani. Mikor a vizsgálóbíró ezt a levelet fölmutatta, a plébános töredelmesen bevallotta bűnét. Az esküdtésék kimondotta a plébánosra a vétkést, s a törvényszék egy évi fogságot mért rá.

— **Hásasság.** *Katona* Fülöp királyi mérnök, tartalékos hadnagy kedden vezette oltárhoz Beregszászon *Róth* Etelka kisasszonyt, *Róth* Gábor ügyvéd, Beregszász megye tisztii főügyészének leányát.

Krausz Pál Attaláról eljegyezte *Neuwelt* Róza kisasszonyt Kaposvárott.

— **Vasuti szerencsétlenség.** *Moszkvából* táviratozták: *Woronest* állomás közelében két tehervonat összecúszott. A lokomotivok és a vagonok izépporrrá zúzódtak s a személyzet közül *öten életüket vesztették.*

— **Rendőri hírek.** *Brecska* József iparos öt esztendő Mihály nevű kis fiának a ruhája tegnap délután a Jászberényi-ut 16. szám alatt levő lakásukon egy a kályhából kipattant szikrától meggyuladt s a kis fiu ugy összeégett, hogy egy órai kínlás után meghalt. — *Morgenstern* Mayer öszerest ma délelőtt a Petőf-utca 11. szám alatt levő házban egy házalótársra veszekedés közben bántusztára, aztán elmenekült. A megsökötöt öszerest a rendőrség keresi. — *Freier* Károly magánhivatalnokot az éjjel a Futó-utca 43. szám alatt levő vendéglő előtt egy *Besztek* János nevű osavargó megsztarta s aztán elmenekült. A veszedelmes csavargót a rendőrség keresi. — Tüz volt ma délelőtt Ferenc-körút 30. szám alatt, *Majer* Gyula fűszerkereskedésében. A tüzet a IX. kerületi tűzörség oltotta el. A kár jelentéktelen.

(x) **Akácia poudre** országoszerzte a legkedveltebb hölgypor, ára: 1 k. Főraktár: *Krieger* György gyógyszerstára Budapest, Kalvin-tér. Arokrém 2 K., mosdószappan 1 K.

Leltár után csak 8 napig árusítunk *rendkívül olcsó árban* férfi- és nőidatavetkeket, *Latzkovits* A. és társa (Budapest, Andrásy-ut 3.)

(x) **A Zoltán-féle** csukamáj-olaj teljesen szag- és íz nélküli és tápereje nagy. Úvegeje 2 korona. *Zoltán* B. gyógyszerstárban, V. ker. Sétány-utca és Szabad-spg-tér sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Még szakkörökben** is feltűnést keltenek a *Rivoli* fényképezési műterem (Kerepesi-ut 30.) által a kapubejáróban kiállított, művilágítás mellett készült fényképek. Különösen fontos ez farsang idején azokra nézve, akik esti órákban menyasszonyi, bál ruhákban, vagy jelmezekben óhajtkák magukat levétni.

Jelenet a t. Házban.

Budapest, március 1.

A mai ülés vége felé, körülbelül egy óra tájban, pillanatnyi ijedtség mutatkozott a t. Ház arculatán. Eppen *Pócs* Sándor igazságügyminiszter beszélt. A képviselő urak egy része az elnöki dobogó körül foglalatokodott és *Stell* Kálmán miniszterelnök átment a baloldalra, ahol *Justh* Gyula mellé telepedett egy kis beszélgetésre. S im egyszerre olyanforma erős suhogás hangzott, mint az Erzsébet-tér fái alatt, mikor száz meg száz madár fűtyörész egyszerre. A levegőben csakugyan szállt, suhogott, süvített valami, mintha száz meg száz fehér madár csapkodna kiterjesztett szárnyakkal. A képviselők ijedten néztek föl s akkor látták csak, hogy tömötelen fehér papíroslap röpököd a levegőben. Nagy erővel szórhatta le valaki a karzatról, mert a fehér papíroslapok elszálltak egészen a terem közepéig.

Abban a pillanatban látható volt, hogy a baloldali karzaton kissé sápadtan, de egyébként nyugodtan két munkásforma alak emelkedik fel s indul ki felé a karzatról.

— El kell őket fogni!

— Fogják el! — hangzott a riadt kiáltás mindenfelől.

A miniszter félbeszakította beszédét, a teremőrök minden karzatról odarohantak, ahol a két munkásember az ajtóhoz tartott, az egész karzat megmozdult s ekkor *Polónyi* Géza, aki időközben már elolvasott egyet a papíroslapok közül, csitítva szólalt meg a terem közepén.

— Sohase bántás, szegény szocialisták, akik munkát és jogot kérnek. *Nem bombát dobta, csak papíros!*

Már le is esondesült a Ház. Az elnök *Tallian* Béla megrázta a csengőt: „Uraim, folytatjuk a tanácskozást!” A miniszter fölvette beszédének elejét fonálát. A képviselők kapkodtak egyet-egyet a leszórt papíroslapok közül. Azt a két munkást a teremőrök már kikisérték.

A teremben csak a papíropogás hallatszott. Mindenki olvasott.

De a folyosón élénk volt az élet. Az emberek a háznagyí hivatalhoz siettek, ahova a teremőrök a két munkást vezették. Ott az inspekción rendőrtisztviselő a háznagyí felhívására ki is hallgatta őket s kitűnt, hogy az egyik *Grossmann* Hugó, a másik *Weisberger* Arnold, mindketten tagjai a szocialista pártvezetőségnek. A kihallgatás után letartóztatták s a rendőrségre kísérték őket.

A t. Házban maradtak azonban az elszórt papíroslapok. Az emberek elolvasták s csak csóválták a

fejüket. Milyen szépen van írva ez az appelláció! Milyen megható! S még sajnálták is azt a két szegény embert, akit rendőrök kísérték el, pedig mindössze elvették a formát. Nem a karzatról kellett volna ledobniuk az 6 panaszuk nyomtatott szavát. Ámbár az is igaz, hogy ezt az írást jobb ízlésű és mérsékelt ember fogalmazhatta nekik, mint azok, akik a minap rohamra vezérelték őket a — tükörablakok ellen.

Azon a fehér papíroslapon ugyanis, amelyet ma száz meg száz példányban szórtak le a karzatról, a következő, elolvasásra és megszívlelésre méltó appelláció olvasható:

Képviselő Urak!

A jogfosztottak, az alkotmány éancain kívül állók kiáltanak át Önökhöz abból a távolságból, amely közöttük és Önök között elterült. Nagy ez a távolság, pedig egy és ugyanazon nemzet fiai között nem volna szabad ekkora messzeségnek tátongni. Önök tudják, ki ebben a hibás. Önök tudják, ki az okozója annak, hogy amikor az ország millióinak szívétől előtör a kétségbeesés hangja, *ezt a hangot csak tiltott utakon juttathatják el Önökhöz, az ország ügyeinek intézőihez.*

Képviselő urak! Dolgozni akarunk és nem dolgozhatunk. Enni akarunk és nem ehetünk. Élmi akarunk, mert jogunk van az élethez. És mégse élhetünk, mert nem dolgozhatunk, mert nem ehetünk. Munka nélkül járunk-kelünk, elhagyva mindenkitől és mindenektől. Csak a kétségbeesés kísér hűségezen mindenüvé, csak az örjítő gondolat követ lépésről-lépésre, hogy mi lesz velünk, mi lesz hitveseinkkel, mi lesz gyermekeinkkel? Egyfelől az éhhalál vgyorog szennünk közé, másfelől meg hitveseink és gyermekeink azott, éhségtől leloogyott arca, megtört fényű tekintete meredez reánk. Otthonunkban nem a családi élet játékony melege, de a poklok sorvasztó gyötrelme tántak. *Kenyert kérnek tőlünk azok, kiknek mi adunk ételt. Kenyert kérnek s mi szívünk vérvél se válthatjuk meg őket az éhség kínjaitól.* Mert mit ér a munkavágytól dobogó szív, mit ér az izmoktól duzzadó kar, ha nem tudunk dolgozni, mert nincs aki dolgoztasson.

Képviselő urak! Milliók és milliók kiáltottak már eddig is Önökhöz. Milliók és milliók kértek és követeltek jogot és munkát. Azonban a kérő és követelő hangok kelemetlenül esengtek az Önök fölébe. Torkunkra forrasztották tehát a szót belénk fojtották a hangot, az éhség és kétségbeesés hangját. Betiltották gyűléseinket, szétverték felvonulásainkat, melyekkel a társadalom szeme elé vittük nyomorúságunkat, hogy felébresszük vele az emberiség lelkiismeretét. Némánkellitűrnünk, mert Magyarországon immár odáig jutottunk, hogy a kol-dust a panaszokdás jogától megfosztották. „Nincsen köny, tehát nincsen fájdalom. Nem hallik nyűszörgés, tehát nem sajoj a seb.” Így gondolkodnak az államhatalom emberei. Pedig a fájdalom ég és perzsel s a seb kínjaitól vonaglik a test. A könyek csak visszafolytak a szívbe, mert visszafojtották forrásukba. A nyűszörgés csak bennrekedt a kebelben, mert lefojták az ajkainkat. Így állott be a csönd, az agónia és a halál iszonyatos esőndje az országban.

De mi élünk még. Élünk és élni akarunk; imo lás-sák és hallják, hogy élünk, hogy él, léleklő test és gondolkoló lélek vagyunk, mely táplálkozni akar és jogot követel! Igen, képviselő urak még vagyunk, még léteünk, hiszen szólnak, beszélünk Önökhöz. Vegyenek hát tudomást rólunk akkor is, amikor még élünk s ne csupán akkor, amikor a csendőrök golyó-jától, vagy a rendőrség lovainak paikóitól találva, holtan roskadunk a földre.

Képviselő urak! Odakünn már a március fuvalma rezgeti a galyakat. A március szelleje barangol az utcákon és dalt susog a népek szabadságáról. Ne tőrjék hogy e dal, a szabadság régi dala, gunydalá váljék egészen. Milliók és milliók hallják e dalt, de nem értik. Mint régi, elavult regét hallgatják a szabadság melóiditá s arról a márciusi szellőről ábrándoznak, mely a népek szeméből az öröm és boldogság s nem a fájdalom és kétségbeesés könnyeit esókolta és száritotta fel.

Ezt a régi márciusut követeljük mi vissza Önöktől, amikor messze állva az alkotmány sávcától, odakialtjuk Önöknek:

Munkát és jogot a népek!

Hogy a képviselő urak mit szólnak ehhez a jajszóhoz, nem tudjuk. Ami bennünk illet, mi akkor is meg volnánk hatva, ha ez a panasz kevésbbé szépen volna fogalmazva. Elbotorkálunk az utcán s egy ványadt gyermek, akivel találkozunk, egy sápadt asszony, akiről a nyomorúság sír: sokkal beszéde-szebben szól hozzánk, mint ez a szépen kigondolt, jól megírt s gépen lenyomott panasz.

Grossmann Hugót a VIII-ik kerületi kapitány-ságnál *Ivanits* rendőrtisztviselő hallgatta ki és jegyző-könyvet vett fel vele. *Grossmann* azt vallotta, hogy a röpiratokat ő fogalmazta, ő nyomatta. ki s ő dobálta szét a képviselőházban. Az volt a célja, hogy a képviselőket felhívja a munkanélküliek nyomorának s elnyomatásának enyhítésére. A rendőrtisztviselő azt is akarta tudni, miként jutott *Grossmann* a karzati belépő jegyhez. Erre nézve azt mondta *Grossmann*, hogy egy idősebb uri ember révén jutott a jegyhez, de ennek nevét nem mondja meg, nehogy neki is kellemetlenségeket szerezzen. A röpiratból 500 példányt készített, de csak 200-at szórt le a karzatról, a többbit pedig elégette. *Grossmann* kihallgatása után szabadon bocsátották.

Élő muzeum.

Budapest, március 1.

Itthon is, külföldön is nagyon gyakran voltam szemtanuja oly jeleneteknek, melyeknek történeti jelentőségük volt s melyeknek hű és méltó megörökítését egy hallál fogadta volna tőlünk az utókor. Csak a legutóbbi évek jelentősebb eseményeit emlittem: Királyunk 6 felsége és Magyarország bálványozott Nagyszasszonya, Erzsébet királyné megnyitották az ezerezes Magyarország kiállítását. Milyen káprázatos jelenet volt ez! Erzsébet királyné szemeiben könnyek ragyogtak és az egész nemzet lelkesedése ott rajongott az uralkodó pár körül... Aztán a disz-felvonulás... Magyarország színe-java az Ezeregy-éjszaka káprázatos fényében vonult el az uralkodó család előtt, élén Szent István koronájával... És lát-tam *Kossuth* Lajost otthon, a dolgozószobájában... láttam temetését *Torinóban* és azzal a vonattal jöttem haza, mely az ő holttestét hozta... Láttam azt a rajongó ünneplést, amellyel az egész nemzet az 6 koszorus költőjét, *Jókai* Mórt fogta körül. És a hetven éves poéta ott állott a *Vigadó* nagytermében és kipirult arccal fogadta egy egész nemzet hódolatát... Láttam *Munkácsyt*, amint *Románia* költői lelkü király-nőjét, *Carmen Sylvát* karon fogva vezette *Ecce homo* című festménye elé és magyarázgatta neki az egyes alakokat... Láttam viharokat a képviselőházban és lel-kes tömegeket az utcákon... Láttam a *Vaskapu* megnyitását, hol fejedelmek találkoztak és láttam *Vilmos* német császárbevonulását... fővárosunkba. Aztán látam külföldön a pápa nagy miséjét, *Umberto* és *Vittorio* Emanuelét a sajtó-kongresszus megnyitásán stb... Mindezek a jelenetek csak most folytak le a közel-muliban és máris elvesztek a jövőre nézve.

Hányszor elgondoltam, milyen kincseket éró reliquia, milyen örökbeosú emlék volna nemzetünkre, ha a késő utókor ezeket a jeleneteket híven és méltón megörökítve birhatná. Pedig én csak egy törpe kor-nak vagyok a gyermeke! Hát még ha nagy esemé-nyekben gazdagabb időkről beszélhetnék. A szent szabadságharc nagy embereiről, nagy jeleneteiről. *Petőfőről* és *Kossuthról*, *Széchényiről* és *Deákról*, *Budavára* ostromáról és a *debreceni országgyűlésről*!

Sokszor elgondolkodtam, milyen kár, hogy csak a festő fantáziája adja át az utódoznak ez események egy-egy theatrális, önkénytelen csoportosított, hamisan összeállított merov jelenetét.

Edison zseniális találmánya a kinematograf azon-ban véget vet az eddigi tehetetlenségnek. E osodás gépezet segítségével az utókor nem ünnepléyes, hazug csoportokat kap egyes eseményekről, hanem hű, igaz, tiszta és sokszor pongyolaságában érdekes élő reprodukcióját. Maguk az események ott zajlanak le szeme láttára, azok az események, amelyek évtizedek, évszázadok előtt történtek.

Eppen ezért rendkívüli fontosságúnak és nagy értékűnek tartom én a kinematografót a történetírásra.

Igaz, nem egészen tökéletes még ez a találmány, de azért már elég jó arra, hogy teljes hűségében képes legyen reprodukálni egy eseményt. A legelső lo-komotiv sem volt tökéletes, de a kegyelettel őrzik a muzeumban a lokomotivok ősapját. A mostani eset-leg hiányos kinematograf-felvételek talán éppen fog-yatkozásuknál fogva birnak majd nagyobb becses-sel.

Aztán meg inkább gyöngye reprodukciókban örökítsük meg, amit lehet, mint — sehogyan.

Tény azonban, hogy kár minden napi mulasz-tásért és különösen kár az állam részéről a késedel-meskedés már csak azért is, mert egy ilyen élő mu-zeum felállításával Magyarország még most meg-előzhető az összes művelt államokat. Mert hogy ilyen muzeumokat mindenütt előbb-utóbb föl fognak állítani, nem képezheti kérdés tárgyát. *Wallacis* Gyula közoktatásügyi miniszterünk számtalanszor tanúságát adta annak, hogy igen élénk érzel-keket bir a modern haladás minden vívmánya iránt. Mikor egy ilyen élő muzeumnak felállít-ását emlittem neki, nemcsak figyelemre méltatta, hanem egy kis laborátum készítésére is fölcsóított. Az ügy most illetékes és jó kezében van. A kérdést olyan férfiu tanulmányozza, akinek széles látóköre, elfogulatlan bírálata és a kezdeményezés bátorsága is megvan.

Igy tehát van rá kilátás, hogy az Élő Muzeum valóságga válik, a történeti muzeum nemcsak me-rev, hideg, festett jeleneteket, de élő eseményeket is ad az utódoznak.

Es büszkék leszünk rá, hogy Magyarország az első ország, mely ezt a fontos és jelentőségében ma még eléggé nem is mérlegethető intézményt meg-valósítani fogja.

Hevesi József.

FŐVÁROS.

(*) **A harminc milliós kölcsön.** Akik érdeklődnek a főváros finanszírozásáról, kíváncsian várják csakugyan megérkezése a párisi *Banque coloniale France* Belyenek az a megbízottja a kívánt 1,500,000 frank óvadékkal, aki a bank tegnapi távirata szerint már el is utazott. A polgármester távirati felvilágosítást kért, hogy a bank megbízottja csakugyan elindult-e már, mert csak holnap, szombat délig vár reá. Ha a bank képviselője szombat délig nem jelentkezik, és a másfél millió frank kauciót nem teszi le, hétfőn délután újabb rendkívüli közgyűlést tart a főváros a harminc-milliós kölcsön ügyében. Egy újságíró ma fölkereste dr. Pollacek Károly ügyvédet, aki a France-Belge bank állandó budapesti képviselője, hogy megtudja mennyiben vehető komolyan a bank 86½ arólyamos ajánlata.

Dr. Pollacek elmondotta, hogy folyó év január havában érintkezésbe lépett párisi barátjaival a fővárosi kölcsön megkötése tárgyában. Mintán ellátta őket a kellő információkkal és megküldte nekik mindazokat az adatokat, amelyek alapján a bankesoportok 1896-ban a fővárossal a kölcsön megkötötték, a párisi érdekeltek azt a kérdést intézték hozzá, hogy a kölcsönügylet megkötésére nézve milyen legalacsonyabb ajánlatot tehetnek. Pollacek Károly a kérdésre azt ajánlotta nekik, hogy a kölcsön megkötésénél 90%-ot vegyenek alapul, mert nem tartotta valószínűnek, hogy ezen arólyamnál lényegesen csekélyebb arólyam mellett tételessék ajánlat. Ezen az alapon folyták is belga és német bankokat tárgyalások. Ezeket a tárgyalásokat azonban megszakította a Kornfeld Zsigmond bankesoportnak egész váratlanul érkezett 84%-os ajánlata, amelynek a ratifikálása olyan rövid időre volt szabva, hogy az egymástól messze eső bankoknak a tárgyalásokat meg kellett egyáltalán szüntetni és Pollacek Károly párisi megbízottjai csak a párisi és brüsszeli pénzpiacokra voltak utalva. Dacára ennek a párisiaknak sikerült egy szindikátust alakítani, amely a fővárosnak két %-kal magasabb ajánlatot tett. Pollacek Károly az ajánlatteire vonatkozó megbízatást hétfő délután kapta, kedden elvitte az arra vonatkozó táviratot Halmos János polgármesternek, kérvén annak tudomásul vételét s egyben az ügynek diskrét tárgyalását különösen azért, mert még akkor nem volt abban a helyzetben, hogy az ajánlat több-kévsébe komoly voltáiról magának meggyőződést szerezhesen. A szerdai és csütörtöki napon vett újabb táviratok, valamint a csütörtöki napon kapott írásbeli értesítés azonban azt a meggyőződést érlelték meg benne, hogy teljesen homoly ajánlat áll szemben annál is inkább, mert a pénzcsoport az első pillanattól kezdve kész volt az óvadék letételére. Ertesült ezenkívül arról is, hogy a Brüsszelben székelő ajánlattevő bank, amelynek Párisban expositurája van, nem egyedül teszi az ajánlatot, hanem az ügyet kereszttulviselésben mögötte álló érők szindikátus támogatja. E szindikátus tagjai: *La Coloniale franco-belge*, melynek elnöke Theodor T'Hoën, továbbá gróf Keratry, volt francia követ; Adrien Couturier, a *Credit Foncier Colonial* igazgatója; Marcel Boy, a brüsszeli tőzsde elnöke. Van Kerbeck a brüsszeli tőzsde volt elnöke, a brüsszeli kereskedelmi törvényszék alelnöke.

Semmi ok sincsen tehát kételkedni az ajánlat komolyságában s ha legalább tíz napi idő állana rendelkezésre a kölcsönügylet megkötésének a realizálására, úgy minden kétséget kizárólag megkötötték az üzlet, ami különben így is valószínű. Különösnek tartja azonban dr. Pollacek Károly, hogy egy kedden tett külföldi ajánlatra, amelyre azonban a közgyűlésnek csütörtöki napon kellett határozna s így csak pénteken tudhatták meg az ajánlattevők, vajon ajánlatuk egyáltalában figyelembe vétetik-e vagy sem, csak három napi időt kaptak az illeték, illetőleg tekintettel arra, hogy a közgyűlés határozatáról csak pénteken értesülhettek, csak 36 órai idő áll a rendelkezésükre. Pedig a legjobb esetben a pénzcsoport meghatalmazottja legkorábban hétfőn este érkezik csak Budapestre. Megnyugtatóan szolgál azonban az a körülmény, hogy a törvényhatóság közgyűlése a budapesti bankesoport ajánlatát a legnagyobb valószínűség szerint amugy sem fogja elfogadni és így a külföldi ajánlattevőknek még elég idejük marad ajánlatuk érvényesítésére.

(*) **A budapesti pályaudvarok rendezése.** A Magyar Művelődési és Építész-Egyesület befejezte a budapesti pályaudvarok kérdésének tárgyalását. Az ország legkiválóbb műszaki férfiai vettek részt a vitában amely Zielinsky Szilárdnak a tárgyat teljesen felülbiztosítást követte. A műszaki megoldást illetőleg voltak egyes eltérő vélemények, de az egész tárgyaláson végig huzódott annak a hangoztatása, hogy egyrészt a budapesti pályaudvarok mai állapota és a város fejlődésének érdeke sürgős szükséggyé teszi a pályaudvaroknak, különösen pedig a nyugati-pályaudvarnak rendezését s másrészt az ipari pangás egyenesen parancsolja a sürgős megoldást. Ily értelemben szót Hieronymi Károly, Ziegler Győző, Kisfaludi Liphay Sándor, Alpár Ignác, Zielinsky Szilárd, Pártos Gyula stb. Valamennyi időszerűnek, üdvösnék és pártolándónak találta a polgárság mozgalmát, melynek megvan az a nagy érdeme is, hogy felkeltette a pénzpiac érdeklődését, úgy, hogy egy igen előkelő bankesoport 50—60 millió koronát ajánlott fel a kereskedelmi kormányának a pályaudvarok rendezésére a lehető legelőnyösebb feltételek mellett. Az általános vélemény-

nek adott tehát kifejezést Kisfaludi Liphay Sándor műegyetemi tanár, miniszteri tanácsos határozati javaslatával, melyet aztán egyhangulag elfogadtak. E határozatban kimondja a Magyar Művelődési és Építész-Egyesület, hogy a nagy ipari pangás sürgős szükséggyé teszi nagy közmunkák kezdeményezését, hogy ily nagyarányú közmunkák nyújtására a székes fővárosban a pályaudvaroknak rekonstrukciója a legalkalmasabb, mert az egy nagy-, mint a kispárt hosszú időre nagy méretekben foglalkoztatná és hogy a személyforgalom lebonyolításának a teherforgalom teljes kiváltságával áthaladó állomásokon kell történnie.

(*) **Telekeladás.** A pénzügyminiszter a kőbányai-uton fekvő két városi teleknek átengedését kéri, az államvasutak gépgyárának a meg bővítésére. A miniszter négyeszerötszöt 40 koronát ajánl meg, a mérnöki hivatal 50 koronát kíván, míg a telekeladó-bizottság 60 koronára becsülte a kért terület négyeszerötszöt. A pénzügyi bizottság nagy többséggé ma a telekeladó bizottság javaslatát fogadta el, vagyis az egész terület ára 1.250,000 korona.

(*) **Az új tőzsdepalota.** A közmunkatársak ismételt kérelemre az új tőzsdeépület számára a Szabadság-tér felé 10 méter kiszökést engedélyeztet. Ehhez egy a mérnöki hivatal, mint ma a középítési bizottság hozzájárult, azzal a módosítással, hogy a Nádor-utcai kiszökést három méterrel redukálják.

(*) **A Sárospárdi források.** A közmunkák tanácsa felajánlotta a főváros hatóságának, hogy vegye át a régi Sárospárdi területét és forrásait. Hajlandó átengedni az egykor világhírű források telkét 951,768 koronáért. A pénzügyi bizottság ma egyhangulag a forrásterületek megvétele mellett nyilatkozott.

(*) **Facsemeték a tüdőbetegség szanatóriumának.** A Budapesti Tüdőbetegség Szanatórium-Egyesülete azzal a kéréssel járult a főváros tanácsához, hogy a szanatórium telepének parkozása céljára a főváros faiskolájából díjtalanul adjon ültetvényeket. A tanács az egyesület kérelmének helyt is adott, kiköti azonban a kérés, hogy a kiásást és elszállítását az egyesület a saját költségén köteles teljesíteni.

(*) **Pékek megrendszabályozása.** A pékmesterek és munkások egymás közötti viszonyának rendezése s a pékpar körül tapasztalt rendtelenségek megszüntetése céljából a jogügyi osztály szabályrendeletet dolgozott ki, mely dr. Szégyi Zoltán tanácsjegyző munkája. A szabályrendelet tervezete több gyakorlati haszonnal bír intézkedést javasol. Kimondja, hogy a munkások belépése valamely péküzletbe tanuk előtt kötött szóbeli szerződés alapján történik. A hatóság-gal szemben mindig a mester felelős; ellenben a mesterrel szemben a sütőhelyiségben a sütő, a műhelyben történetek az első dagasztólegény a felelős. A szerződött munkás 16 órát tartozik a műhelyben tölteni, de a munkaidő maximuma 10 óra. Kimondja a szabályrendelet, hogy a műhelyben tilos az átlátóküzdés, a dohányzás és kártyázás. A javaslat még a közegészségi és köztisztasági szempontokra is kiváló súlyt helyez s végül utasítást kívánja a kerületi előjárókat, hogy a műhelyeket szigorúan ellenőrizzék.

SZÍNHÁZ. ZENE.

*** **Testvérek.** Lutzkó Andor nagy sikert aratott drámáját a mai, második előadásán is feltétlenül tapsolta a Nemzeti Színházban. Az első felvonásban nagyon tetszett a milieue erőteljes megrajzolása; a függöny legördülte után ötször hívták ki a fiatal szerzőt. A második felvonásban jól hatott az öreg gyász-könyved, szellemes dialógja vejevel. Ez a jelenet *Vízvárának* is szép sikere, valamint ugyanebben a felvonásban Márkus Emilia nagy jelenete, amely után ma is, mint a tegnapi premieren, nyílt színen nagy, őszinte taps viharzott végig a házon. A harmadik felvonás ötét melancholiája mély hatást tett ma is a közönségre, amely azzal az impresszióval hagyta el a színházat, hogy egy erőteljes talentum érdekes munkájával ismerkedett meg. A tapsokból a szerzőn kívül kijutott Márkus Emiliának, Rákosi Szidinek, *Vízvárának*, Szacsavaynak, Dezsőnek, Mihályinak és a többieknek is.

*** **Thomán István.** Örömmel üdvözlöttük ma este a hangversenyfődiómon Thomán Istvánt, akinek előkelő művészetét a nyilvánosság több év óta nem élvezhette. Érdekes művészi egyénisége ez alatt az idő alatt mintha még nemesebbé és mélyebbé vált volna és immáron az érettség nyári pompájában ragyogna! Thomán István nemcsak mint virtuóz, hanem mint elsőrangú pedagógus is celebritása a zeneéletnek. Nem egy fiatal zongora-óriás, aki most dicsőségesen járja be a világot, az ő iskolájából került ki, amely nem a szélfalós külsőségekre, jármás szertelenségekre oktatja a tanítványt, hanem benső átérésre, költői fölőgásra és nemes izlésre. Thomán, mint virtuóz, a zongora arisztokratája; egész lényé csupa előkelőség! Nagy gyönyörűséget szerzett a hallgatóságunk *Brahms* a-dur szonátájának (opus 100.) mesteri előadásával, amelynél méltó módon kísérte hegedűn Kemény Rezső, a Zeneakadémia jeles tanára. Az átszemelt költészet ragyogta be *Beethoven* 81. szonátájának előadását majd néhány *Chopin*-számmal

ragadta el a hallgatóságot. *Liszt*, *Schumann*, *Stavenhagen* és *Hersfeld* Viktor (a poétikus Intermezzóval) szerepelt még a műsoron. Az előkelő közönség, amely zsutólóság töltötte meg a *Vigadó* kistermét, az egész estén át lelkesen ünnepelte a jeles művészt.

*** **A Liszt Ferenc zeneművészeti hangversenye.** Fényesen sikerült hangverseny-estélyt rendezett ma este saját termeiben a *Liszt Ferenc-zeneművészeti*, amely mostanság fokozottabb mértékben járul hozzá zenei életünk fölélénkítéséhez. A műsor első száma *Bátor* Sidor új *Ötöse* volt, amelyet kéziratból ma játszott először, *Kelen* Ida urhölgy (zongora), *Krysvik* Vilmos (oboa), *Hiekisch* Henrik (klarinét), *Beck* Péter (kürt) és *Wieschendorf* (fogott); ez az öt előkelő művész teljes mértékben érvényre juttatta a kiváló tehetséggel zeneszerzőnek ezt a nagy tudásra és igazi invencióra valló művét. — *Diósné-Handel* Berta asszony, *Operaházunk* kitűnő drámai primadonnája, akik már megjelenésekor zűgő tapsviharral fogadták, *Rubinstein*, *Schumann*- és *Brahms*-dalokat énekelte az ő ismert előkelő művészetével. — *Kelen* Ida, a jeles zongoraművész *Liszt*: *Etude de Concert*, — és *Paderevszky*: *Krakói* ábránd című művét játszotta óriási tetszés mellett, — végre pedig *Arányi* Frigyes és *Becht* Sándor tanárok *Fach*: kettős hegedűversenyének klasszikus tolmácsolásával ragadták zajos elismerésre a közönséget. — A hangverseny vidám tunculatság követte.

*** **Khinai táncosnők a Népszínházban.** A jövő hét végén 8-án, 9-én és 10-én este exotikus vendégei lesznek a Népszínházban: nyolc khinai táncosnő és énekesnő fog fellépni az említett három estén a Sidney Jones-féle khinai daljátékban, a *Sun-Toyban*. A távol keletről való vendégek eredeti, fényes jelmezükben mutatkoznak be, táncuk és énekük is teljesen eredeti. Európai körutjokban ugyancsak, mint ének tekintetében, valamint a külső megjelenésükkel is, általában feltűnő keltettek mindenütt.

*** **Megyeri Dezső bucsutatója.** A Népszínház tagjai holnap, szombaton este bucsulakomára gyűltek össze a *Metropole* nagyertermében, *Megyeri Dezső* eddigi rendező tiszteletére, ki mostantól fogva a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója.

*** **Sanderson Sybille veszedelemben.** Bécsből táviratozta tudósítónk, hogy *Sanderson Sybille* énekesnő, akinek a napokban Budapestben kellett volna énekelnie, de influenzába esett s e miatt elhalasztotta hangversenyét. Ma véletlenül megmérgezte magát. Bróm helyett más port vett be s ettől nagyon rosszul lett. Hiába futkostak orvosért, nem találtak s végre is a mentőket hívták segítségül, akik aztán mérgezést konstataáltak. Az énekesnő már jobban érzi magát.

Sanderson Sybille, amint most már véglegesen meg van állapítva, március 8-ikán tartja hangversenyét a poliklinika kórháza javára. A művész épp oly híres énekművésze, mint szépsége által. Akik énekelni hallották, azt mondják róla, hogy kitűnően iskolázott hangja van és elragadóan csengő. Már teljesen felépült betegségből; március 4-én Bécsben még egyszer fellép és azután lejön Budapestre, hol — mint hírlík — egyik mérvadó kaszinó hízelgő ovációkban akarja megszeríteni *Sanderson Sybille*. A hangversenyre szóló belépő jegyek a Harmonia zenemű kereskedésben kaphatók.

*** **Morte ai tedeschi!** *Perotti* Gyula halála alkalmából érdekesnek tartjuk elmondani, hogy a német születésű és nevű tenorista milyen körülmények között vette fele a *Perotti* nevet. Az olasz háború idejében Veronában vendégszerepelt, még akkor mint *Prott* Gyula. Olaszországban akkor izzó gyűlölettel emlegették az osztrákokat. Azaz a nép nem osztrákokról, hanem németekről (tedeschi) beszélt. Egy napon *Prott* Gyula a következő felírást találta öltözője fölött: *Morte ai tedeschi!* (Halál a németekre!) Még a tenoristának is jobban megjött az impresszió, mikor ez a leleplezetlen ínyegetés a szemébe ötlött. Tudta, hogy honfitársai az ilyen ígéretek nagyon pontosan szokták bevélni. Odafordult *Prothoz* s felállította neki az alternatívát:

— Signore, vagy megszökni vagy a nevémet változtatni.

— Per Bacco, inkább az utóbbit választom.

— Siessünk tehát. Ajánlok néhány nevet: *Ardinelli*, *Lombardi*...

— *Perotti* leszek. Valamit megtartok a régi nevemből.

— Helyes.

— Másnap már a *Perotti*-név ott díszlett a plakátokon az obligát jelzők között: *celebrissimo* artista stb.

*** **Pálmay Ilka a Népszínházban.** *Pálmay Ilka* a jövő hét keddjén, március 5-én lép föl a Népszínházban a *Nebánsvirágban*, *Denise* de *Fiavigny* szerepében. Jegyek az előadásra már vasárnapról fogva válthatók a Népszínház elővételi pénztáránál.

*** **Növendékszámok a Várszínházban.** Az *Országos Színművészeti Akadémia* növendékei március 3-ikán *Császár* Imre tanár vezetése mellett tartják meg negyedik bemutatás előadásukat a Várszínházban. Színr kerül *Tíz a zárban* egyfelvonásos vígjáték és az *Ideges nők* háromfelvonásos vígjáték. Főszereplők:

Berlányi Vanda, Haraszi Mici, Szentmiklóssy Irén, Thomai Ella, Rónai Matild, Szél Gizella, Kondrát Ilona, Nagy Mariska, Radványi Ida, Pekete Lajos, Szöke Sándor, Stoll Béla, Gozon Béla, Sik Rezső. Jegyeket az előadásra előre lehet váltani a Soproni-féle tőzsdében (Nemzeti Színház) s a Várszínház pénztáránál.

Az új művészeti tanács. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter a kultuszvita végén bejelentette a képviselőháznak, hogy a nemrégiben megszűnt országos képzőművészeti tanács helyébe új művészeti tanácsot szervez. Mivel a jobblétre szenderült tanács csakis képzőművészeti ügyekkel foglalkozott, nehogy az új tanács is ilyen egyoldalú legyen, a budapesti zenekörök küldöttségével arra fogják kérni a közoktatásügyi minisztert, hogy e tanácsal párhuzamosan országos zenészeti tanácsot szervezzen. E tanács ügykörébe tartoznék a zenei stílus, a zenei nevelés, a zenetanárképzés és általában a zenészeti ügyek fejlesztése.

Hangverseny. Nagyon érdekes a műsora annak a hangversenynek, amelyet *Bürner* Zsigmond tanár *Róna* Józsefné és *Forrái* Sándor közreműködésével március 4-én (hétfőn) a Royal-teremben rendez. A műsor a következő: *Beethoven* Szonáta zongora és gordonkára, 69. mű *A-dur Bürger* és *Forrái*, *Grieg*, Dalok. a) *Erstes Begegnen*. b) *Jägerlied*. c) *Verbotene Liebe*. d) *Hoffnung*, *Róna* Józsefné. *D'Albert*. *Gordonka*-hangverseny (I. előadás) *Bürger*, *Fitzingen*, *Keringő* 4 gordonkára (I. előadás) *Bürger*, *Novacek*, *Popper* és *Schultz*, *Massenet*. Dalok gordonkakísérettel. a) *Elegie*. b) *Nuit d'Espagne*. *Róna* Józsefné. — Zenekedvelő közönségünk körében a hangverseny iránt a legélelkebb érdeklődés mutatkozik.

Ejörnszóna ünneplése. *Björnson* Björnsternét, az ismert északi dramaturgot, nagyban ünneplik edőszerint *Párisban*. A *Revue Blanche* szerkesztősége a napokban előadást rendezt tiszteletére a *Theatre Nouveau*-ban, amelyen a híres dramaturg *Ernkön felül* című színműve első részét adták. A darabnak, amelyet a párisi közönség már a *Theatre Ouvre*-ből, *Antoine* színházából ismer, ezuttal is óriási a sikere. A következő sorakban ott voltak *Zola*, *Clémenceau*, *Labri*, *Reinach* és *Piquart*. A legközelebbi napokban *Björnson* színművének második része is színpadra kerül *Párisban*.

Dramairó gróf. *Liptóvármegye* aljegyzője gróf *Matuska* László dr. *A báró ur tilosban* címmel három előadásos vígjátékot írt. A darabot tegnapelőtt mutatta be *Kunhegyi* Miklós színtársulata *Liptó-Szent-Miklóson* nagy sikerrel. Ugy a szerző, mint a szereplőket többször kitapsolták.

Monstre-hangverseny. A *Mária Dorothea-Egyesület* március 10-ikén vasárnap délután 1/24 órakor a *Vigadó* összes termeiben dr. *Wlassics* Gyulánál vendülsége mellett a *Tanítónők Otthona* javára nagy hangversenyt rendez. Az aréna-utai, préter-utcai és váci-utcai polgári leányiskolák növendékei, mintegy 450-en fogják előadni tanítójuknak *Sztojanovits* Jenőnek a *Rege a csodaszarvasról* és a *Szent-Anna-tó* végző című oratóriumait a szerző személyes vezetésével. A magánzólamokat iskolásleányok részben *Sztojanovits* Jenő magán-tanítványai adják elő. *Jegyek* a *Harmonia*-és a *Bárd*-féle zeneműkereskedésben, továbbá az Erzsébet-nőiskolában és a *Mária Dorothea-Egyesület* választmányi tagjainál kaphatók.

Lavedan bukása. Megemlékeztünk róla hogy a párisi Varietés-színházban a napokban került bemutatásra *Henry Lavedan*nak, a *Nouveau jeu* hírneves szerzőjének *A Medieck* című új darabja. A kritika szerint *Lavedan* darabja a legalaposabban megbukott a bukása olyan volt, amelyet a francia Akadémia tagja még algha bukott valaha színpadon. *A Medieck* szatirikus vígjáték akart lenni, amelyben *Lavedan* a művészetben lábra kapott snobizmust akarta kigúnyolni. A darab hőse *Laurent* ur, egy könyvhasználat meggazdagodott tőképérez, aki a műértőt játszsza s akinek mindent a nyakába sóznak. *Titkára*, *Loiseau*, *tüsköt-bogarat* összevárosol. A felgazdagodott könyvhasználat s zseccsész *Medioje* még a zenében is. Így például omelettel eszik a *la Lohengrin*-ot hattyútojásokból. *Lavedan* szatirikus vígjátékából azonban csak vaskos bohózat lett és ennek sem sikerült.

Ballet a dán királyné előtt. A *berlini* udvari opera ballet-de-corps-jának egy része érdekes vendégfellépésre készül most. A balletkar tizenkét táncosnője és két táncosa *Amsterdam*-ba megy, hogy ott *Vilma* dán királyné előtt, aki most mézeshegyre az édeségségre szüresülget, egy kis balletet fog előadni. A kis balletnek *Völegény és menyasszony* az érdekes címe s a mátkaság örömeit mutatja be táncképekben, ami éppen aktualitással bír az itjü, boldog királyné előtt, aki csak nemrégiben ment férhez.

Metuzsalemek a színháznál. Egy német újság írja, hogy a német színházgatók nesztora most *Wagner* Vilmos s nem kevesebb, mint nyolcvanhárom esztendő. *Vándorirrupált*, amely folyton egyik helyről a másikra utazgat, maga igazgatja már hatvanhárom esztendő óta. Felesége, aki épp úgy friss és egészséges, mint az ura hetvenhét esztendő. Az agg igazgatópár a napokban ülte meg az ezüstlakodalmát.

Lohengrin a Telefon Hírmondóban. *Wagner* Richard regényes operája, a *Lohengrin* kerül előadásra ma este a magyar királyi Operaházban, *Eisa* szerepben *Vasquez* grófnéval. A *Lohengrin* az előadás a *Telefon Hírmondó* összes állomásain keresztül hallható lesz, s bizonyára kellemes szórakozással is fog szolgálni. Az opera közvetítés után az este folyamán érkezett híreit olvastatja fel a beszélő-újság, majd annak végéte után még 11 óráig cigányzenét közvetít előfizetői lakására a *Telefon Hírmondó*.

MŰVÉSZET.

Horváth Boldizsár szobra. A háias Szombathely szobrot emel *Horváth Boldizsár*nak, a magyar politikai renaissance e kimagasló miniszterének. Mint *Szombathelyi levelezőnk* írja, a szobor életnagyságu mintáját már elkészítette *Tóth* odavalló szobrász, az érekeöntést *Budapest*-en fogják végezni. Az új szobor a *Szépi Kálmán*-utra kerül az építendő kulturpalota elé. A lelkes szombathelyiek már összegyűjtötték a költségek egy részét, a még hiányzó összeg beszerzésére pedig többféle akciót indítanak. Így tavasszal Szombathelyen nagyszabásu hangversenyt rendeznek, amelyen részt vesz *Márkus* Emilia, a nagy államférfi rokona is. A szoborbizottság a *Kisfaludy-Társaság*ot is felkéri, hogy járuljon hozzá az emlékmű alapjához. *Horváth Boldizsár* ugyanis tagja volt ennek a társaságnak. Szóba került *Horváth* irodalmi és politikai hagyatékának kiadása is, amelynek sajtó alá rendezésével az elhunyt egykoron *Hódossy* Imrét bízta meg. De hir szerint e kiadáshoz a végrendeletben időbeli kikötések vannak tűzve, s ezért nem biztos, vajjon a szoboralap e révén meggyarapodhatik-e.

Új szobor az Akadémia előtt. A magyar tudományos Akadémia palotája előtt a *Széchenyi* szobra mellett az idén felállítják a harmadik szobrot. Az új emlék *Salamon* Ferencnek, a nagy történetírőnek meliszoborra lesz s pendantja a *Széchenyi*-szobor mellett levő *Szartas* Gábor szobrának. Az emléket *Jankovich* Gyula szobrász mintázta s még az idén érke be öntik és ünnepélyesen le is lepezik.

Rodin szobra Budapest. A jelenkor legnagyobb szobrászának, *Rodin*nek három műve érkezett meg tegnap *Budapestre*. Kettő közülük: *Az ébredő Adám* című és *Falguiere* szobrász képmását a mester a Nemzeti Múzeumnak ajándékozta ki. *Tudvalevő*, hogy a kormány megvásárolta *Rodin* *Amour* című világhírű művét a Múzeum számára és a művész most két másik művének odaajándékozásával ad kifejezést hazánk iránt érzett szimpátiájának. A harmadik szobormű *Jean Paul Laurens*nak, a hírneves francia festőnek a képmása. A művész mindhárom művét a *Nemzeti Szalon*nak küldte el azzal a kéréssel, hogy bár elkészt, sorozzák be a nemzetközi kiállításba. A kiállítás bezárása után az első két mű a Múzeumba kerül. *Rodin* szobraiban valóságos clout kapott a Nemzeti Szalon kiállítás, amely nagy mértékben fokozza vonzerjét.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

Az Akadémia márciusi ülése. Az Akadémia márciusban a következő sorrendben tartja üléseit: 4-ikén az I-ös nyelv- és széptudományi osztály; 11-ikén a II-ik fiziológiai, társadalom és történettudományi osztály; 18-ikén összes ülés és jelentés a gróf *Teleki* pályázatáról, valamint a III-ik matematikai és természettudományi osztály ülése; 26-ikén ismét összes ülés. Jelentés a *Farkas-Raskó* pályázatáról és a báró *Wodaner*-utalomról.

A boer szabadságharc. Azok között a magyarok között, akik lementek *Afrika*-ba, hogy részt vegyenek a háborúban. *Simon* Vilmos is harcolt a boer zászló alatt. Vitézségével annyira kitűnt, hogy a német légió élére került mint parancsnok. *Afrika*-ból hazatérve, megírta a harterőn szerzett élményeit és egy eszes kötetben kiadta a fent felszöjt cím alatt. Az érdekes könyv, amelynek címlapjára *Kinnach* rajzolt négy háborús jelenetet, két korona negyven fillérbe kerül.

Versék. *Farkas* Imre kötetbe gyűjti egybe hangulatos verseit. A kötet huszötóra jelen meg; ára két korona.

MULATSÁGOK.

Hangverseny és bál. A fővárosi munkanélküliek javára szombaton este 9 órakor hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez a *Demokratikör*. A hangverseny műsora a következő:

1. Liszt: Erdőzugás. Mendelssohn: Scherzo. Polonyi: Polonaise de concert. Zongorán előadja *Polonyi* Elemér. 2. Felolvasás, tartja *Thery* Zoltán. 3. Wagner: Tamhüser (Erzsébet belépője), énekl. *Szabó* Sárika. 4. Irigalom, Abranyí Emil költeménye. Szavalja *Szerényi* Gizella. 5. Dalok; előadja *Fajdy* Tereska. 6. A kenyér. Irta és előadja *Gyöngy* Lajos. 7. Szavalt; előadja *Kalmár* Proskó. 8. Dalok; előadja *Kenedik* Kálmán. 9. Jelenet *Gounod* Faustja IV. felvonásából; előadja *Szabó* Sárika. 10. Vig parolens. Előadja *Szerényi* Zoltán és *Bárány* Odó. A körmenőkűdő énekeseket zongorán kíséri *Pfeifer* József.

A plaktitepi államvasúti állások az elmúlt héten sikerült mutatókat rendeztek baleset folytán szünetesítettül jart vasutak családjának támogatására. A mulatság ötszáz koronán fölül jövedelmezett a nemes ólra.

Jótekönyvelő műkedvelői előadás. A március 2-ikán, szombaton a Royal-szálló nagytermében rendezendő jótekönyvelő műkedvelői előadás nem mint azt tévesen jeleztek, 8 órakor, hanem esti 9 órakor kezdődik.

TÖRVÉNYSZÉK.

Kirendelt védők a legfelső bíróságnál. Eddig azok az ügyvédek, akiket időbenjáró ügyben a Kuria hivatalból rendelt ki védőknek, nem kaptak díjazást. Most azonban *Hammersberg* Jenő koronabíró újságíró elterjesztette a legfelső bíróságot, hogy az igazságügyminiszter a védők díjazására évenként ötszáz koronát bocsátott a koronabíró újságíró rendelkezésére. Az összeget a legmerészebb tulzással sem mondhatjuk szédítőnek, de mindenesetre több a semminél.

Eltélt francia újság. *Párisból* táviratozzák: A főlegbező bíróság megerősítette a fenytő rendőrbírósnak azt az ítéletét, amelyvel *Drmond-t*, a *Libre Parole* kiadókat és egy munkatársát, *Rothschild* Henrik báró megsértése miatt huszezer frank kártérítésre ítélte. Aztán mondja valaki, hogy a *Rothschild*ek szerencsésillaga hanyatlóban van.

Rabváltás. *Pál* Ferenc bajai vasuti pénztáros lakásáról eltűnt egy revolver. A káros ember egy *Kostyélk-Dragits* István nevű alig tizennégy éves suhanokt gyanúsította a lopással. Feljelentést tett s a rendőrök bevitték a fiut a kapitányságra, hol az egyik cellában *Balogh* János rendőr két társának asszisztenciája mellett vallatni kezdte a kis gyermekembert. Másnap reggel a fiut felakasztva találták a cellában. A vizsgálat megállapította, hogy teste súlyos ütések nyomával volt borítva. A lelketlen rendőr, ki a fiut brutalitásával a halába kergette, a szabaddal törvényszék két évi börtönrre és hivatalvesztésre ítélte. Ezt az ítéletet ma a Kuria ötödik büntető tanácsa is helybenhagyta.

Gyilkosság a tengeri fürdőben. *Jarmouth* tengeri fürdőben történt, hogy egy *Bennet* nevű kereskedőseggel meggyilkolta nejét, hogy kedvesét feleségül vehesse. A gyilkosságnak szemtanuja is volt, egy szerelmes pár, amely késő éjjel karonfogva sétált a holdfényes tengerparton. Egyszerre csak egy viaskodó párt láttak, s egy nő jajveszékését hallották:

— *Kegyelem, kegyelem!* — sikoltott a szerencsétlen asszony.

A szerelmes pár futásnak eredt, s csak annyit látott, hogy a férfi letelepte az asszonyt. A gyilkos arcát nem láthatták. A szállodai portás vallomása és más gyanús körülmények alapján azonban nyilvánvaló, hogy a férj követte el a gyilkosságot. A kereskedőseggel ellopták s a londoni esküdtbírósnak most tárgyalja a püret. A vádlott nagyon flegmatikusan válaszol és dacosan viselkedik a bírákkal szemben. A tárgyalás iránt nagy az érdeklődés.

TAVIRATOK.

A trónörökös nyilatkozata.

Eécs, március 1.

A *Ferenc Ferdinánd* főherceg házassági nyilatkozatának tárgyalására kiküldött bizottság ma este ülést tartott. A tárgyalást *Pálffy* képviselő nyilatkozata vezette be.

A felszólalóként a szocialista *Schumayer* azt indítványozza, hogy terjeszték elő a házítörvényt. *Körber* miniszterelnök a többi közt ezeket mondotta:

A szóban forgó ügy a pragmatika szankció intézkedéseivel teljesen egybehangzó szabályozatot, valamint a legfelsőbb uralkodónáza néve érvényes családi statumum intézkedéseivel. A házasság, melyet *Ferenc Ferdinánd* főherceg *Chotek* *Szofia* grófnővel kötött, nem egyenrangú, hanemmorganatikus. Ezt az ő fensége által tett és esküvel megerősített nyilatkozat kifejezetten elismerte és ez az erre vonatkozólag kötött házassági szerződésben is határozottan megállapított.

A fensége nyilatkozata államjogi téren csupán egy jogállapot konstatacióját tartalmazza, mely megjelöl a pragmatika szankcióinak. A nyilatkozatból nem származik új jog, és nem semmiféle meg valamely régi jog. Ezért a legeszkélyebb jogi lehetőségét sem nyújtja bármely törvényhozási akciónak; épp úgy mint *Miksa* mexikói császár trónfelmondása alkalmával 1864-ben, ezuttal is a kormány kötelesege legfelsőbb meghagyás folytán egyszerűen a képviselő testületet tudomására hozni a renunziáció tényét és a nyilatkozat tartalmát. Azt hiszem, hogy ezzel kimutattam, hogy a törvényhozó testület részéről e tekintetben tényleg nincs ok bármiféle érdemleges határozathozatalra amennyiben ez az aktus államjogi tekintetben egyetl és kizárólag a pragmatika szankció alapján ment végbe.

A miniszterelnök *Schumayer* indítványára néve megjegyzi, hogy az uralkodóház családjogának ügyei az autonóm szabályozásnak vannak fenntartva és úgy, amint ki vannak véve a polgári törvénykönyv hatálya alól, egyáltalában nem is képezik a törvényhozás

tárgyat és ezért a legfelsőbb családi statutum nem terjeszthető a Reichsrath elé.

A szavazásnál Schumayer indítványát elvetették ezután elfogadták Grabmayer indítványát, amely szerint a főherceg nyilatkozatát hódolatleljes köszönettel tudomásul veszik.

Bécs, március 1. A király ma meglátogatta Ferenczy Idát és Sztáray Irma grófnőt.

Berlin, március 1. A városi villamos vasutársaság megcáfolja azt a hírt, hogy tegnap a császár kocsiját majd hogy el nem gázolta egy villamosvonat. Az a kocsiját, amelylyel egy villamos waggon szembe került, a gróf Lippé volt s a kocsis idejekorán kitért a sinekről.

Uj bibornokok.

Róma, március 1. A már jelzett bibornokkinevezéseken kívül a pápa a legközelebbi konzisztóriumban még a Rómában székelő patriárkát Samminiatellit és a rendkívüli lelkigyógyító titkárt Cavagnit is kinevezi bibornokká.

Bonapartisták tanácskozása.

Páris, március 1. A *Petit Sou* szerint *Napoleon Viktor* herceg yachtján Cherbourg mellett van, ahová még hét fiatal bonapartista érkezett yachtton. A párt a herceg elnöklésével titkos tanácskozást tart.

A délafrikai szabadságharc.

London, március 1. A lapok azt jelentik Pretóriából, hogy *Smith-Dorrien* Amsterdamból keletre 80 boert fogott el és sok marháat, 60 lovat 40 szekeret zsákmányolt. *French* is elfogott 50 embert és szarvasmarhákat és szekereket zsákmányolt.

Brüsszel, március 1. A transvaali ügyvivőség határozottan megcáfolja a *Botha* kapitulációjáról szóló híreket. Az ügyvivőség éppen ma kapott táviratot, amely szerint *Botha* és *Meyer*, akik egyáltalában nincsenek körülzárva, az angolokat visszaszorítják.

London, március 1. *Botha* tábornok az angolokat több sikeres harc után visszaszorította *Mildeburg* felé. *French* hadosztálya a boeroktól szorongatva, folytonosan hátra vonul.

Brüsszel, március 1. Az itteni transvaali ügyvivőség köréből jelentik: *Botha* meghusított a angoloknak azt a tervét, hogy öt körülzárják, *De Wet* pedig, ha nem sikerült is fokföldi betérése, a legnagyobb rendben, szinte gyűszűvel vonul vissza. Úgy látszik, hogy első sorban bizonyos börtörök terjesztik a hamis harctéri híreket.

Brüsszel, március 1. *Botha* fegyverszünetért alkudozik *Kitchener*rel. Ebből támadt az a hír, hogy *Botha* már megadta magát. *Kruger* kedden este kapta a harctérről az utolsó jelentést, amely a boerok helyzetét kedvezőnek mondotta.

A német vámtarifa.

Darmstadt, március 1. A második kamarában tizenhárom képviselő azt indítványozta, hogy a kormány utasítsa a szövetségtagországban lévő meghatalmazottját, hogy a szövetségtagországban a mostani gabonavámok megkésztetését és a többi mezőgazdasági termények vámjának jelentékeny emelését követelje minimális tarifák törvényes megállapítása mellett.

Megrótt püspök.

Páris, március 1. A kamarába Zevaés (szocialista) meginterpellálja a kormányt a lelkeseknek a választási harcokba való beavatkozása tárgyában és panaszkodik amiatt, hogy Grenoble püspöke a közpénz választásokba beavatkozott. *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök azt válaszolja, senki sem helyeselheti azt, hogy a püspökök politikai harcokba avatkozzanak. Ezért meg is róta a greubliei püspököt. A lelkeség csak azt a politikát követheti, hogy ne politizáljon. (Tetszés).

A kamara ezután elfogadta a kormány által elfogadott egyszerű napirendet.

A marseillei mozgalom.

Marseille, március 1. A nemzetközi és francia munkásszindikátus között beállott szakadás ellenére a nyugalmat semmiképpen sem zavarták. A rendőrség által tett intézkedések igen szigorúak. Számos sztrájkoló munkás csoport áll a parton. A matrózok, fűtők és szénkihordók nem szakították félbe a munkát a hajókon.

Szocialista mozgalom Oroszországban.

Köln, március 1. A *Kölnische Zeitung* értesülése szerint nyugati Oroszországban erősen terjed a szocializmus. Ez a mozgalom különösen azért nagyon veszedelmes, mert oroszellenes tendenciája van és mert a lengyel radikálisok közt is vannak hívei. A varsói rendőrök Pétrovára utazott, hogy a cárnak jelentést tegyen a szocialista-mozgalom terjedéséről.

A khinai bonyodalom.

London, március 1. A *Dail News*-nak jelentik Szinganfuból, hogy a *Jühszent* február 22-ikén *Lancsauban* kivégezték.

A *Standard*-nak jelentik Sanghaiból: Khinai forrásból eredő hírek szerint *Faicsun, Tungfuszing*-nak és *Tuannak* pártfogoltja, *Lancsau* mellett 5000 emberrel fellázadt. Pekingből azt jelentik a lapoknak, hogy az angol csapatok azt a parancsot kapták, hogy készen legyenek arra az esetre, ha a khinai kormány nem teljesítené rögtön a hatalmasságok követeléseit.

Anglia, Japán és Németország *Li-Hung-Csang*-hoz közös előterjesztést intézett, amelyben óvat tesz az ellen, hogy Khina bármilyen nemzetiségi alattvalót valamely külön megállapodás alapján kedvezményekben részesítsen. A Mandzsuroszágra vonatkozó orosz konvenciót Khina még nem hagyta jóvá.

Pétóvár, március 1. A hivatalos lap jelenti: *Alekszej* tengernagy azt táviratozza, hogy *Lenevic* tábornok beszüntetvén a jangcun-sanhaikvani vonal őrsését, azt jelenti, hogy a khinaiak mindenütt őszinte érzelmeikkel bűsztaak el az orosz kovákoktól. Mindenütt küldöttek jelentek meg az orosz katonai hatóságoknál. A csapatok sőt és keyeret nyújtottak át és szívesen látták őket. Mindenfelé azt lehetett hallani, hogy csak az oroszok oltalmazták igazán a khinaiakat, akik az oroszok elvonulásával elvesztették oltalmazóikat s most nehéz időknek néznek eléje. Csaknem mindenütt kérték a khinaiak *Lenevic* tábornokot, hogy legalább két katonát hagyjon vissza oltalmukra. A tábornok, ahol csak lehetett, teljesítette kérésüket.

Tiencin, március 1. Megbizható diplomáciai forrásból eredő hírek szerint *Németország Li-Hung-Csang* utján értésére adta a khinai kormánynak, hogy helytelen utat választ, ha értékes nemzeti vagyon- és bevételi forrásokat egyes államokkal vagy társaságokkal kötött *különlegességek* utján elidegeníti, amíg Khina kötelezettséget a hatalmak *összeségével* szemben megállapítja és tisztázza nincsenek. Biztos értesülés szerint a hatalmak többsége részint előbb, részint utóbb olyan nyilatkozatokat tett, amelyek azonosak a német nyilatkozattal, sőt részben tovább is mennek.

Tiencin, március 1. Hír szerint márciusban 10.000 francia katona visszatér Franciaországba. A tuki kikötő ismét megnyílt a hajózás számára.

Az oportói eset.

Oportó, március 1. Mikor a rendőrség a Pestana José háza előtt összecsozdult tömeget szétosztalatta, Pestana egyik kezében fűszellett, másik kezében revolverrel kijött a házból és három lövést tett, de senkit sem talált. A városban lovas őrjáratok cirkálnak és őrzik a jezsuiták hiveinek házeit, valamint a Paibara című lap szerkesztőségét, hogy újabb rendezavarásoknak elejét vegyék.

A pestis.

Szingsapore, február 28. Az itteni kikötőt pestisnek nyilvánították.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 1. (A bécsi községi sorsjegyek mai buzása.) A következő sorozatok buzáttak ki: 10 100 168 317 497 1025 1102 1214 1524 1812 1821 1919 1924 1954 1987 2059 2405 2421 2451 2719 2867. A 400.000 koronás főnyeremény a 2719-78-as sorsjegyre esett. A 40.000 koronás nyeremény a 317-19-re, a 10.000 koronás nyeremény a 168-40 számú sorsjegyre esett. 2-3000 koronát nyertek a 10-81 1214-40 1214-68 1919-51 és az 1854-89 számú sorsjegyek.

Liverpool, március 1. (Gabonapiac.) Buza változatlan, tengeri 1/4-1 p-vel alacsonyabb, liszt változatlan. Az idő változó.

London, március 1. (Gabonapiac.) Az irányzat általában nyugodt, állandó. Az árak változatlanok. Városi liszt 21-26 sh. Repceolaj 24 sh. 9 d. Tengeri 22 sh. 9 d. Bevitel: buza 40,000, árpa 500 zab 50,000 quarter. Az idő meglehetősen szép, de felhős.

New York, március 1. (Terménytőzsde.) (Zárjat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9 9/16 (9 1/4). Áprilisra 8.82 (8.90). *Juniusra* 8.83 (8.89). *New-Orleansban* helyben: 9 1/16 (9 1/8). — *Petróleum:* Stand white New Yorkban 7.95 (7.95). Stand white Philadelphianban 7.90 (7.90). *Raffined in Cases* 9.— (9.—). *Credit Balances at Oil City* 1.23 (1.28). — *Zsir:* Western steam 7.75 (7.75). *Robe* és *Brothers* 7.85 (7.85). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Február —.— (—.—). Májusra 46 3/8 (46 1/8). *Juliusra* 45 3/8 (45 1/8). — *Buza irányzata tartott.* *Piros ősi* helyben 80.— (80 1/4). Február —.— (—.—). Májusra 79.— (79.—). Májusra 79 3/8 (80.—). *Juliusra* 79 1/4 (79 3/8). *Gabona szállítási díja Liverpoolba* 1 1/4 (1 1/4). — *Káv:* air Rio 7. sz. 7 3/8 (7 1/4). Feb.-ra —.— (—.—). Májusra 6.35 (6.30). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Cukor:* 3 1/16 (3 1/16). — *Őn:* 26.62 (26.57). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 1. (Terménytőzsde.) (Zárjat.) *Buza*

irányzata tartott. Májusra 78 3/4 (74 1/4). Májusra 75 3/8 (75 1/4). *Tengeri irányzata szilárd.* — Májusra 89 3/8 (89 1/4). — *Zsir:* Májusra 7.35 (7.45). Májusra 7.40 (7.50). — *Szalonna short clear* 7.35 (7.45). — *Sertészs:* Májusra 13.90 (—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Beteg asszony barátnője. 1. Nem okvetlenül, de esetleg szívbjók léphetnek fel. 2. Az infiltráció a tüdőgümőkör egyik veszélyesége, az emphysema tüdőműködési zavar. Főkéntül orvoshoz kell folyamodnia, addig is leghelyesebben teszi, ha tejkurát használ. 3. Neuraszténia-idegnyeség, ideggyertya-hűtés, a másik szinten egyik fajta az idegbetegségeknek. Gyógyíthatók. 4. Fortőz bántalom az ok. Latin neve: *arthritis rheumatica*. 5. Forduljon bőr-specialistához. Ismerni kell legelőbb is a hajkihullást okozó betegséget és ezt kell gyógykezelnie.

V. J. Cegléd. Nem kaptuk meg a levelét, azért nem is válaszolhattunk rá. Ha megírja kérdéseit, rendelkezésére állunk, éppugy, mint mindenkinek, aki bizalommal hozzánk fordul.

T. K. Török-Bécs. 1. Nem lehet tudni, mikor lesznek az előléptetések közzétéve. Minden valószínűség szerint, a költségvetésnek törvényerebe való emelkedése után. 2. Az Országos Levéltárban (Belügy-minisztérium) kaphat nemesi ügyekben felvilágosítást. 3. Sorsjegyre a napokban kap üzenetet. 4. Első levele nem érkezett hozzánk.

H. Gy. Rácz-Almás. Bejelentő hivatal: Budapest, V. Zrinyi-utca 2. Levélben is kérdezősködhettek, de akkor mellékelni kell 60 fillér ára bélyeget, mint a felvilágosítás díját, és a szükséges válaszlevegelyt.

154.967. sz. előfizető. Iletékes körökben már régebben foglalkoznak az eszmével, de megvalósításra egyhamar aligha fog kerülni, mert a költségvetésnek nincs fedezete reá.

Somberek 500. Erdélyben igenis épül egy ilyen vasút. A kereskedelmi minisztériumban megmondják, hogy hol. Méltóztassék odafordulni.

G. M. Kis-Körös. Két szóba irandó. A mondat különben helytelen.

Előfizető 1-2. Beváltható, de ha rájönnek, ott is becukják érte, éppugy, mint Európában.

S. F. Esterháza. Ha előre bejelenti a napot, amelyen a pénzt hozza, bármily összeget köteles elfogadni; különben nem.

504. számú előfizető. 1. Igen kell utlevél s azt a rendőrségnél szerezheti be. 2. Kiskoru csak a szülői beleegyezés igazolásával kaphat utlevelet. 3. Amerikában nagy csomó kereskedelmi lap van. Jegyzékét nem bírjuk.

K. F. Wien. Erdélynek nincs fővárosa, amint hogy törvény szerint Erdély sinos már. Kolozsvár Kolos vármegyének a székvárosa.

M. F. Ha az illetőnek nem volt szavazati joga, az elnök mindkét esetben korrekten módon cselekedett.

R. V. Zboró. Kérdéseiről mit sem tudunk. Ha megírja, azonnal válaszolunk.

Kivánosi adóhivatal. Méltóztassék ezt majd akkor megkérdezni, ha az utód megszületik. A mult-kori hamis hír volt, amelyet azonnal és hivatalosan megcáfoltak.

V. G. M. Vadkert. Mind a kettő Budapest, IX. Üllői-ut 25. sz. alatt van.

Vőlegény. Miután köztük jó kollégialis és baráti viszony van már régebben, a tartozik a menyasszonyát B-nek és feleségének bemutatni.

K. J. Szeged. 1. Az a folyamodó szerencsésjéről függ. Némelyik azonnal kap alkalmazást, némelyik évekig is vár rája eredménytelenül. 2. Őt-hat évi időközökben. 3. *Walesz Jenő*. 4. A Nemzeti Színház az első három előadás után a jövedelem 33%-át, a többi előadás után pedig 10%-át adja. A Népszínház és Vigszínház jóval kevesebb tantiémet fizetnek.

R. B. Szerencs. Kinevezése napjától igényelheti a fizetést.

Margaréta. A fehér vagy rózsaszín alapon gyöngyike-virágból mindenféle stílizált díszítéseket alkalmazhat.

Vasutas. Legközelebbre várható; a részletekre vonatkozólag semmi hír sincs.

Irma. A kérdézt lapdacok vastartalmauk és így verszegénység ellen valók; tartson be bizonyos fokozatot a használatukban és e tekintetben szigoruan orvosa rendelkezését alkalmazkodják.

G. J. Pozsony. Levelét nem kaptuk meg, sziveskedjék újból megismételni a kérdését.

Marokkó. Az öreg Arad szerepét Szacsavay játssza.

Asztaltársaság. Arad. Az Operában a földszint I., II. és III. sora 8 korona.

B. A. Miskolc. A Ferenc József-renddel nem jár semmiféle címzés.

B. Z. Házassági és illetőségi bizonyítványa alapján elválhatja az állást.

Sz. Zs. Az teljesen a hadügyminisztériumtól függ. Két szegedi előfizető. A miniszternek nem okvetlenül kell képviselői mandátummal bírn, de akkor csak tanácskozási joggal bír a képviselőházban, szavazati joggal nem.

Egy előfizető. Az a táncosnő joga. **Ráckeve.** A teknősbékában fordul elő az a jelenet.

S. M. Fertő-Sat.-Miklós. Óvatosságot ajánlunk, ha nem akar megfoglalni.

H. K. Győr. Igen kaphat. A Hirsch jótékony-sági alap irodájához (VI. Lázár-utca 18.) kell a folyamodást intézni.

KÜLÖNFÉLEK.

Tavaszdik . . .

Tavaszdik, de szempillámon
Valami fájó könyv remeg,
Valami mondhatatlan bánat
Szorítja össze szívemet.

Máskor a lelmem ilyen tájban
Dallal, sejtelmekkel teke,
Himnuszra hangol az áldott fák
Minden rügyező levele.

Tavaszdik, de én úgy érzem:
Az én tavaszom oda van,
Egy-egy sugár jut minden szívnek,
Csak én vagyok boldogtalan.

Fabula János.

† **A holt királynő koronája.** Az angol parlament megnyitása alkalmával feltűnt *Alexandra* királynő ideges nyugtalansága. Utólag derült ki ennek a nyugtalanságnak az oka. *Alexandra* királynő ugyanis azt a koronát viselte a fején, amely *Osborne*ban *Viktória* királynő ravatalán fektült. Eleinte határozottan tiltakozott a korona viselése ellen, utóbb azonban *Edvárd* király kérésének mégis engedett. Így írja ezt a francia *Fronda*.

† **Nők mint férjek.** Említettük azt a nagy felülnést, amelyet *New-Yorkban Murray Hall* képviselő esete kellett. Nő volt és harminc évig úgy élt, mintha férfi lett volna. Csak a halála után derült ki róla, hogy a gyengébb nemhez tartozott. A legesodálhatóbb a dologban, hogy *Hall* ur kétszer nősült. Egy angol újság most ehhez az esethez azt a megjegyzést teszi, hogy ilyen eset már többször történt. 1746-ban a trauntoni bíróságnál bepöröltek egy *Mary Hamilton* nevű nő, mert tizennégy asszonyt elcsodított meg. Utolsó neje *Mary Price* volt, aki észrevette a csalódását, feljelentette, amire *Hamilton* asszonyt elfogták. Az eset annyira szokatlan volt, hogy a bírák alig tudtak ítéletet hozni. Végre is arra ítélték, hogy *Traunton*, *Glastonbury*, *Wells* és *Shipton Mallett* piacán megkorbácsolassék. Aztán 6 hónapi fogságot is kapott. Harmincöt évvel később *Londonban* meghalt egy *Mary East* nevű nő, akinek az élete regénybe illő volt. Tizenhat éves korában férjhez ment. Férjét azonban valamelyes bűn miatt felakasztották. Erre a nő annyira megutálta a férfiakat, hogy hallani sem akart róluk. Olyan leány akadt az útjába, akinek a szerelme szintén szerencsétlen volt és ez azt a gondolatot kellette bennük, hogy úgy éljenek együtt, mint férj és feleség. Kisorolták maguk között a férfi szerepet és minthogy a sors *Mary East*et választotta, férfiruhát öltött magára és megesküdött barátójével. A házaspár nagyon bol-

dogan élt és néhány év múlva vendéglőt nyitottak, amely nagyon jól jövedelmezett. Csak 30 év múlva halt meg a feleség egy betegség következtében. Ez időtájt történt, hogy egy asszony, aki a házaspárt ifjú korában ismerte, tőlük pénzt akart zsarolni. A férj feljelentette az asszonyt és a törvény előtt derült ki ennek az egész házasságnak a részletes története. *Mary East*, akinek férjnéve *James How* volt, 1781-ben 64 éves korában halt meg.

Néhány év előtt az amerikai lapok *Alice Brown* romantikus történetéről írtak sokat. 180.000 koronát örökölt, amelyet azonban csak házasság esetén kaphat meg. Bár szerette volna a pénzt megkapni, nehezen szánta magát arra, hogy férjét válasszon. Végre egy barátóját rávette, hogy jöjjön hozzá — férjnek. A házasság megtörtént és az esketési levél alapján kifizették *Alice Brown*nak az örökséget.

† **Expedíció a délibáb tanulmányozására.** A meteorologia optikai tümenényeinek egyike a délibáb, amelynek magyarázatát képesek vagyunk ugyan az optikai törvények szerint megadni, de mindennek ellenére elég érdekes e tümenény, hogy különböző szempontból behatóbb tanulmány tárgyává tegyük azt. Mint tudjuk, a délibáb a fénynek a különböző sűrűségű levegőrétegekben való törésén (majd visszaverődésén) alapszik, ami rendszeren úgy támad, hogy a nap által átmelegített s a talaj felett elterülő levegőrétegek egyenlőtlenül kitérülnek, mi által az általunk nem látott tárgyakból kiinduló fényugarak nem rendszeres pályán át érik szemünket, hanem az egyenlőtlen sűrűségű levegőrétegekben megtörnek és visszaverődnek. A délibáb behatóbb megismerhetése és körülményesebb tanulmányozása céljából, mint az *Időjárás* írja, egy tudósokból álló társaság indul a közel jövőben *Victoria* (Britt-Columbia) városába, hogy onnan a keleti előkészületek megtétele után a *Mounth Fairweather* gleccser megmászására induljanak s innen *Alaskának* egy a délibáb alkotta hallgató városát tanulmányozzák, keletkezésének és eltűnésének minden fázisát figyelemmel kísérik. Ez a délibáb júniusban látható leginkább és öt angol mértőldre terjed ki. Ez alkalmából főleg a meteorologiai elemek megfigyelésére kívánunk súlyt fektetni, sőt — ha ugyan sikerül — többszörösen le is akarják fotografálni e különös városat.

† **A svájoj falu.** A párisi kiállítás svájoj faluját egy részvénytársaság építette 3 millió frank tőkével. A 100 frank névértékű részvények ma teljesen értéktelenek. A vállalat megbukott. Bernben egy jegyző, aki sok részvénytartó volt a tulajdonosa, íőbe lötte magát. A részvénytársaság a svájoj falut a kontinens nagyobb városában is ki akarta állítani, de a párisi szomorú eredmény következtében elállottak a tervtől. Az egész falut most eladták mint lim-lomot 60.000

frankért. Ez az ár nagyon alacsony, ha elgondoljuk, hogy 40.000 kubik fa volt az épületekben. Azonkívül volt benne egy panoráma és több turbína. Tehát füstbe ment sok remény.

† **A kutyák tévedése.** Derült epizódokban bővelkedő pör folyt le a napokban *Párisban*. *Erokmann* párisi kereskedő ugyanis nyugodtan sétált feleségével a párisi kiállítás széles útján. Ez a nyugodtság azonban egyszerre rémítő jédségre vált. Két hatalmas véreb ugrott a feleségének és letépte a ruháit. Senki sem tudta elkergetni a dühös kutyákat és az asszony egyszerre jóformán ruha nélkül állott az őt körülvevő nagy tömeg között. A kutyák nem okoztak az asszonynak semmiféle testi sérülést, de idegbetegséget idéztek elő, amelyből csak hónapok múlva gyógyult ki. A két kutya tulajdonosát, egy akrobatát, a kereskedő bepörölte. Az akrobata a bíróságnál azzal védekezett, hogy a kutyák komorna-szerepekre vannak betanítva és ez okozta az egész dolgot. A kutyáknak ugyanis évek óta esténként az a feladatuk, hogy amikor ő — női ruhába öltözve — arra kéri a komornákat, hogy vetkőztessék le, azok neki rohannak és letépi róla a ruháit. *Madame Erokmann* szerencsétlenségére éppen olyan ruhája volt, amilyent ő szokott esténként a cirkuszban viselni. A bíróság enyhítő körülménynek vette ugyan, hogy a kutyák csak tévedtek, de az akrobatát, amiért nem vezette a komornáit pórázon, négy száz frank bírságra ítélte.

† **A népszámlálás Amerikában.** Az Egyesült-Államokban nemrég fejezték be a népszámlálást, amely kiderítette, hogy a lakosság csekély tizenhárom millió lélekkel szaporodott tíz év alatt. 1890-ben csak 63 millió lakosa volt az Egyesült-Államoknak, most pedig 76 millió volt. Érdekes, hogy e hatalmas szaporodás százalékban kifejezve sokkal kisebb mint az előző évtizedekben. 1860-tól 1870-ig például 22.60 volt a százalék. Most csak 20.80. Az Egyesült-Államokban 159 olyan város van, amelynek lakossága meghaladja a 25 ezret. 81 városban 25–50 ezer lakos van, 40 városban 50–100 ezer és 19 városban 100–200 ezer. És 19 városban a lakosok száma meghaladja a 200 ezret.

A legnagyobb városok: *New-York* 3,437,202 lakossal (szaporodás 37.80%); *Chikago* 1,698,575 lakossal (szaporodás 54.40%); *Philadelphia* 1,293,697 lakossal (23.50%); *St.-Louis* 875,238 (27.30%); *Boston* 560,892 (25%); *Baltimore* 508,967 (17.10%); *Cleveland* 381,768 (46%); *Buffalo* 352,337 (37.80%); *St.-Francisco* 324,732 (23.70%); *Cincinnati* 325,902 (16.30%); *Pittsburg* 321,616 (12%); *New-Orleans* 287,104 (9%); *Milwaukee* 285,315 (18%) és végre *Washington* 279,718 (10%).

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Itta: STEPNJÁK.

(88)

Más részt nem adhatott neki, minthogy mindent elmond neki. Mégis hallgatott. Ő az acél-idegű, tántoríthatatlan *Kozsukehov*, aki nem retent vissza ezer veszélytől, — most habozott fel-emelni imádottjára az áldozó bárdot. Reszketett, remegett.

— *Andrej!* Mi történt veled? — kiáltott fel *Tania*. Visszautasítasz? Félsz, hogy ha melletted vagyok, örökös aggodalmaim csökkentik erélyedet. Ne gondold azt. Hiszen szerethetőnek, ha nem volnál . . . ami vagy? Mikor meghallottam a veszélyeket, melyek ott környeztek, s mikor meghallottam, hogy te hogyan szálltál szembe azokkal, reszkettem ugyan, de büszke voltam és boldog. Azt gondoltam, hogy ez az én *Andrejem!* Hogy másképp nem tehet! Hidd el én sohse foglak megakadályozni semmiben, ami jó és helyes.

— Tudom őrző angyalom, szólt kezeit meg-csókolva *Andrej*.

— Akkor minek ez a habozás, ez a dult arc? Mért nem ígéréd meg, amit kértem? Talán nem szeretsz eléggé, hogy mindig melletted legyek?

— Én nem szeretlek eléggé?

— Mindketten hangosan nevettek.
— Nos, ha ép akarod, tartsd titokban, ha tetszik. Ha újra ilyesmibe fogsz, majd meglátjuk, hogy rázol le! Né is beszéljünk róla többet. Most beszélj *Dubravnikról*. Ne hagyj ki semmit. Amit te láttál, azt én hallgatom.

Tania azt gondolta, a *dubravniki* emlékek felidézése okozta *Andrej* hirtelen elszomorodását.

Tudta, hogy vérfagyasztóak, hanem meg akarta mutatni, hogy elég erős a legborzasztóbbat is elviselni.

Andrej örült, hogy elhalaszthatta a magyarázatokat. Semmi oka sem volt sietni vele. Bátran elhalaszthatta még néhány napig — másnapig mindenesetre.

Elbeszélte neki a *dubravniki* eseményeket, hanem nem sok alkalmat adott, hogy megmutassa idegeinek erejét. Nem akarta nagyon nyers elbeszéléssel kizozni, most, mikor oly borzasztó esapást tartogat számára.

A kivégzésről alig beszélt s leginkább személyes kalandjait nyaggatta. Most, hogy végük volt, ezek voltak a legdurvulabb jelenetei a nyomor és szenvedés sötét történetének.

Taniát szinte felvidította az elbeszélés, hanem az elbeszélő könnyed hangja nem tudta félrevezetni. Mikor *Andrej* végét szakította a beszédnek s örült, hogy sikerült ennyire felvidítania nejét, ez feléje fordult s sokáig mélyen nézett a szemébe.

— Titkolsz előttem valamit — szólt, valami nagyon-nagyon szomorúat, ami téged is lesújt. Mondd el nekem. Követem a részemet gondjaidban. Mondd meg nyíltan, s meglátod jobban érzed magad.

Andrej nem volt biztos abban, hogy jobban fogja magát érezni, hanem azt az egyet bizonyosan tudta, rosszabbul, mint mostani álarc alá, nem érezheti magát.

Egy pillanattal hallgatott, azután összeszedte minden erejét.

— *Tania!* — kiáltott fel. — Kitaláltad. Elhatároztam, hogy megtámadom a cárt.

Eleinte nem értette meg.

— Hát nem azt tetted mindig? — kérde.

Andrej politikai nézeteire gondolt, azonban *Andrej* négy szóval felvilágosította, világosan, szabatosan, hogy nem maradt hely kétség, remény vagy kérdés számára.

Ezuttal talált a esapás; *Tania* arca elválto-

zott. Szája göresösen kinyílt, mintha nagy magasságból dobták volna le.

— Nagy isten! sóhajtott fel, lélegzet után kapkodva. Szívére szorította két kezét s ismét erőltlenül ölébe ejtette.

Száraz, kisértetiesen csillogó szemei üres, csodálkozó kifejezést öltöttek. — Hát ezt kapom vá-rakozásomért; — kiáltott némán, kifejezéstelen tekintet, mégis erőltlen alakja

Andrej fölkelte székéről s megfogta kezét. *Tania* gépiesen engedte át, anélkül, hogy csak rá is nézett volna.

— *Tániám*, szólt föléje hajolva. Hallgass meg. Meg akarok győzni . . . Elmondom, hogy és miért jutottam erre . . .

Hangja öntudatra ébresztette *Taniát*. Ujjai göresösen szorították körül kezét.

— Igen! beszélj! Nyugodt vagyok. Hallgatlak, tudni akarom az okaidat. — Ömlött belőle ideges gyorsasággal a szó.

Örült reménység eikkázott át agyán; mint-hogy vitatni lehetett, talán még sincsen eldöntve.

Andrej most elmondta, hogyan és miért jutott erre az elhatározásra. Ezuttal nem leplezte a borzasztó kivégzés vérlázító részleteit, a szegyenletes per undok fogásait. Ugyanazt a megvetést, azt a gyűlöletet akarta benne felébesztieni, amely őt magát is elfogta.

De ezuttal tökéletes kudarcot vallott. *Tania* hidegen hallgatta. Olyan dolgok, amelyek még egy pere előtt meghasították volna szívét, most lepatantak róla, mint nyilak a vaspán-életről.

— De hisz mindez elmúlt, ezen már nem segíthetünk — látszott szemében, merve aróán felírva. De mindennek mi köze ahhoz a szerencsétlen elhatározáshoz?

Nem hallgatott volt most, hanem harcos, ki szemefényedést küzd, azért, ami drága előtte. *Andrej* is küzdött azért, ami még drágább volt neki életénél s boldogságánál, lelkének moesoktalan tisztaságáért.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Nemzetközi világitási kiállítás Budapesten. Az Országos Iparügyleti összes szakosztályainak tegnapi ülésén Berdenich Győző mérnök előadást tartott városaink közvilágításáról, melyet sok érdekes adattal illusztrált. Nevezetesen kiemelte, hogy Magyarországnak 350 városa közül (csak az 5000 lakoson felüli népességűeket véve figyelembe) nem kevesebb mint 270 még mindig petróleummal világítja az utcáit vagy egyáltalán nem. Légszesszel 24. villamossal 49. acetylénnel 4 város világít. A világitási technika két évtized óta oly rohamosan fejlődött, hogy a hatóságoknak számos rendszert ajánlanak, melyek közül még a szakembernek is nehéz a választás. Ily körülmények közt nagy közgazdasági jelentőséggel bírna egy nemzetközi kiállítás, melyen az összes új világitási rendszerek versenyezhetnének. A nagyszámú hallgatóság feszült figyelemmel hallgatta az érdekes előadást és Gelléri Mór iparügyleti igazgató indítványára egyhangulag elhatározta, hogy megkéri az Országos Iparügyletet végrehajtott bizottságot egy Budapesten rendezendő és az összes világitási rendszereket felölelő nemzetközi kiállítás előmunkálatainak megindítására.

A Dunagőzhajásai Társaság közhírré teszi, hogy a Zimony-Belgrád-Pancsova közötti helví-hajó forgalmat e hó 2-án, az áruforgalmat a Száván Sziszek-Zimony-Belgrádi szakaszán március 3-án megindítja.

Cipésziparosok a kereskedelmi miniszternél. A budapesti cipész-iparistület küldöttségét menesztett Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszterhez egy a fővárosban állami segélyvel létesítendő termelő-szövetkezet s ezzel kapcsolatban felállítandó cipész-iparosok gyára ügyében. A küldöttség szónoka Krassó János volt, aki beszédében hangzott, hogy a cipész-kisiparosok a kényszerű köveit, országos mozzalmat indítottak meg érdekeik megóvása érdekében. Bocsanót kért, hogy ők ezt a mozgalmat agitációs formában vezették, hiszen az állam segélyvel felállított cipőgyárak által existenciájukat veszélyeztetve látták. A cipészeknek egyáltalán nincs kifogásuk az ellen, hogy cipőgyárakat szubvencionáljanak, de azok ne állítsanak fel detail csarnokot, hanem becsületesen és őszintén azt a célt tűzzék ki maguknak, hogy az osztrák versenynek gátat vessenek és pedig olyképpen, hogy oly töképezéseket segegyezzenek, akik a hitel dolgában legalább olyan kedvezményeket nyújthatnak, mint az osztrákok. A küldöttség szónoka köszönetet mond a miniszternek azért a jóindulatiért, hogy hajlandó a termelő szövetkezet felállítását, mely idővel egy nagy cipészgyárrá fog kinővekedni, szintén a legmesszebb menő állami segélyben részesíteni.

A kereskedelmi miniszter a nála megjelent cipésziparosok küldöttségének ekképpen válaszolt:

Nagy örömmel veszem észre, hogy önök iparkodnak úgy az önök mint a cipész-ipar emelésében az utat választani, mely egyedül hivatva van nemcsak az ipar-politikáknak igazat adni hanem az önök érdekeit kellőképpen előmozdítani. Nem kívánok részletesen belemenni az épp elhangzott taktikába, de kívánom, hogy miután ezt szövegelés tárgyalni nem lehet és az önök álláspontját most ismerem, a megalakítandó termelő-szövetkezetrel s a később ezzel kapcsolatban létesítendő cipőgyár tervezetéről írásbelileg felterjesztést tegyenek, hogy tanulmányozhassam az ügyet és az állami segélyre nézve megállapítás találok. Nem akarok önöknek a külföldi konkurencián kívül még az országban is konkurrenciát leállítani s csak azért hívtam el, hogy az álláspontjukat ismerjem. A zajos ülésen fogadtam meg a miniszteri beszéd után, amidőn a végén megígérte, hogy a cipészipar emelése érdekében s a cipész-kisiparosok érdekei megóvása mellett mindent el fog követni, egy félórai kihallgatás után a küldöttségi tagokat elbocsátotta.

Ugyanez a küldöttség Sesterényi József miniszteri tanácsosnál is tisztelget, aki szintén megígérte a támogatását.

Fizetéseketlenések. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseketlenéseket jelenti: Abeles Róbert kereskedő Oberleutensdorf, Deutsch Selig Smitatyn. Zacsik István kereskedő Zala-Egerszeg, Tutter Emilia Bécs, Weiss A. kereskedő Török-Kopány, Kahl Ferdinand Röchlitz, Stosz Eduard Maffersdorf.

Az Első Leánykiházasító Egyesületnél 1901. februárban 1090 jutalékrész irattak be és nászjuttalékok fejében 42.231,25 K. fizettek ki. Az 1901. január 1-től február 28-ig beirt összes jutalékrész száma 2263 és a kifizetett nászjuttalékok összege 60.567,89 K. Az intézet jennállása óta nászjuttalékok fejében 5.839.858 49 K. fizettek ki. Vagyoni és pénzüiri állomány 1901. február 28-án 6.432.744 04 K. Tán szükségtelen arra utalni, hogy ezen intézet, amelynek e havi kimutatását a fentiekben közöljük, össze nem tévesztendő azokkal az egyesületekkel, amelyek az utóbbi időben oly sűrűn szó tárgyat képeztek. Az intézet 1863 óta áll fenn és működik, ége a kereskedelmi és váltótörvényésükéül be van jegyezve és kiházasítási, valamint gyermekbiztosítási, matematikai és biztosítástehnikai alapon vannak szervezve.

A magyar vörös kereszt sorjegyek huzása. A magyar vörös-kereszt egyleti sorjegyek 48-ik sorolását ma délután tartották meg gróf Csekonics Endre elnöklésével. Törlesztésre huzták a következő 20 sorozatot: 140 255 772 982 1304 1911 2176 2254 4128 4224 5038 5039 5058 5072 5194 5239 6561 7121 7701 7871. Az ezen sorozatokban foglalt sorjegyeket egyenkint 14 koronával folyó évi április hó 1-től fogva a

magyar földhitelintézet váltja be. **Nyereményjel huzatok:** 40.000 koronával: 5528-84; 2000 koronával: 337-51; 1000-1000 koronával: 2316-59 5289-65; 200-200 koronával: 1210-46 2065-31 2255-08 3005-83 3889-28 4007-20 4945-78 5619-02 5629-94 6910-36; 100-100 koronával: 132-83 469-24 656-67 1161-44 1170-12 1550-23 1644-34 2003-66 2145-75 2238-86 2315-01 2633-10 2637-64 3596-31 3564-81 3914-22 4196-58 4923-55 4978-02 5099-55 5317-61 5721-92 6481-27 6717-70 6851-77; 50-50 koronával: 16-81 819-29 340-12 431-54 687-10 933-96 940-43 1121-92 1346-49 1607-23 1614-73 1799-60 2199-14 2210-26 2315-08 2327-86 2453-21 2644-59 2677-16 2678-97 2996-26 2999-82 3217-69 3401-89 3622-23 3668-72 3850-32 4045-41 4313-26 4325-9 4827-55 4951-36 5060-49 5084-100 5254-84 5614-18 5652-02 5712-72 6093-01 6417-33 6482-60 6966-70 7094-93 7137-75 7198-127 7233-29 7498-37 7635-50 7709-53 7856-24. A nyereményösszegeket a nyereményszelvény bevonása mellett április hó 1-től kezdve szintén a magyar földhitelintézet fizeti ki.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.- korona pénzben, 42,50 korona áruban. Bécsben a nyersszesz ára 40,20 korona pénzben, illetve 40,60 korona áruban.

Borjuvászár. 1901. évi március hó 1-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borju 900 drb, leölt borju 32 db, bécsi borju — db — db, horvát, nővendékmárha 2 darab, bárány élő 78 darab, leölt bárány 50 darab. Árjegyzések. — Belöldi élő borju I. rendű 78-86 l.-ig, kivételes 88 l., II. rendű 64-70 l.-ig, I. kilónkint, leölt borju I. r. 80-83 l.-ig, II. r. — l.-től — l.-ig, kivét. — l. kilónkint levonas nélkül. Bécsi leölt borju — l.-ig. Növendék márha — l.-től — l.-ig, I. r. — l.-ig, középmínőségű — l.-ig, alarendelt — l.-ig, I. kilónkint, Bárány élő 12. — 17 k., leölt bárány 10. — 14. — K., kivételes ár — k.-ig páronkint. — Élénk irányzat mellett az árak 4 fillérrel emelkedtek kilogrammonkint.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-úvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi március 1. Készlet 654 darab. Erkezett 745 darab. Összesen 1402 darab. Eladott 590 darab. Maradt 512 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 80-86 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 82-91 koronáig, 320-380 kgr. súlyban 84-91 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilós 76-86 koronáig. Malac — kgrig 76- korona. A vásár élénk volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, március 1.

Mérsékelt kereslet következtében a mai buzaüzlet szűk határok között mozgott és 9000 métermázsza buza változatlan áron került eladásra. Egyéb gabonamérekben csökkenés volt a forgalom. Tengeri és zab szilárdan tartott.

Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 79 k. 7 K. 80 f. kev. 200 mm. 79 k. 7 K. 77½ l., 400 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 70 f. sárga, 1300 mm. 77-5 k. 7 K. 80 f., 300 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76-8 k. 7 K. 67½ f., 100 mm. 76-7 k. 7 K. 67½ f., 100 mm. 73-8 k. 7 K. 27½ f.
Festvidéki: 150 mm. 78-5 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 76-5 k. 7 K. — f., üszkös, 100 mm. 74-5 k. 6 K. 75 f. üszkös.
Fekérmegyei: 1000 mm. 77 k. 7 K. 70 f.
Szekési: 2000 mm. 76 k. 7 K. 50 f.
Marosi: 2200 mm. 77-5 k. 7 K. 75 f.
Minde három hónapra.
Tengeri: 1000 mm. 5 K. 50 f. román, Kóbányán átadva.
Zab: 100 mm. 6 K. 40 f.
Köles: 200 mm. 5 K. 20 f. magyar.
Készpénzfizetés mellett.

A készru hívatások jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	50 kilogramm Ára		100 kilogramm Ára		
		K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig	
Tiszavidéki	0	75	7,45	4,09	7,85	7,95
"	"	75	7,10	7,70	8,0	—
"	"	75	7,25	7,70	8,1	—
"	"	75	7,76	7,96	8,2	—
"	"	75	7,45	7,69	7,85	7,90
"	"	75	7,60	7,70	8,0	—
"	"	77	7,59	7,75	8,1	—
"	"	78	7,76	7,86	8,2	—
"	"	79	7,35	7,50	7,75	7,80
"	"	76	7,50	7,60	8,0	—
"	"	77	7,50	7,70	8,1	—
"	"	78	7,65	7,76	8,2	—
"	"	74	7,35	7,70	7,8	—
"	"	75	7,50	7,60	7,9	—
"	"	76	7,50	7,65	8,0	—
"	"	77	7,50	7,6	8,1	—
"	"	73	7,55	7,65	7,9	—
"	"	74	7,60	7,70	7,9	—
"	"	75	7,60	7,7	8,0	—
"	"	76	7,60	7,7	8,1	—

Egyéb gabonamérek		Kilós	50 kilogramm Ára	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsőrendű	70-72	7,15	7,39
"	" másodrendű	—	7,1	7,45
"	" takarandú	—	7,0	7,45
Arpa	"	60-62	6,10	6,30
"	"	60-62	5,90	6,10
"	"	64-66	5,90	6,10
Zab	"	—	6,15	6,35
Tengeri	uj	—	6,15	6,35
"	új másodrendű	—	6,00	6,40
Repece	uj	—	5,50	5,90
"	új másodrendű	—	5,50	5,90
Köles	"	—	5,10	5,30

A határidőszület folyamán a következő kötések történetek:

Buza áprilisra	7,51-7,52-7,53-7,54
Buza októberre	7,66-7,67
Rozs áprilisra	7,33-7,34-7,35
Rozs októberre	6,68-6,68
Zab áprilisra	6,25-6,26
Tengeri májusra	5,23-5,24-5,23-5,22-5,25
Tengeri júliusra	5,36-5,37-5,39
Repece augusztusra	—, —, —, —

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra	7,50	7,50	7,51	7,51
Buza októberre	7,66	7,66	7,67	7,67
Rozs áprilisra	7,35	7,35	7,36	7,36
Rozs októberre	6,64	6,64	6,65	6,65
Zab áprilisra	6,27	6,27	6,28	6,28
Tengeri májusra	5,23	5,23	5,24	5,24
Tengeri júliusra	5,35	5,35	5,36	5,36
Repece augusztusra	12,50	12,50	12,60	12,60

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisra	7,47-7,48
Buza 1901. októberre	7,63-7,64
Rozs áprilisra	7,33-7,34
Rozs októberre	6,63-6,64
Zab 1901. áprilisra	6,27-6,28
Tengeri májusra	5,23-5,24
Tengeri júliusra	5,35-5,36
Repece augusztusra	12,50-12,60

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde gyengén indult, igen csekély üzlet mellett. A zárlat csendes volt.

A helyi piac ugyszólván szünetelt. A déli tőzsde is igen szűk mederben folyt le; a változások csekélyek voltak. Vége felé némi vételek mérsékelt szilárdírágot idéztek elő a két hitelben.

A helyi piacon közutiban volt némi üzlet 1-2 koronával magasabban.

A valuta- és járadékpiac változatlan.

Az előtözsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény —, Osztrák hitelrészvény 672,75-673,25. Államvasutak részvény 670,25-671, —, Koronajáradék 93,70-93,77½. Jelzálogbank 445, —, Közüti vasut 578,25-579, — korona.

A déli tőzsde javult.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 683,50-684,50. Osztrák hitelrészvény 673,25-674,75. Államvasutak 671, —-671,50. Koronajáradék 93,65-93,75 korona. Forgalomba került: Salgótarjáni 640, —-643, —, Általános villamos 217, —-219, — korona.

Üldőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 676, —. Magyar hitelrészvény 685,50. Leszámlító bank részvény 431,25. Rimamurányi vasútrészvény 480,50. Osztrák-Magyar államvasut 672,75. Közüti vasut részvény 578, —. Városi villamos vasut részvény 277, — korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43, —48, — korona, vörös aprószemű 48, —50, — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bősági — korona, középszemű 55, —58, — korona, nagyszemű 61, —65, — korona. Disznózsír: budapesti: 55, —55,50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 45, —45,50 korona, 3 darabos 47,50-48, — korona, sült — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15, —15,25 korona 120 darabos —, korona, 100 darabos 16, —16,25 korona, 85 darabos 17, —17,25 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14,25-14,50 korona, 100 darabos 15,25-15,50 korona, 85 darabos 16, —16,50 korona. Szilvaiz: szlovóniai 19,25-19,50 korona, szerbiai 18, —18,50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, március 1. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Zárlatkor rozst 8t fillérrel állott magasabban, mint tegnap este, zabban realizációs vásárlások állottak be s e cikk 1 fillérrel hátrányban maradt; buza 1-2 fillért veszített, tengeri megmaradt tegnapi estési állásán. Köttek: Buza tavaszra 7,77-7,79-7,76, buza május-júniusra 7,86-7,87-7,86, buza őszre 7,97-7,09, rozst tavaszra 7,69-7,75-7,73, rozst május-júniusra 7,71-7,70, zab tavaszra 6,70-6,71-6,66-6,67, tengeri máj-júniusra 5,55-5,56-5,54, rozst őszre 7, —7,01, rozst május-júniusra 5,64-5,65, repece augusztus-szeptemberre 13, —13,10 koronán. Lanyha, külföldre a tőzsde szilárdan zárult. Maradtak: buza tavaszra 7,73, buza május-júniusra 7,84, buza őszre 7,95, rozst tavaszra 7,70, tengeri május-júniusra 5,51-5,52, tengeri július-augusztusra 5,63-5,64 koronán.

A bécsi értéktözsde.

A mai előtözsde szilárd volt. Déli tőzsde is tartott. Zárlat szilárd maradt.

Bécs, március 1. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 118.30. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 143.25. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.55. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.—. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 431.—. Rimakuranyi vasútjegy 479.75. Magyar korona-járdék 93.60. 4%-os Magyar földterhem, kötvény 93.—. Magyar hitelbank részvény 686.—. Magyar nyeregemény kölcsön sorsjegye 170.50. Kassa-óderberg vasúti részvény 358.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 1900.—.

Bécs, március 1. (Oszták értékek zárlata.) 4 2/3%-i papírjárdék 98.60. 4%-os osztr. aranyjárdék 118.20. 1860-os sorsjegye 138.—. Osztrák hitelsorsjegye —. Angol-osztrák bank 275.50. Bécsi bankjegye 471.50. Osztrák-magyar bank 1673. Déli vasút 105.—. Dunagőzhajózási részvény 773.—. Dohányrészvény 297.—. Császári és királyi arany 11.35. Német bankváltó 117.40. 4 2/3%-os ezüst járdék 98.50. Osztrák koronajárdék 98.20. 1864-iki sorsjegye 209.—. Osztrák hitelintézeti részvény 674.—. Unionbank 540.—. Osztrák Länderbank 414.75. Osztrák-magyar államvasút 670.75. Elbavölgyi vasút 482.50. Alpezi bányarészvény 449.50. 20 frank. arany 190.8. Londoni váltó 240.55. Bécsi Tramway Ltt B. 275.—. Bécsi Tramway Ltt A. 277.—. Lipót kohó 383.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, március 1. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 675.50. Magyar hitelrészvény 687.—. Angol-Osztrák bank 276.—. Bécsi bankjegyet 111.—. Union bank 540.—. Länderbank 415.—. Osztrák-magyar államvasút részvény 672.25. Lombard 104.75. Elbavölgyi vasút 482.—. Északnyugati vasút részvény 472.—. Dohányrészvény 297.50. Rimakuranyi vasút 479.50. Alpezi bányarészvény 443.—. Májusi járdék 98.60. Magyar koronajárdék 93.60. Török sorsjegye 108.75. Német birodalmi márka 117.46. Napoleon d'or 190.8.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, március 1. (Tözsdei tudósítás.) Eleinte a kőszén és vasipar kedvezőtlen helyzetére és a Disconto-Gesellschaft oszlatékáról szóló kedvezőtlen hírekre gyűjtött az irányzat, de mikor némi vételező mutatózók, megjelentés szilárd lett a bányák, Banktérkek javultak, kohó részvények szintén a folyó év első felének kedvező eredményeiről szóló híresztelésekre. Forgalm csekély. Magánleszámitolási kamattól 3 1/2%.

Berlin, március 1. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjárdék —. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.75. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 94.25. Osztrák-magyar államvasút 144.—. Kassa-óderberg vasút —. Bécsi váltó 85.10. Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.10. Alpezi bányarészvény —. Disconto-Commandit 185.75. Általános vállamossági Edison 180.—. Geisenkirchent 175.—. Laura-kohó 204.75. 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.50. 4%-os magyar aranyjárdék 99.25. Osztrák hitelrészvény 212.60. Déli vasút 24.90. Károlyi Lajos vasút 101.75. Orosz bankjegye 216.10. 4%-os új orosz kölcsön 96.10. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 96.25. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 160.30. Harpeni 170.—. Az irányzat szilárd.

Berlin, március 1. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4%-os magyar aranyjárdék 99.25. Magyar koronajárdék 94.40. Osztrák hitelrészvény 212.90. Osztrák-magyar államvasút 144.—. Déli vasút 24.90. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegye készpénz 216.20. Buschtieniradi —. Orosz bankjegye —. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, március 1. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjárdék 98.90. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.60. Magyar koronajárdék 94.30. Osztrák-magyar bank 119.50. Déli vasút 24.90. Elbavölgyi vasút 120.50. Londoni váltó 204.60. Bécsi bankjegyet —. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranykölcsön —. 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.50. 4%-os magyar aranyjárdék 99.30. Osztrák hitelrészvény 212.—. Osztrák-magyar államvasút 143.80. Északnyugati vasút 115.50. Bécsi váltó 850.83. Párisi váltó 812.16. Unio bank —. Alpezi bányarészvény 218.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 1. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aróliamok jantarra. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 212.80. Osztrák-magyar államvasút 143.80. Déli vasút 25.10. Osztrák aranyjárdék 208.40. Olasz járdék 185.90. Laura-kohó 204.30. Harpeni 170.50. Discont 174.50. Alpezi —. Bécsi bankjegyet —.

Hamburg, március 1. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.90. 1860. sorsjegye 137.50. Déli vasút 25.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.75. Osztrák hitelrészvény 213.—. Osztrák-magyar államvasút 143.75. Olasz járdék 96.—. 4%-os Magyar aranyjárdék 99.20. Az irányzat szilárd.

Páris, március 1. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —. 4%-os osztrák aranyjárdék 102.75. Osztrák Länderbank 462.—. 3%-os francia járdék 107.30. Ottomanbank 551.—. 3 1/2%-os francia járdék 102.80. Alpezi bányarészvény —. Déli vasút 140.—. 4%-os magyar aranyjárdék 99.90. Párisi bankrészvény 1074. Olasz járdék

95.90. Francia törleszt. járdék 100.65. Osztrák földhitelintézeti részvény 1249. Török dohányrészvény 322.—. Az irányzat hiányadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 1. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 88-90 fillérg. Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronként 250 kilogramm felüli súlyban) 96-98 — fillérg. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 — fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 — fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 300 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 290 kilogramm felüli súlyban) —90-92 fillérg. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 88 —90 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 86 —88 fillérg.

Sertésleltérszám 1901. február 27. napján volt készlet 33.609 darab. — 1901. február 28. napján felhajtva 673 darab. 1901. február 28. napján elszállított 213 darab. 1901. március 1. napjára maradt készletben 33.566 darab.

Thezave. — Nap két: 6 óra 24 percek. — Nyugszik: 5 óra 30 percek. — Hold két: délután 2 óra 51 percek. — Nyugszik: délelőtt 4 óra 33 percek.

A miniszterek nem fogadják. Nemzeti Múzeum. Képtára nyitva délelőtt 9 óra-10 óráig. Többi tára 1 korona belépődíj mellett tekintetbe fogják. Nemzetközi kiállítás a Nemzeti Szalonban délelőtt 9 óráig este 8-ig. Belépődíj 1 korona. Brodsky-kiállítás a Múzeumokban délelőtt 9-10 óráig délután 5-ig. Belépődíj 60 fillér. Országos Képtár zárva. Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum zárva. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. Földtani intézet múzeuma (Stefánia ut 14.) nyitva délelőtt 10 óráig 1-mg. Belépő díj 1 korona. Közelkedési múzeum zárva. Magyar kereskedelmi múzeum a városligeti iparcsarnokban délelőtt 9 óráig 2 óráig. Szabadalmi leltár (Erzsébet-körút 13.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. A Tudományos Akadémia Goethe-szája zárva. Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9-11-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-g és délután 3-9-ig.

Iparművészeti múzeum és iskola könyvtára nyitva délelőtt 10 óráig 12-ig, és fél 7-től fél 9-ig. Képzési statisztikai hivatal könyvtára és tárgykönyvtára, nyitva 10-1-ig. Az új Országos köznevelési és képzésügyi bizottság délelőtt 10 óráig 1-ig 40 fillér, azontul este 6-ig 1 korona. Nemzeti színház helyiségei reggel 8 óráig este 6-ig. Állattér a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatásos órák: délelőtt 9-10 óráig délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatásos órák: délelőtt 9-12 óráig és délután 3-6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti múntatór és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a háziipari kiállítás, melyben az üzletrészesség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 2 óráig 4 óráig. A külügyi kirendeltség központi üzletrészesség Magyar kereskedelmi részvényfarság) V. Váci-körút 82. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, március 1.

Irország fölött mély légnyomás depresszió merült fel, míg a magas nyomás Délkelet-Európa fölött helyét megtartotta.

Az idő északnyugaton viharos és esős, míg Délkelet-Európa felől a hőmérséklet nyugot felől lassan emelkedik, a magas északon és délkeleten azonban még igen alacsony. Hazánk nyugoti felében már csak gyenge fagyok voltak, keleten (Erdélyben) azonban még hideg az idő. Csapadék az országban scholsem volt.

Küldés: A hőmérséklet további emelkedése várható, az ország nyugoti és északi vidékein csapadékkal (esővel).

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunán, Móra, Vág, Rába, Győr, Dráva, Moson, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung) and water level (Méro. Febr. 1., 2., 3., m. t. e. r.)

Napirend.

Napló: Szombat, március 2. — Római katolikus: Simplicius. — Protestáns: Simplicius. — Görög-orsz.: (február 17.) Marianna. — Zsidó: Adár 11, Sabbath, —

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP

Advertisement for GICHNER JÁNOS, featuring images of beds and a list of furniture items with prices.

Árlejtési hirdetmény.

Az écsaki kamaraszilip beton alapozásához szükséges 7530 métermáza lassan kötő s a cementek egységes szállítására és megvizsgálására vonatkozólag a m. kir. kereskedelmi miniszter ur által megállapított "Határozatok"-nak megfelelő román cement szállításának vállalati uton való biztosítása céljából

f. évi március hó 11-ikén délelőtt 10 órakor az Alsó-Béga hajózási m. kir. kirendeltség hivatalos helyiségében Nagy-Beeskereken (Váralja-utca 835. szám) zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni. Az ezen szállításra vonatkozó ajánlatokat kellően blyeggezve s lepecsételve az ajánlati összeg 5%-ának a nagybekerék m. kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló elismervény csatolása mellett, az említett hivatalnál a fenti határidőig nyújtandók be. A vonatkozó szerződési minta s a feltételek ugyanott betekinthetők s az ajánlati minta is megszerezhető. Budapest, 1901. február 24-én.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalattal alapján Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet). Bejárati a lépcsőnél. Kiűző vörsternek. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 2-án.

Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette Wagner Richard. Fordították Böhm Gusztáv és Ormay Ferenc.

Személyek:

I. Henrik	Ney	A királyi hir.	Mihályi
Lohengrin	Broulik	1)	Dalnoki
Brabant	Vasquez	2)	Kiss
Gottfried h.	Blánszky	3) lovag	Ney B.
Tetramundi	Beck	4)	Kornai
Ortrud, neje	Diósy		

Kedzete 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 2-án.

A peleskei notárius.

Énekes bohózat 3 szakaszban. Irta Gaál József. Zenéjét szerz. Thern Károly.

Személyek:

Zajtai István	Ujházi	Hermann	Zilahi
Klára	Lányiné	Othello	Boregi
Baczur Gazsi	Rózsahegy	Desdemona	Hegyesi
Tóti Dorka	Rákosi	Vasas német	Náday F.
Sugár Laci	Gyenes		Vizvári
Hopfen	Gabányi		Latabár
Fanny	Ligeti J.		Náday B.
Nina	Nagy Ib.		Császár

Kedzete 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 2-án.

Miss Saharet vendégfelleptével.

A postás fiu.

(The messenger boy).

Operett 5 képből. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merkl) Adolf. Zenéjét szerzettek: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:

Punchestown	Erdős	Bang, postásfiu	Sziklai
Hooker pasa	Mátrai	Nóra	Szoyer
Cosmos bey	Girőth	Daisy	Aranyossy
Clive Rasnor	Palásthy	Lady Panches,	Sziklainé
Pott kapitány	Ráthonyi	Mistress Bang	Dóry M.
Stokfisch tanár	Szilágyi	Róza szobalány	Róza L.

Kedzete 7 1/2 órakor.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor.

Ma fellépte a kitünő különlegességeknél. Fenomenális! Rövid vendégláték! 1-ső vendégjátéka, a világ legnagyobb hangművésznője!

!! ADA COLLEY !!

Ausztrália családja, a 3-szoros alahuzott A hanggal. Szenciációs! Szenciációs!

JUDGE ALASKA

az ó idomított fókával, a legjobb idomítás a világon.

Dagmar Hansen

a dán szépség.

The Freyros Walno és Marinett

a legjobb kézi akrobaták.

légtáncosok.

M. Schindler

a legjobb szaharmóka-művész.

La et Do

párisi utcai énekesek.

Stefano Olga

szubrette.

Armin Käthe és József

humoristikus, realistikus színházi paródiákban.

Ugyint fellépte a többi új művészek.

Holnap vasárnap, 1901. március hó 3-án, délután 1/4-kor nagy gyermekelőadás, merőkélt helyekkel, egész új márciusi műsorral.

Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytűzsdéjében, Karoly-körút 26., tizede Andrásy-ut 26. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató-pénztáránál.

FOLIES CAPRICE.

Ma:

„Gebrüder Zifferblatt“

Előzőleg:

„Fogat-fogért“

és

„Ein Chamer.“

BRASSAI ARANKA

brillians szubrett.

Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás

téli kertben.

SZABÓ JENŐ

lehernemű-gyára,

angol, francia uri divat és kalap raktár

Budapest, V., Marokkói-utca 1.

Legjobb szabásban keszesség mellett készít Schroll-féle szifonból férfi kelengyét. Ezenkívül dus raktár tartok: legújabb divatu nyakkendők, kötött és törkényűk. Dr. Jäger tanár-féle gyapjú alsóneműk. Vászón és batiszt zsebkendők. Férfi- és női esőköpenyek vishatlan szövötből. Selyem esernyők. Vidéki megrendelések utánvétel mellett, meg nem felelő árak készséggel visszavételnek. Kiváratra árjegyzékkel szolgálak.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

gyökerez, fás és sima zöld. Európai gyökerez és sima nemes veszők szókányminőségben, fajtisán, teljes jótállással, a legkiválóbb bor- és eszmegefejtőkől leszállított árákon.

ÉLŐKERÍTÉS

(Élőszévény.)

(Gleditschia Geronatovia, krisztustovia vagy tiskóleptény) valamennyi sövényfajta között legelő. Gyorsan fejlődik, nem esmetézik, mini akke, orgona stb. sürű, 12m 15-25 cm. ága tövisvel ember és barmi állatnak ellenáll. Folyó, hogy anyag, homok, meszes, kőcs, szilves stb. talajban kitünően díszlik. Szőlők, kertek, jerdők, udvarok, majork, temetők stb. körülkerítéshez fülülmihatalan, legelőbb díszes élővány képez. Ezor darab esemle ár 6 frt, 12m-ig 20 méterre. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott nyomtatott útlevéti és kezelési utasítás mellékeljük. friss szedés, esztrakció, 100 kiló 35 frt, 50 kiló 20 frt, 10 kiló 5 frt. Ismerterő árjegyzék ingyen és bérmentve.

Cím: „Emelléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Most jelent meg!

Atlanti történetek.

(Tízennegy elbeszélés)

írta: **VIRTER FERENC.**

Ára: 2 korona.

Kapható a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában. Két korona és 40 fillér beküldés után portamentesen elküldjük.

A világ legjobb likörje. Az ízének és minőségének finomsága fölülmúlja a külföld drága gyártmányait, nevezetesen: a „Benedictine de Fecamp“, a „Grand Chartreus“ stb. stb.

80 éremmel és érdemkeresztel kiténtetve.

Kapható minden jobb fűszer- és eszmegeüzletben, gyógyszerárakban és drogeriákban. — A hol raktár nincs, oda direkt szállítunk. — Egy eredeti palack ára 4 korona, mintáuevegeké 70 és 30 fillér. — Raktárakat mindenütt fölállítunk.

A törvény védi.

Archleb József és Társa gőzerős leparlója Prágában.

Az igazgató: Archleb József, cs. és kir. udvari szállító, a görög kir. megváltó-rend vezete és a „La Ferme“ cs. és kir. udvari likörgyár volt igazgatója.

Hetter absorbinolja. Kozmetikai mosóvíz lovaknak.

Magyarország részére: Budapest: Török József, Király-u. 12. Dr. Budai Emil, IV., Városház-ter 7. Bayer Antal, VI., Andrásy-ut 84. Dadtiz Robert, VIII., József-körút 64.

Bőr, viaszkosváson és Linoleum különlegességek

GYÁRI RAKTÁRA

NEUMAYER LIPÓT BUDAPEST, FŐÜZLET: VI. VÁCI-KÖRÚT 1. FÜZÜZLET: IV. BECSI-UTCA 9.

LINOLEUM

az egészségügyileg legjobbnak elismert legolcsóbb és legtartósabb padlófedés, pormentes, neszfogó, ruganyos, hasadék mentes és tartósabb, mint bármely más padlózat.

Várkonyi Dezső

Szegény legények.

A régi betyár romantikából való néhány elbeszélés ez, amelyet a régi újságírók gardájának ezen tehetséges tagja gyönyörű hamisítatlanul magyar nyelven annyi közvetlenséggel írt meg, hogy igen élvezetes olvasmányul szolgál. Ára 2 korona, bérmentes küldéssel — a pénz előzetes beküldése esetén 2 kor. 20 fillér. Kapható Köves Béla könyvkiadóhivatalában, Veszprémben.

Több mint 30 esztendeje csalhatatlan szer, hogy a mell bántalmait, náthát, nyakfájást, rheumatizmust, tagzsúrgatást a leggyorsabb módon gyógyítsuk. Tervek a Winiel nevet kéri.

Paris, 31 Rue de Seine, Paris.

Kapható Budapesten Török Józsefnél.

Petroléum-gázegő-készülék

alkalmazható minden lámpára.

60—70 gyertyafény egőképesseggel.

Utoai, vagy kerti világításra is alkalmas.

Szédelgés vagy rászédés ki van zárva.

Egy liter petroléum 12 óráig ég!

A lámpa nem füstöl!

A lámpa átalakítása szükségtelen!

A kezelése minden veszély nélkül mindenkire bízható.

1 gázegő-készülék ára 13 korona.

Vidéki megrendelések csakis utánvétel mellett.

Telefon. eszközletnek. — Kapható: Telefon.

SALGÓ IZSÓNÁL, BUDAPEST,

Koháry-utca 19/B. I. em.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
d. u.	Stuárt Mária		Höbörös Márta A székely A királyné apródja	Jupiter és társa	A Gyurkovics lányok
Vasárnap	Testvérek (harmadszor)	A hugonották.	Ocskay brigadéros	A vöröshajú	
este					A postás fiu

INGYEN TIZ KORONA

és bérmentve küldünk legújabb
minta-kollekciókat női ruha-szövetekben
minden nemből.
Posta-csomagok, vagy bármiféle küldemények, melyek

értéket meghaladnak,

FRANKO

küldetnek

az osztrák-magyar monarchiába,

Boszniába és Hercegovinába.

LESSNER D. áruháza Bécs, VI.

Hogy a bevásárlás **mindenkinek** a nagyvárosban, direkt a forrásnál, lehetővé tétessék, elhatározta a rég fennálló **divatáruház**

Lessner D. Bécs, VI., Mariahilferstr. 81-83.

hogy minden **áru**, illetőleg minden **megrendelés**, mely legalább **tíz koronát** meghalad, bérmentve küldetik még; ez oly kedvezmény, mely tekintve a legolcsóbban számított árat, **verseny nélkül** áll.

Toilettek, konfekciók, kalapok, gyapjuszövetek, selyemszövetek, mosószövetek, vászonárak, fehérneműk, szőnyegek, függönyök stb. stb. mind bérmentve a hához szállítva.

Képes árjegyzék a fentnevezett cikkekről az 1901. idényre, ingyen és bérmentve küldetik.

„MAGYAR KÖNYVTÁR.”

kiadja: **RADÓ ANTAL.** Kiadja: Lempel R. (Wodianer F. és Fiai)

A februári füzetek a következők:

- 207-208. **H. G. Wells.** Dr. Moreau szigete. Fordította Mikos Lajos.
- Az angol kalandregény mesterének egyik legérdekesebb regénye.
- 209. **A Kalevalából.** (A Lemminkäinen runok.) Fordította Vikár Béla.
- A finnnek híres népköltésének legszebb része kiváló, új fordításban.
- 210. **Petőfi.** Élete és költészete. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Somogyi Gyula.
- Újabb száma a Magyar Könyvtár szép Petőfi-kiadásának. Tull Odön képeivel.
- 211. **Faludi Ferenc** Három elbeszélése a „Téli Éjszakák”-ból. Kiadja Radó Antal.
- A magyar stílus nagy művésznök három spanyolból átdolgozott szép elbeszélése.
- 212. **Endrédi Sándor.** Ghitta. Az otthon világból. (Elbeszélések.)
- A „Kuruc dalok” költője e művében mint igen jeles elbeszélő mutatkozik be a magyar közbűnének.

Egy-egy szám ára 30 fillér.
Minden füzet egyenként kapható.
Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben ingyen kapható.
Az eddig megjelent 212 szám részletfizetésre is kapható.
Megrendelhető:

Lempel Róbert (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI. ker., **Andrássy-ut 21. szám,**
és minden könyvkereskedésben.

GUMMI-
és halhólyag kávé megesszék.
valódi francia és angol gyártmány. Főntje-
lősen biztos 4 forintért. Postai utalással
vagy 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

AKAR JÓL MULATNI?

Ugy vegyen farsangra nálam lakkecipőt, melyért 6 óra jóátalok

- Férfi slack, fűző vagy gombos, elegáns gavallér forma ... 4.-
- Párisi divat, legújabb slack, gombos, elegáns ... 4.50
- Női cipő szalonlakkból, divatos 3.60, kivágott ... 3.-
- Férfi szalonlakk, csipos vagy fűzős, párisi divat ... 3.60
- Kivágott lakkecipő, elegáns csokor, bőrszok ... 2.-

Columbus-koresolya

1 pár legelőcsémből, fűzős cipővel együtt, teljes
fűzőrelésű ... 18.-
Valódi orosz galoschna uraknak ... 2.-
Valódi orosz galoschna nőknek ... 1.60
Kamérai valódi díszbőrökből, elegáns ... 2.30
Kérjen több száz különböző cipőbőrrel ellátott árjegyzékemet, melyet ingyen és bérmentve küldök.

Vidéki megrendelésnél a postaköltség csupán 30 kr.
AGULÁR DÁVID FIA BUDAPEST,
Deák-tér és Király-u. sarok

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőcsémben ajánlható

D. KAJDACSY,

v. es. és k. ezredorvos.
Electrotherapial rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A leghanyagobb hűgyszólyásokat, leg súlyosabb hűgyszólyagbajokat, bajkóros sebeket, syphilist, az érfertőzöttség utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában pártatlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerinekbajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig: este 7-8 óráig.
Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárat.
Külön váróterem.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; esetleg gyógyszerokről is gondoskodva lesz.

Férfiaknak

fontos találmány férfigyógy-
gészt ellen. Orvosilag ajánl-
va. Prospektusok birtokában
60 fillér beküldése mellett.

Párisi raktár
Bécs IX., Türkenstrasse 4.

Nincs ember ki a KHINAI

események iránt nem érdeklődnek! Egész Kínát s annak népet ismertető gyönyörű könyv jelent meg a napokban Cholnoky Jenőtől

Sárkányok országa

cím alatt 200 eredeti képpel.
Kapható Köves Béla könyvkiadóhivatalában Veszprémben. — Fűző 10, díszkötésben 13 kor.-ért utánvét vagy az összeg beküldése ellenében.

KATAPHORESE.

ÚJ GYÓGYMÓD!
Férfimulhatatlan gyógyhatású ideg-, nem-, bőr-, vérbetegségek és gyengeségi állapotok, impotencia gyökere gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógyszer után fizethető. Elsőrendű intézet minaszertű gyógytermeivel.

Budapest, Teréz-körút 42. I. em.

Dr. Mitzger Tivadár
személyes vezetése alatt nyitva egész nap.
Levelekre díjtalanul válasz.

Február 28-tól, március 4-ig
Budapesten, az „Adria”-szálló-
ban fogok tartózkodni, hogy a
páciensek számára

műszemeiket

készítsek a természet után.
Müller F. Ad., szem-
Wiesbadenből.

„Új találmány: MÜLLER-féle reformszemek. Ném. bír. védjegy.”

1. Kriegl József dr. valódi angol
bőrvédő pomádéja
és
Before, borax-szappana After.

mentes minden tiltott és ártalmas durva anyagtól, a legjobb kenőcs mindenféle bőrtisztítóanyag ellen. — Egy tégely pomádé egy boraxszappannal 3 kor. 30 fillér az ország előzetes beküldése ellenében. Chief Office 46, Exinton-Road, London E.W. Megrendelés után küldöm: **THELKY A. gyógyszerész, balzsamgyára Praga, Rohltsch mellett.** Nagybani vérvének tetemes árengedmény. Kapható Török József gyógyszerárúháza Budapesten.

Durbints sógor

Mert mondom, ha már irtak könyvet a lórlul is, gyszórnul is, miért ne lehetne könyv a sógorral is? Vagy más szóval ez a könyv főképben a Durbints sógorral foglalkozik, benne van a sógor tzezhálása is még más efféle keszörvs történetek.
Egy könyv 1 forint.
Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

Minden szó egyszeri beiktatás nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásaira ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges dőlvényt kell mellékelni.

Apró hirdetéseket

Breuer nővérek dohányszőnyegek... Engelman Már gyorsalkönyvtára... Franke Pál könyvkereskedése...

Intelligens

Izr. fiatalleány, kiképzés alatt állva és 2400 korona... Intelligens, kiképzés alatt állva és 2400 korona...

Kolozsvár.

Drágám! Vettm második levedelő színtem megcsináltam... Kolozsvár. Drágám! Vettm második levedelő színtem megcsináltam...

Lili! Lili!

Hát nincs szíve, vagy nem olvastad tegnapelőtti hírdetésemet? Lili! Lili! Hát nincs szíve, vagy nem olvastad tegnapelőtti hírdetésemet?

KERESLET.

Vaskereskedőség. Kereskedés, perfect magyar és német levelezés... Vaskereskedőség. Kereskedés, perfect magyar és német levelezés...

Uzomestert

Keres nagyobb fiúfióval. Feltétel: 1000 korona... Uzomestert. Keres nagyobb fiúfióval. Feltétel: 1000 korona...

Tehetséges

Batal ember (33 éves nő), ki egy helybeli előzőleg... Tehetséges. Batal ember (33 éves nő), ki egy helybeli előzőleg...

Zálogedűlät

Tört anyrati, csekély és brilláns-köveket magas árral... Zálogedűlät. Tört anyrati, csekély és brilláns-köveket magas árral...

Veszek

Birtokot egy meghatározandó évi élettartárhoz... Veszek. Birtokot egy meghatározandó évi élettartárhoz...

Veszek

egy 4-500 holdas birtokot, eleget épülettel, 10000 ft... Veszek. egy 4-500 holdas birtokot, eleget épülettel, 10000 ft...

Egy

házból való egyes tanulóval elvívargázületten szonall felvétel. Cim a kiadóba. Egy házból való egyes tanulóval elvívargázületten szonall felvétel. Cim a kiadóba.

Társat

keresek egy embert erővel... Társat. keresek egy embert erővel...

KINÁLAT.

Intelligens, ki a helybeli... Kinálat. Intelligens, ki a helybeli...

Cserébe

egy fővárosi házat vagy kézművesüzemet... Cserébe. egy fővárosi házat vagy kézművesüzemet...

Két csinosan

butorozott, különbejárati szoba... Két csinosan. butorozott, különbejárati szoba...

Kövíd zongora

Jókarban, igen ócsón eladó... Kövíd zongora. Jókarban, igen ócsón eladó...

Egy roccostyül

Mária Terézia-korbeli gyönyörű... Egy roccostyül. Mária Terézia-korbeli gyönyörű...

Pénzkölcsön

kizárlag fűrészkatonáknak... Pénzkölcsön. kizárlag fűrészkatonáknak...

Budán.

30 percnyi távolgában a déli... Budán. 30 percnyi távolgában a déli...

Elegánsan

butorozott, 2 ablakos különbejárati szoba... Elegánsan. butorozott, 2 ablakos különbejárati szoba...

Gazdasszonyak

vagy kuleszónoknak ajánlok... Gazdasszonyak. vagy kuleszónoknak ajánlok...

Vasrácozovalak

vasszerkezetek, vasköszörk... Vasrácozovalak. vasszerkezetek, vasköszörk...

Breuer Sándor

sümeget (Zala m.) lakos ajánlja... Breuer Sándor. sümeget (Zala m.) lakos ajánlja...

Két elegánsan

butorozott utcai szoba, külön... Két elegánsan. butorozott utcai szoba, külön...

Kitűnő házikoszt

házi márkájú étkezés egy... Kitűnő házikoszt. házi márkájú étkezés egy...

Csinosan

butorozott különbejárati hóra... Csinosan. butorozott különbejárati hóra...

Angol és francia

társalgató órákat és leckéket... Angol és francia. társalgató órákat és leckéket...

Csinosan

butorozott különbejárati, két... Csinosan. butorozott különbejárati, két...

Kitűnő szerkezetű

valódi angol biokli, ócsón... Kitűnő szerkezetű. valódi angol biokli, ócsón...

Zongora

fekete, keresztúros, kovács... Zongora. fekete, keresztúros, kovács...

A ki hétegitű

cimbalmot, harmonikát, mecha... A ki hétegitű. cimbalmot, harmonikát, mecha...

Mignon-zongora

fekete, keresztúros, alig haszn... Mignon-zongora. fekete, keresztúros, alig haszn...

Ház vételebe

valamint gondos ellátással fo... Ház vételebe. valamint gondos ellátással fo...

Néklülőzetellen

vált minden háttérben az I. és... Néklülőzetellen. vált minden háttérben az I. és...

Kerékpárok

fontos és lelkisimerezen javít... Kerékpárok. fontos és lelkisimerezen javít...

Csinosan

butorozott, különbejárati szoba... Csinosan. butorozott, különbejárati szoba...

Korrepitor

VII. oszt. gimnazista ajánlok... Korrepitor. VII. oszt. gimnazista ajánlok...

LÖLEGEK.

mindenféle értékpapirok... LÖLEGEK. mindenféle értékpapirok...

LUKÁCS VILMOS

bank- és váltóüzletben, osztály... LUKÁCS VILMOS. bank- és váltóüzletben, osztály...

Jónó

lakik József-körút 17. lételeme... Jónó. lakik József-körút 17. lételeme...

Vendégő

a szerde kozvályok mellett, a... Vendégő. a szerde kozvályok mellett, a...

Ingyen

éjjelpárt jut annak, aki Durató... Ingyen. éjjelpárt jut annak, aki Durató...

Használt

férfinaghatat legmagasabb árban... Használt. férfinaghatat legmagasabb árban...

Afonya-befött!

50% prima raffinált cukorba... Afonya-befött!. 50% prima raffinált cukorba...

Renisch Simon,

Deschenitz, Böhmerwald.

Kávé és tea.

Ajánlom kitűnő minőségű kávé... Kávé és tea. Ajánlom kitűnő minőségű kávé...

1 kiló Varsánykávét... 1 kiló Varsánykávét... 1 kiló Varsánykávét...

Balogh László

BUDAPEST. ÜZLETEK: VII. Rottenbiller-utca 12 D.

Cimbalom-

lekkolimat, a melyből minden... Cimbalom-. lekkolimat, a melyből minden...

Varga Pál

cimbalom gyáros Budapest, VIII. Rökk Szilárd-utca 3.

osak

a firtól, a nikkel, hogy a... osak. a firtól, a nikkel, hogy a...

Megjelentek

Zöldi Marcinak a hónap 5... Megjelentek. Zöldi Marcinak a hónap 5...

Zongora,

rövid, keresztúros, kovács... Zongora,. rövid, keresztúros, kovács...

Zsakot 2 frt,

Nyári loden-sacco 4 frt, Kerékpár-nadrág 1.50 frt, Mavclók 6 frt, Rohberger Jakob Budapest, IV. Váci-utca 6. sz.

Magy. kir. Államvasutak.

Üzletv. Kolozsvárt.

Hirdetmény.

A nagy, kir. Államvasutak Segesvár állomásán berendezett vendégülzet folyó 1901. évi július hó 1-től számított 3 évre bérbeadandó lévén, annak bérbeadása iránt ezen pályázat hirdetettik.

Aki lakást keres e

vagy kiadó lakása e e van. e e

Aki személyzetet e

keres vagy hely nélkül van. e e

Aki valamit venni

vagy eladni akar e e e stb. stb.

Aki a legjobb eredményt érheti el a

„Budapesti Napló” apróhirdetéseit utján.

Főhirdetés-felvétel

a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

VIII. József-körút 18.

Legolcsóbb árak!

Legjobb eredmény!

Boothea. Jest will wait for you on the known day, before the mentioned building (Váci-körút) at exactly 10 o'clock. Bring this paper in my hand. (Hírvé a letten o/c Miss R-r). 6767

Intelligens izr. csinosan butorozott különbejárati szoba fűrdőszoba használatú kiadó, esztétik teljes állással. Ugyanazt egy csinosan butorozott, különbejárati udvari szoba is kiadó. Erzsébet-körút 21 III. 30. 2514

szajpadás nélkül is... szajpadás nélkül is... szajpadás nélkül is...